

informativni

glasilo ravenških železarjev

fuzinar

Leto XIX

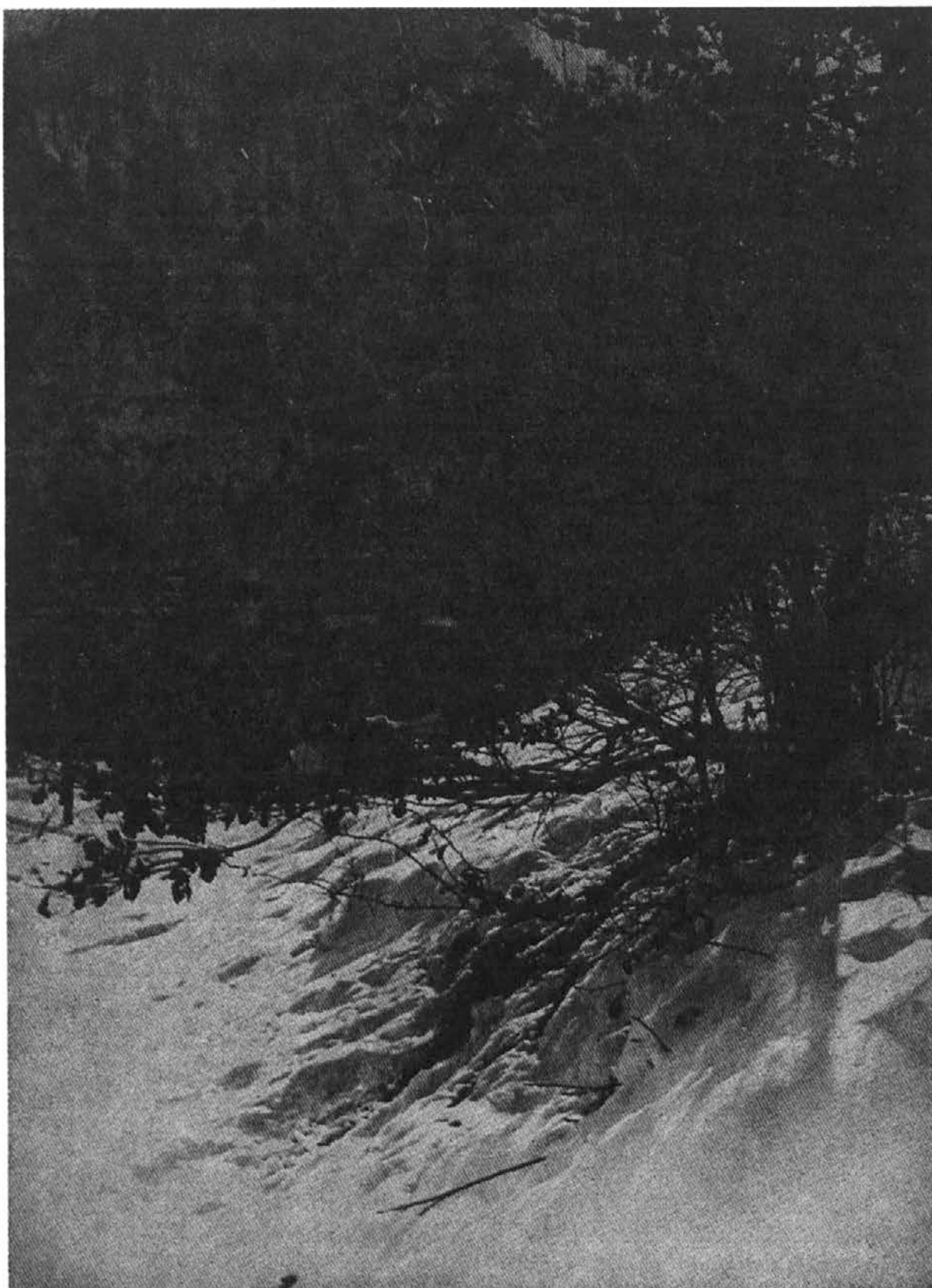
Ravne na Koroškem, 15. decembra 1982

Št. 12

**Srečno,
zdravo
in uspešno
leto 1983**

**ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM**

**SAMOUPRAVNI ORGANI
IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE RAVNE**

V LETU 1983:

Mojstri svojega dela in preudarni samoupravljalci

Z velikimi prizadevanji kolektiva ravenjskih železarjev bomo letošnje gospodarsko leto zaključili v redu. To je zasluga zaposlenih. Da smo uspeli, so bili potrebni veliki napori.

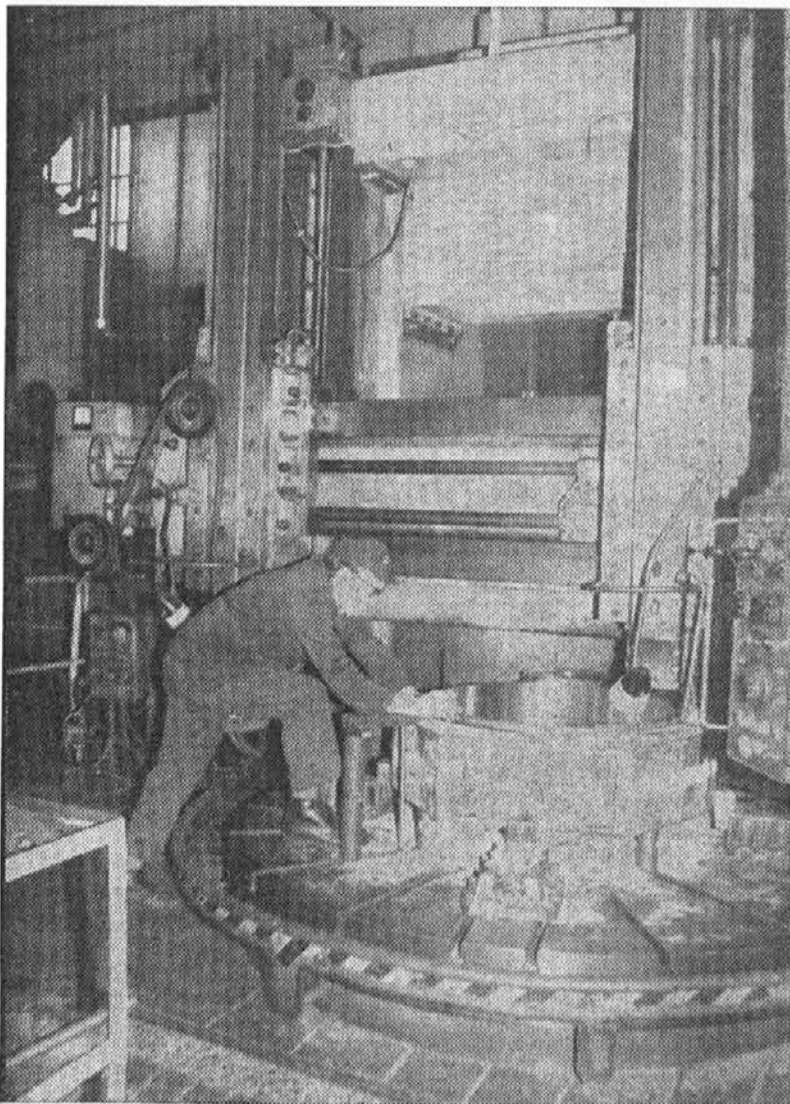
Zdaj se pogled že usmerja naprej. Vemo, da bodo pogoji gospodarjenja v letu 1983 bistveno težji kot letos. Za osnovne cilje naše poslovne politike v prihodnjem letu smo se že dogovorili:

- povečati moramo konvertibilni izvoz
- izboljšati moramo razmerje med izvozom in uvozom
- povečati moramo proizvodnjo
- doseči večjo produktivnost
- znižati vse vrste stroškov
- bolj učinkovito gospodariti s poslovnimi sredstvi.

Že letos smo izboljšali delovne navade in red, a imamo prav tu še velike rezerve — v pridnosti, varčnosti, gospodarnosti in nadaljnjem razvijanju samoupravljanja. Samoupravljanje ni modno geslo, temveč življenjska nujnost.

Čakajo nas veliki napori, toda zdrav organizem jih zmore in železarji smo večkrat doslej dokazali, da smo zdrava celota.

Potrebujemo dobro, strokovno in ustvarjalno delo. Strokovnjak pa ni samo tehnik, inženir in ekonomist, ampak vsak delavec, ki strokovno neoporečno opravlja svoje delo in naloge ter ravna s strojem kot z napravami v svojem lastnem gospodinjstvu, ki je varčen in gospodaren kot v svojem lastnem stanovanju, ki je strpen in tovariški pri delu v tovarni, kot doma v lastni družini.

Struženje ojnice za stiskalnice na stružnici karusel

Nevarna nam je miselnost »bo že nekako«. — Bo samo tako, kakor bomo sami jemali stvari v roke: prizadevno, iznajdljivo in z zdravimi pobudami. Vedimo, da drug drugega potrebujemo.

Bodimo mož beseda. Kar se samoupravno dogovorimo, kar sklenemo, potem tudi izpolnimo in držimo. Ne napol, ampak v celoti.

Če bomo ravnali tako, ne bo težave, ki ji ne bi bili kos. Kajti smo tovarna sposobnih delavcev. Imamo naprave, ki nam jih je družba dala v upravljanje, da z delom na njih premagamo vse prepreke in dosežemo podobne poslovne rezultate, kot smo jih letos.

Naš kruh raste v železarni, nikjer drugje ga ni. Bodimo mojstri svojega dela in preudarni samoupravljalci in si zato vedro voščimo srečno novo leto 1983!

(Iz razgovora s predsednikom poslovnega odbora Gvidom Kacilom zabeležil M. Kolar)

OB NOVEM LETU

Kako hitro je minilo! Spet smo na koncu in začetku, na križpotju, ko se oziramo na prehojeno pot in skušamo ugotoviti, kaj nas čaka na začetku nove. Trenutek je to, ki je namenjen obračunu — predvsem s samim seboj.

Ni bilo ravno lahko v preteklem letu. Gospodarske težave so nas našle slabo pripravljene, a je vsekoli nekako šlo. Dejstvo je, da se bomo morali dobro organizirati in odgovorno prijeti za delo, če hočemo, da bomo kos tudi poti, ki je pred nami: nikomur najbrž ni treba dokazovati, kako težka bo.

Mnoge stvari, ki so nas presenetile, bi lahko načrtovali, če bi bolje pogledali vase in okrog sebe. Prepričan sem, da so možni, ki jamčijo za vsaj zadovoljiv rezultat. Vsi se moramo potruditi. To odgovornost nam nalaga sistem samoupravljanja: samoupravljanje ni le pravica, temveč tudi dolžnost!

Tudi na novi poti bo mnogo soljudi. Prislujnimo jim! Razmislimo o njihovih, svojih in skupnih problemih! Od delovne organizacije do celotne družbe naj sega naš pogled, pa ne kritikantski, temveč tak, ki rojeva konstruktivno kritiko. Vsi smo odgovorni za stabilizacijo, zato je nerganje odveč: le odgovornost je porok uspeha! Dajmo, pogledjmo vase, morda se vendarle da nekoliko drugače, kot smo vajeni, lotiti poti, ki je pred nami.

Kadar smo takole na začetku, si običajno zaželimo srečo. Če bomo odgovorno ravnali, če se bomo zavedali, da nismo JAZ, temveč MI, potem najbrž bomo srečni: trdna skupnost je bila vselej porok uspeha in zadovoljstva. Zadovoljno in uspešno leto pa vam želim!

Marjan Senica, predsednik DS DO Železarne Ravne

IZHODIŠČA ZA LETNI PLAN S O Z D

Delavski svet SOZD se je na svoji 4. seji 3. decembra v Lescah med drugim seznanil s poslovanjem SOZD v 9 mesecih 1982 in z izhodišči za sestavo plana 1983.

Z izhodišči želijo poenotiti elemente pri sestavi plana, da bo s tem postal primerljiv za vse članice SOZD. Predlogi so naslednji:

— Železarna Jesenice naj planira za okoli 10.000 t manj jekla kot letos, Železarna Štore toliko kot letos (okrog 132.000 t), Železarna Ravne pa v višini 220.000 t; tako bi se plan skupne proizvodnje približal 830.000 t

— končnih izdelkov naj bi izdelali prek 800.000 t, na Jesenicah in v Verigi približno v lanskoletni planirani višini, na Ravnah, v Štorah, Plamenu in v Tovilu nekoliko več, Žična pa naj bi se približala letošnji realizaciji

— storilnost naj bi se v vseh organizacijah SOZD povečala za 1—2 %, število zaposlenih pa za 1 %

— pri prodaji doma naj imajo prednost lastne TOZD, kupci, ki svoje predelane izdelke izvažajo, da bodo lahko odstopili del deviz, kupci, ki bodo izvajali SaS o združevanju sredstev za prednostne investicije, delovne organi-

zacije v SOZD in v poslovni skupnosti za jeklo ter namenska proizvodnja — planirane prodajne cene naj bodo za 15—20 % višje v primerjavi s prejšnjim letom 1981

— planirani konvertibilni izvoz naj bo v vrednosti 80—85 mio \$, kar je za dobrih 15 % več od ocene letošnjih dosežkov; pri tem naj bi največje povečanje planirala Tovil in Žična, Plamen in Veriga nekoliko večje kot letos, Železarni Štore in Ravne naj bi letošnje dosežke povečali za 15 %, Železarna Jesenice pa za 10 %

— cilj pri izvozu ne sme biti količina, ampak povprečna prodajna cena — čim več deviz je treba združiti s skupnim izvozom s kupci ter z največjim možnim izvozom predelanih izdelkov; vso pozornost je treba posvetiti kooperacijam, maloobsejnim prometom itd.

— pri uvozu in izvozu naj se upošteva vrednost 1 \$ = 70 din ter temu ustrezni odnosi do drugih valut

— pri klirinškem izvozu je treba dati velik poudarek blagovni menjavi

— pri medsebojnih dobavah v okviru SOZD je treba pri določanju cen upoštevati tudi dohodkovne možnosti delovnih organizacij

— nabavne cene naj bi se dvignile za 10 % glede na sedanje, storitvene za 15 %, enako tudi cene za metalurški koks in zemeljski plin; za električno energijo naj bi planirali 20—25 % višje cene, za mazut 30 %

— uvoz reprodukcijskega materiala in opreme naj bo enak letošnjemu doseženemu

— pri izračunavanju planirane amortizacije za leto 1983 naj se upošteva 20 % revalorizacija osnovnih sredstev

— investicije naj bodo v vrednosti 2,5—3 mia din, 1/3 za jeseniško jeklarno; prednost naj imajo že začete, Kapela in morebitne izvozne ter najnужnejše amortizacijske zamenjave

— vsaj 1 mia din naj bi bilo sovalgateljskih sredstev

— celotni prihodek naj bo za 20 % višji od doseženega v letu 1982

— prispevki interesnim in delovnim skupnostim bodo planirani v sedanjih deležih

— osebni dohodki bodo še naprej zaostajali za gibanjem dohodka in bodo planirani 12—15 % višji od letos doseženih

— pri določanju prostih sobot je treba upoštevati naslednje: število plačanih dni v posameznih mesecih naj bo čimbolj izenačeno, največ prostih sobot naj bo od oktobra do marca (zaradi dražje električne energije v teh mesecih), delovne sobote naj bodo v začetku meseca

— solidarnostna sobota naj bo 11. 6. Delavski svet SOZD je na tej seji sprejel še soglasja za naslednje investicije v Železarni Jesenice: za povečanje proizvodnje VAC žice, za proizvodnjo aglomeriranih praškov za varjenje in za HE Javornik.

Topilci o sebi

Topilci so taki ljudje, da bi mogel človek zmeraj kaj povedati o njih, o teh ljudeh, ki nam delajo kruh, teh možeh, ki jih še nalključni obiskovalec ne pozabi na hitro, o njih, ki se v umetniški besedi pisatelja zableščijo:

»Majhen in neznamen si v velikanski hrumeči hali, ko naravnavaš razbeljeno vime na ognjene kegle kokil. Prašni smo, sivi pod sivimi kapami, podrekan v mokrih oblekah, da ne razpoznaš lice in imen, to smo.« O njih, ki hrumijo, da jih čuješ noč in dan, na nedeljo in praznik, bi mogli povedati več dobrega, kot se pove, ker si zaslužijo.

O svojih šitih in tistem, kar pri njih ni dobro, znajo pošteno spregovoriti sami kot tokrat, ko je **Avgust Hergold**, talilec pri 40-tonski peči povedal:

»Zadnja dva meseca nimamo kisika in moramo delati z rudo. Ljudje zato bolj trpijo. Več je »šavflanja«, več zalaganja v peč za isto kvaliteto jekla. Tehnološki proces je daljši, poraba energije pri eni šarži pa kar za 8000 kilovatov večja kot pri delu s kisikom. Na koncu te pa še vprašajo, kaj si delal z energijo.

Garamo, kolikor moremo, nazadnje pa še tople malice ne dobimo, ker je narava dela taka, da cela posadka ne more naenkrat v menzo. Hodimo tja drug za drugim in tako zadnji lahko samo še konzerve jé. Tako je po delavnikih, na nedelje in praznike še slabše. Ob nedeljah sploh ne pridemo do toplih malic, ob praznikih gre pa eden po konzerve za vse. Videli smo že večkrat, da drugi v civilu hodijo v takih dnevih na tople malice. Ne vemo, kdo so, prav pa ni.«

Delovodja pri 40-tonski peči v drugi kabini **Janez Polovšek** pa je tako zastavil:

»Dobrega kadra nam zelo manjka. Lejte, na celi izmeni imata samo dva kvalifikacijo. V topilnicah dobimo ljudi z ulice in preden se ti vpeljejo, preden postanejo dobri delavci, mine dosti časa. V topilnici pa je treba vsak dan trdo delati.

S kadrovsko službo nismo zadovoljni. Oni si mislijo: za jeklarno je že dobro.

Nedisciplinirani že stare dobre delavce kvarijo. Ukrepi disciplinske so pa čisto premili in še to se zdi, da kdor pred disciplinsko komisijo jamra, temu se oprostijo, oni, ki vse lepo prizna, je bolj »štrafan«. Imeli smo tudi primer, ko je bil delavec zaradi nediscipline odpuščen iz jeklarne, drugi tozda ga je pa na delo vzel. Ni prav. Izgleda kot nagrada takemu človeku in to ljudje vidijo.

Za naše delo ni prave stimulacije: pridnemu ne moreš zraven dati, slabemu ne odvzeti, ker imamo to narejeno po sistemu skupinske norme. Ni prav, da eden gara ko živina, drugi krivine išče, dobila pa oba enako.

Modernizacija pri izgradnji žerjavne proge na pripravi vložka prepočasni poteka. V lepem vremenu ni nobenega videti pri delu, ko je slabo, pa tako ne morejo delati.

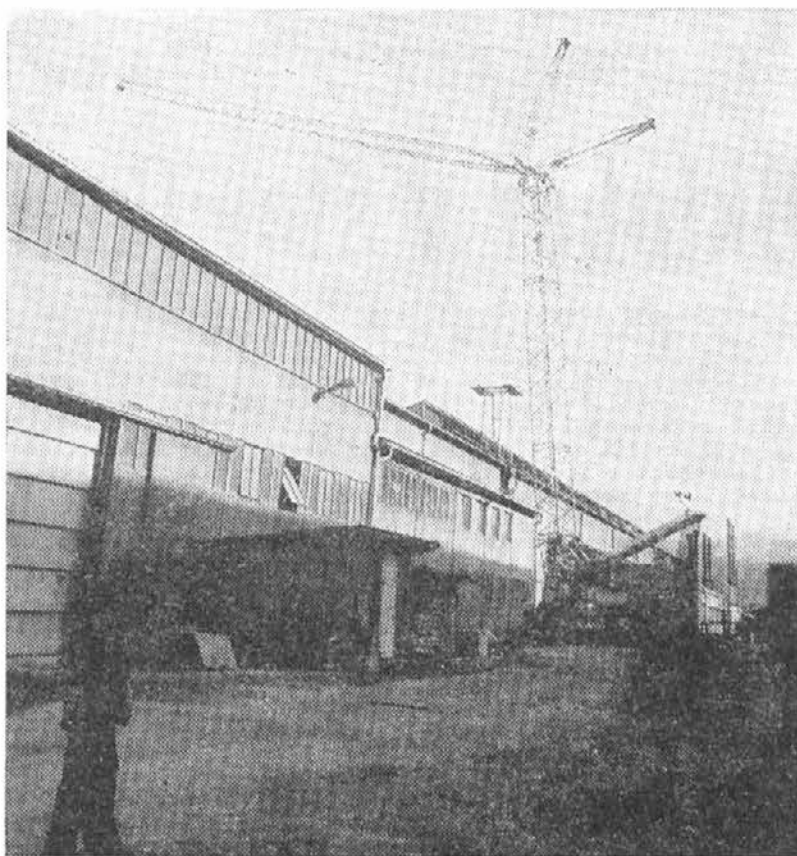
V livni jami je modernizacija prinesla ugodne spremembe. Res da postopek dela zahteva zdaj ratančnega človeka, ki si ne sme privoščiti malomarnosti, saj je potem takoj več dela, pridejo zastoji pri pečeh, če livna jama ni pravočasno pripravljena. Če je pa vse tako, kot mora biti, je dobro za jamskega delavca — ne čuti take vročine v jami.

Naše vodstvo tozda ni zmeraj učinkovito. Če bi se vsi od ravnatelja navzdol bolj posvetili pripravi vložka, marsikaterega zastoj ne bi bilo, ker bi dobili k pečem bolj pripravljeno robo. Sedaj žerjavovodja na pripravi vložka po svoji presoji nalaga vložek. Tako se dogaja, da dimenzije ne ustrezajo, zato se poškoduje notranjost peči, pride do napačnih raztalitev, podaljša se postopek, ker je treba kvaliteto popraviti, kar se vedno tudi ne da in naredimo nazadnje nenaravno jeklo. Organizacijo dela na pripravi vložka bi res morali izboljšati.

Leon Prosenc, talilec pri 40-tonski peči je opozoril na naslednje:

»Jeklarji si prizadevamo, da bi dobro delali, čeprav se zavedamo tudi svojih napak. Ena takih je zgrešena investicija, ko smo na enem koncu hale dali skopati in zabetonirati jama za zidanje po-

VELIKANSKI GOST

Za enega izmed največjih žerjavov v Jugoslaviji, Hidromontažinega 280-tonca — v celoti ima na dosegu 77 m 8,5 t dviga in največjo višino 145 m — je moralo na Ravne po cesti pripotovati 77-tonsko vozilo, po železnici pa še 8 vagonov opreme. Njegovo sestavljanje in razstavljanje je vzelo po poldrugi dan.

Med 2. in 11. novembrom smo z njim montirali od 7 do 10 t težke cevi za odpraševalno napravo nad Mežo (največji doseg 56 m, najdaljša cev 28 m), nad kovačnico in v jeklarno I. Delo je šlo od rok, in dan pred rokom je lahko vozilo odšlo po novih velikanskih opravilih.

(Vir: informacija nadzornika strojne montaže)

novc, zdaj smo jo pa zasuli in začeli delati novo na drugem koncu hale, ker so naši prepozno ugotovili, da je žerjav na spodnjem koncu tako obremenjen, da ne bi mogel streči še potrebam te jame. To je očitna napaka pri planiranju in si v sedanjem času takih nepotrebnih stroškov ne bi smeli privoščiti.

Ravnatelj jeklarne **Vladimir Rac** je reči, ki zadevajo njihov tozda pojasnil:

»Proizvodnja v jeklarni je v veliki meri odvisna od pravilne priprave vložka. Letos smo imeli precej težav, kar se na pripravi vložka tudi vidi — tja smo vrinili skladiščenje žlindre, čeprav ni dovolj prostora. Utrdili smo vse dovoljne poti na legirani strani in ob cestnih tehnicah, rekonstruirali smo celotno progo za večje obremenitve in ta dela so potekala vse leto. Res je bila nekoliko zanemarjena priprava vložka za peči, ker so bila obdobja, ko je bila polovica prostora odrezana na legirani in nelegirani strani zaradi del na žerjavni progi. Ves vložek smo bili prisiljeni dati na en kup in tako ni bilo mogoče opravljati klasifikacije ne po kvaliteti ne po obliki. Prišlo je do prenapolnjenosti bunkerjev in mešanja odpadkov.

Vodstvo priprave vložka je bilo v tem letu izredno angažirano pri odpravi vseh malih in velikih problemov v zvezi s pripravo vložka, vseeno pa ni moglo odpraviti vseh napak — takega nalaganja, da je prišlo do daljših časov taljenja in zlomov elektrod. Kljub vsemu si vodstvo priprave dela za svoje delo v tem letu zasluži vse priznanje. Organizacija dela je zastavljena dobro, vendar drži, da so na nekaterih izmenah žerjavovodje res delovodje, se pravi, da res marsikaj delajo po svoje.

Od službe za sistem OD smo že zahtevali, naj ponudi model za nagrajevanje posameznikov v skupini in dobili odgovor, da pravilnik to dopušča, je pa težko izvesti. Nekoč smo že sami po svoje nekaj uvedli, pa potem opustili, ker ni bilo zakonito in delavci so zahtevali, da bi morali vse bolj detajlno razdelati — to pa so kriteriji in merila. Še vedno pa je najbrž služba za sistem OD prva, ki bi morala najti kaj ustrežnejšega od skupinskih norm.

Jama za zidanje ponovc v vzhodnem delu podaljška hale je bila predvidena. V istem delu je tudi montaža za zidanje plošč in bofor stroja za izpraznjevanje kokil. V dobre pol leta se je izkazalo, da je žerjav močno obre-

menjen in bi bilo zidanje ponove v tem delu oteženo. V projektu ni bilo možno natančno predvideti obremenitev žerjava, zato smo se odločili jamo za zidanje ponove zgraditi v zahodnem delu hale, kjer je obremenitev žerjava manjša.

Tako topilci o sebi, o njih pa je treba reči: ko smo za prvega novembra bili doma, so oni delali, ko smo bili 30. novembra doma in praznovali, so topilci spet delali, da bi naredili čim več in prišli čim bližje planu.

Zlatka Strgar

Oktober v številkah

Predvideni plan skupne proizvodnje smo v oktobru presegle za 0,9 odst., v kumulativni zaostajamo za 5,1 odst. Odprema je bila presežena za 3,2 odst., v kumulativni 0,1 odst. Prekoračitev fakturirane realizacije znaša 17,2 odst., s tem se je izboljšala tudi kumulativa. Tu sedaj beležimo prekoračitev 3,5 odst. Pri izvozu smo pri dolarski vrednosti zaostali 5,3 odst., kumulativno 3,7 odst. Pri dinarjih znaša prekoračitev 40,6 odst., v kumulativni 12,0 odst. Prodaja na domačem trgu pa je bila v oktobru presežena za 12,1 odst., v kumulativni 1,6 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Ob rekonstrukciji žerjavne proge na pripravi vložka ter velikih težavah v livnih jamah tako stare kot nove jeklarne zaradi slabe kakovosti kokil in skoraj celomesečnega pomanjkanja kisika se je podaljšala

izdelava šarž na el. pečeh povprečno za 6,0 odst., mesečna proizvodnja pa je bila kljub temu presežena za 0,2 odst. S surovinami je bila TOZD zadovoljivo oskrbljena, vendar kakovost surovin ni na zadovoljivi ravni. Zaradi pomanjkanja prostora na pripravi vložka prihaja pogosto do pomešanja vložka.

TOZD JEKLOLIVARNA. S prekoračitvijo predvidenega mesečnega plana za 8,0 odst., je TOZD pokrila izpadlo proizvodnjo v preteklih mesecih. Žal pa zaradi pomanjkanja naročil in težav s kisikom ni bilo možno te proizvodnje povečati. Zelo pogoste težave s surovinami in energijo imajo za posledico nenehno spreminjanje proizvodnega programa, kar ne vpliva samo negativno na doseganje čimvečje produktivnosti, ampak čedalje bolj povečuje neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti na eni strani in predčasne dobave na drugi.

TOZD VALJARNA. Ob zastojih na težki progi zaradi pomanjkanja vlož-

ka in vse pogostejših okvar na kleščnem žerjavu ter ogrožju je TOZD presešla predvideni mesečni plan za 3,5 odst. Pri gredicah je TOZD zaostala 1,0 odstotka, pri lahkkih profilih za 9,7 odst. Pri srednjih profilih pa je bil plan presežen za 10,5 odst.

TOZD KOVAČNICA. Tudi v oktobru se stanje glede nabave vložka ni bistveno spremenilo, saj je bilo dobavljeno nekaj več vložka šele v drugi polovici meseca, to pa bo vplivalo na večjo proizvodnjo v novembru. Predvideni mesečni plan je bil dosežen le 92,1 odst., delna krivda pa je tudi pomanjkanje mazuta.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je presešla predvideni plan skupne proizvodnje za 1,5 odst. predvsem na račun prekoračitve pri vlečenem jeklu za 13,4 odst., ves ostali asortiment pa je zaostal za predvidenim planom. Ob pomanjkanju vložka za izvozna naročila tudi ta niso bila izpolnjena 100,0 odst. Zelo kritično v oktobru je bilo pomanjkanje delavcev zaradi bolniških in drugih izostankov.

TOZD ORODJARNA. Težave v TOZD nastajajo predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih strojev. Vertikalni rezkalni stroj je v okvari že več kot 6 mesecev, zato je bilo treba iskati storitve v drugih TOZD, ki pa niso vedno pravočasne. Zaostanek za predvidenim mesečnim planom znaša 29,6 odst.

TOZD STROJI IN DELI. Vzrok zaostanka 18,5 odst. za predvidenim planom je predvsem v nedobavljenih stiskalnicah za SZ ter nepozni obdelavi in dostavi na termično obdelavo nekaterih drugih proizvodov. Predvideni mesečni plan je bil dosežen le 81,5 odst.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Predvideni mesečni plan je bil ob izpadu proizvodnje gredic dosežen le 74,1 odst. Plan industrijskih nožev je bil presežen za 10,6 odst., brzorezno orodje pa za 100,0 odst.

TOZD PNEVMATISNI STROJI. Ob nenehni okvarah na NC stružnicah in brusilnih strojih ter kasnitvah pri termični obdelavi zlasti na IBSEM peči je TOZD presešla predvideni plan skupne proizvodnje za 2,3 odst. Pri tem je za planom zaostala le proizvodnja orodja za pnevmatične stroje.

TOZD VZMETARNA. Vzrok doseganja le 85,8 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje je predvsem pomanjkanje naročil za listnate vzmeti. Proizvodnja vzmetnih palic je bila presežena za 30,5 odst.

TOZD TRO. Določen zastoj v TOZD je nastal zaradi bolniških in drugih izostankov delavcev ter težav pri proizvodnji komprimiranega zraka. Kljub temu pa je TOZD presešla predvideni plan skupne proizvodnje za 14,2 odst.

TOZD KOVINARSTVO. Ob večkratnih izpadih nekaterih strojev ter drugih težavah, ki se vlečejo že iz pre-

teklih mesecev, je TOZD uspela preseči predvideni plan skupne proizvodnje za 11,8 odst.

TOZD ARMATURE. Predvideni mesečni plan je TOZD ob pomanjkanju vložka in nekaterih drugih težavah dosegla le z 89,5 odst.

TOZD BRATSTVO. Ob 5-odst. povečanju števila delavcev in uvedbi dvoizmenskega dela se je stanje v TOZD delno izboljšalo. Trenutno največji problem je pomanjkanje el. energije.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Načrtovano količinsko proizvodnjo je TOZD presešla za 11,7 odst., kumulativno 12,8 odst., vrednostno za 41,8 odst.

TOZD VALJARNA. Ob izredno slabi prodaji gredic 1,4 odst. zaradi pomanjkanja vložka je TOZD dosegla količinski načrt prodaje na domačem trgu 100,0 odst., vrednostno pa je bil plan presežen za 16,5 odst.

TOZD KOVAČNICA. Ob pomanjkanju vložka in slabšem asortimentu je TOZD dosegla predvideni načrt le 87,7 odst., vrednostno pa je bil presežen 1,4 odst.

TOZD JEKLOVLEK. Čeravno predvideni načrt ni bil dosežen pri vseh skupinah proizvodov, je TOZD v oktobru dokaj uspešno zaključila plan proizvodnje. V proizvodnji je predvsem primanjkovalo vložka pri luščenju in brušenju jeklu.

TOZD ORODJARNA. Ob 79,4 odst. količinski proizvodnji je bil vrednostni načrt presežen za 0,1 odst. Proizvodnja je zaostala pri vseh skupinah proizvodov, popolnoma pa je izpadla pri vpenjalnih pripravah. Zasedenost z naročili do konca leta je zadovoljiva, precej pa je zaostankov pri že sklenjenih pogodbah.

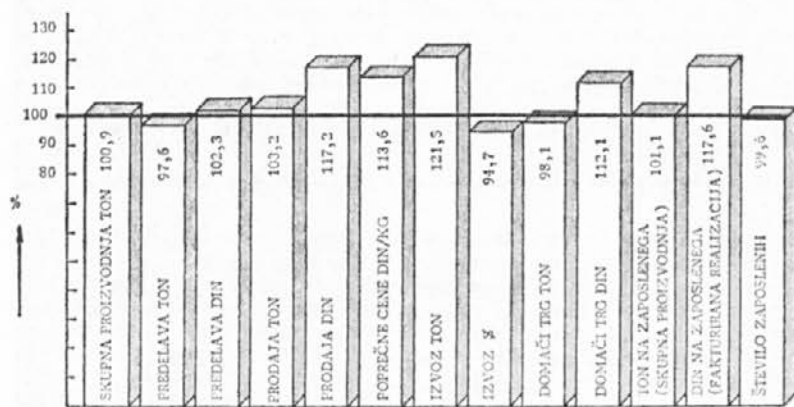
TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla 69,2 odst. načrtovane količinske proizvodnje in s tem realizirala 90,3 odst. predvidene realizacije. Vrednostno ni bil plan prodaje dosežen le pri delih za vozila in storitvah, popolnoma pa je izpadla proizvodnja stiskalnic. Količinska proizvodnja je za-

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

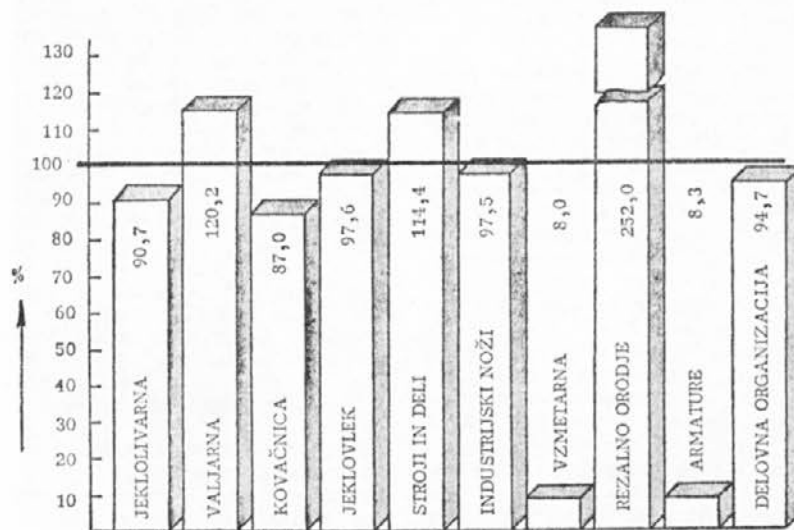
V oktobru je znašal izkoristek delovnega časa 83,74 odst., odsotnosti pa 16,26 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	6,19 %
— izredni plačani dopust	0,33 %
— službena potovanja	0,36 %
— boleznine do 30 dni	3,81 %
— boleznine nad 30 dni	3,47 %
— neplačane odsotnosti	0,14 %
— ostale plačane odsotnosti	1,96 %

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V OKTOBRU 1982

IZVOZ V \$ V OKTOBRU 1982

TOZD

FAKTURIRANA REALIZACIJA V OKTOBRU 1982

TOZD

OSKRBA Z ENERGIJO

Oskrba s primarnimi mediji je bila v oktobru zadovoljiva, razen s tekočim kisikom, saj je bila dobava le-tega zmanjšana za okoli 50 odst. Z vsemi ostalimi mediji so bili porabniki zadovoljivo oskrbovani.

V oktobru je bilo dobavljeno:

— elektro energija	19.031.100 kWh
— zemeljski plin	3.126.720 Nm ³
— butan-propan	31.540 kg
— mazut	1.645.640 kg
— koks	33.270 kg
— karbid	14.490 kg
— kurilno olje	41.602 kg
— hladilna voda	916.686 m ³

ostala pri vseh skupinah proizvodov, razen pri strojih za predelavo. Zasedenost z naročili je razen pri stiskalnicah zadovoljiva, precej pa je zaostanek glede pogodbenih obveznosti pri namenski proizvodnji.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Količinsko je bil plan presežen za 4,3 odst., vrednostno 19,6 odst. Vrednostno ni bil dosežen plan prodaje brzo-reznega orodja. Zasedenost z naročili je zadovoljiva. Precej pa je težav pri izpolnjevanju dobavnih terminov — noži za furnir.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Mesečno načrtovana količinska proizvodnja je bila presežena za 8,6 odst., vrednostno 30,9 odst. Zasedenost z naročili do konca leta je zadovoljiva. Več težav pa bo v letu 1983, ker trgovske organizacije, ki prodajajo to blago, nimajo predvidenih dovolj sredstev za nabavo le-tega.

TOZD VZMETARNA. Ob doseženi 91,5 odst. količinski proizvodnji je bil realiziran plan prodaje s 94,8 odst., saj zaradi pomanjkanja naročil zaostaja proizvodnja listnatih vzmeti. Povpraševanje po vzmeteh iz našega proizvodnega programa upada.

TOZD TRO. Ob izredno visokem izvozu je zaostala prodaja na domačem trgu za 42,5 odst., vrednostno pa je bil plan dosežen 91,1 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, precej pa je težav z zaostanki, saj TOZD dolguje razno orodje že tudi za več kot leto dni.

TOZD ARMATURE. Količinski plan proizvodnje je bil presežen za 1,1 odst., vrednostno 37,8 odst., zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva. Težave so pri oskrbi s potrebnim reprodukcijskim materialom za zagotavljanje izvrševanja pogodbenih obveznosti.

Lakiranje pnevmatičnih strojev

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.	oktober	kumul.
JEKLAJNA	100,2	92,7										
JEKLOLIVARNA	108,0	101,5	111,7	106,6	140,9	116,8	90,7	78,2	136,5	96,2	141,8	121,0
VALJARNA	103,5	95,2	100,1	100,8	124,8	103,7	120,2	115,2	174,4	138,4	116,5	97,9
KOVAČNICA	92,1	104,4	91,1	104,4	104,0	102,8	87,0	104,3	128,2	125,4	101,4	100,4
JEKLOVLEK	101,5	99,5	113,5	98,1	130,4	106,1	97,6	65,5	142,2	79,0	128,0	100,7
ORODJARNA	70,4	77,7	61,7	95,2	91,5	108,1	—	12,5	—	14,2	100,1	116,9
STROJI IN DELI	81,5	80,5	82,1	90,1	120,1	102,7	114,4	115,4	182,7	134,6	90,3	87,6
— NOŽI, BRZOREZ, OROD.	114,1	98,5	105,6	89,3	130,3	104,7	97,5	64,3	142,1	72,1	120,2	132,7
— GREDECE	—	90,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	74,1	95,6	105,6	89,3	130,2	105,4	97,5	64,3	142,7	72,5	119,6	133,3
PNEVMATIČNI STROJI	102,3	90,5	104,5	96,5	126,0	90,8	—	65,6	—	79,8	130,0	100,6
VZMETARNA	85,8	93,5	81,3	93,7	83,1	95,5	8,0	81,8	10,2	93,7	94,8	95,8
REZALNO ORODJE	114,2	107,8	93,4	93,1	112,9	123,6	152,0	127,4	340,0	159,7	91,1	120,1
KOVINARSTVO	111,8	98,6	104,6	101,7	105,0	103,4	—	—	—	—	105,9	103,4
ARMATURE	89,5	88,0	50,5	80,5	59,3	78,2	8,3	58,5	16,9	66,9	127,8	99,0
BRAJSTVO VARVARIN	31,0	21,1	30,0	19,0	47,3	21,0	—	—	—	—	47,3	21,0
KALILNICA	—	—	—	—	112,4	97,9	—	—	—	—	112,4	97,9
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	—	—	—	—	116,4	95,0	—	—	—	—	116,4	94,5
DELOVNA ORGANIZACIJA	100,9	94,9	103,2	100,1	117,2	103,5	94,7	96,3	140,6	112,0	112,1	101,6

NABAVA

Na področju nabave starega železa ni bilo posebnih zastojev, tako da je potekala dobava enakomerno. Večje težave se pojavljajo pri cenah starega železa. Dobavitelji pogosto dobavo z dvigom cen, sklicujoč se na podražitev proizvodov črne metalurgije za 14,0 odst. pred zamrznitvijo cen. Precejšnje težave so bile z dobavo ferolegur zaradi redukcije el. energije pri proizvajalcih, delno pa tudi zaradi našega neizpolnjevanja združevanja deviz. Pri ostalih materialih nastajajo težave zaradi dobave določenih surovin iz uvoza. Tako nekateri dobavitelji ne morejo izpolniti svojih obveznosti do nas.

UVOZ

Oskrba z uvoznimi materiali v oktobru je postala kritična. Zaloge A materialov so minimalne ali pa jih sploh ni. Nabava teh materialov (ferolegure, jekleni odpadki in grafitne elektrode) poteka prek SOZD SZ, ki pa trenutno nima sredstev za nabavo. Kredit HERMES, ki ga za nas najemajo TAM, Litostroj in Gorenje, še ni operativen, niti italijanski kredit CRE-DIOP, ki ga najema Unior Zreče. Tudi obeti za nikelj niso nič boljši. Pošiljko iz ZSSR smo porabili že do konca septembra. Najbolj kritični materiali v oktobru so bili: elektrode, feromolibden, krom metal in nikelj.

Poleg tega se število nerealiziranih naročil TOZD veča. Tako imajo odprta naročila za rezervne dele in orodje predvsem TOZD SGV in ETS. Kritično je tudi naročilo za ognjevarno opeko. V oktobru je bil največji problem zagotoviti ležaje za stiskalnice, ki jih izvažamo v ZSSR. Zaradi slabe koordinacije naročanja smo sprožili takojšnjo akcijo in uspeli realizirati polovično količino, drugo polovico pa bomo realizirali do konca novembra.

Najhujši problem je pomanjkanje deviznih sredstev, zaradi česar dostikrat na komisiji za uvoz, ki je enkrat tedensko, ne uspemo plasirati niti enega naročila. Tudi s fizičnimi pravicami ni dosti bolje, saj je NB v oktobru opravila dva poročuna in stalno spreminjala razpoložljivo fizično kvoto.

IZVOZ

Doseženi izvoz v oktobru je bil v \$ 94,7 odst., kumulativno 96,3 odst. Kljub tržni situaciji in težavam glede nepravčasne dobave nekaterih nujnih dimenzij beležimo tudi v tem mesecu največji izvoz iz TOZD Valjarne. Izvo-

zili smo tudi večjo količino litega, kovanege in vlečenega jekla. Od predlovalnih TOZD pa so bili v oktobru najuspešnejši TOZD Stroj in deli, Ind. noži in TRO. V oktobru smo začeli z zaključevanjem naročil za 1. kvartal 1983.

SKLEPI PROGRAMSKO-VOLILNE KONFERENCE
SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

1. V sindikatih moramo stalno preverjati izpolnjevanje planskih obveznosti ter aktivno sodelovati pri ukrepih za izboljšanje stanja. Z vso resnostjo in odgovornostjo moramo izpolnjevati dogovore in ukrepe.

2. Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ mora pri izvajanju stabilizacijske politike v zaostrenih pogojih gospodarjenja, v bitki za vsakodnevno proizvodnjo, izvoz in zmanjševanje uvoza prevzeti svoj del nalog. Posebno skrb je treba posvetiti oskrbi s surovinami in drugimi materiali, ki so neobhodno potrebni za proizvodnjo.

V zvezi s tem je treba delavce pravočasno in objektivno obveščati ter vzpodbujati pri izpolnjevanju dogovorjenih nalog in razreševanju problemov.

3. Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ mora dati pobudo samoupravnim organom SOZD in interne banke Slovenskih železarn za pregled in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov, ki so potrebni sprememb in dopolnitev. V sindikatih pa se moramo zavzemati tudi za uresničevanje določil že sprejetih samoupravnih aktov.

Prizadevati si je treba tudi za poenotenje posameznih področij, zlasti pri pridobivanju in delitvi dohodka.

4. Nujno je treba samoupravni sporazum o inovacijah v SZ uskladiti z zakonom. Nalogo naj prevzame komisija za inovacije, ki naj tudi prične z akcijo. Tako se bo realiziral sklep problemske konference o spodbujanju avtorjev tehničnih izboljšav.

5. Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ mora prek republiškega odbora sindikata dejavnosti aktivno sodelovati v razpravah o družbenem dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve in razporejanja dohodka ter periodično spremljati njegovo izvajanje.

6. Socialistični samoupravni odnosi, ki temeljijo na družbeni lastnini proizvodnih sredstev, nam zagotavljajo, da na podlagi svojega dela delavci upravljamo in odločamo o vseh svojih potrebah in interesih, zato je treba poskuse odločanja mimo delavcev preprečevati.

7. Od vsake komisije mora koordinacijski odbor zahtevati, da izdela konkreten program dela, v katerem bodo opredeljene naloge in dejavnosti, ter skrbeti, da se bodo naloge tudi izvajale.

8. Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ naj določi rok, do katerega naj vse delovne organizacije SOZD SZ posredujejo svoje pripombe in stališča do osnutka pravilnika o dodelitvi priznanj in nagrad delavcem SOZD. Na tej osnovi naj se izoblikuje predlog.

9. Komisija za invalide mora izpeljati dogovorjene naloge, prav tako komisija za benificirano delovno dobo.

10. Komisija za družbeni standard mora še nadalje razvijati enotni sistem pri problemih družbene prehrane in urejati prehrano med delom.

11. Nadaljevati je treba z aktivnostjo na področju nagrajevanja po osebnem prispevku delavca in po rezultatih dela, za kar naj se posebej angažira koordinacijski odbor.

12. Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ mora biti pobudnik še večjega povezovanja in skupnega delovanja vseh družbenopolitičnih organizacij v SOZD SZ.

13. Posebno angažiranje in pomoč zahtevamo tudi od poslovnega odbora SOZD SZ in strokovnih služb.

Koordinacijski odbor sindikata SOZD SZ mora zagotoviti prek svojih članov, da se bodo sklepi v SOZD SZ tudi dosledno izvajali.

ODLIKUJE VAS ZVESTOBA

Dragi slavljenici!

Dan za dnem ste morali prihajati na delo, da je nanoslo desetletje, prvo, drugo, tretje in četrto; lani sodelavcu, letos vam, drugo leto sodelavki, vsako leto nekomu med nami. Neprecenljivo zvesti ste morali biti vsem tem dnevom let, delu, železarni, kraju, domovini in sodelavcem, predvsem pa ves čas samemu sebi. Čestitamo!

Z vsemi tisoči delovnih dni ste dokazali, da je delo za vas vrednota. Zato ste bili zvesti:

vi svojim ključem, on gredicam, ona množici števil.

35-

LETNI JUBILANTKI

Marija Plazovnik, roj. 1. 10. 1931, v železarni od 13. 12. 1947, v tozdu Stroj in deli, nazadnje kot vzdrževalka najzahtevnejšega orodja. Star. bo upokojena 31. 12. 1982.

Zofija Ošlak, roj. 28. 4. 1928, v železarni od 16. 5. 1947, nazadnje kot vodja obračuna valjarne, kovačnice in jeklovleka. Star. upokojena 31. 10. 1982.

Na začetku ste se spraševali: je sploh mogoče leta in leta vijati, razporejati, računati? Po desetletjih se je izkazalo: zmoremo! Zmogli ste popraviti stotine strojev, zmogli ste razporediti tisoče gredic in zmogli ste zapisati milijone števil.

Resnično ste ogromno naredili — ker ste bili zvesti. Prav zato so naša jekla postala plemenita: kalijo um in voljo in zvestobo vsemu, tudi železarni. Vi vsi ste prispevali, da je postala teko mogočna.

In ko ste bili zvesti železarni, ste bili zvesti tudi svojim krajem.

Več desetletij zvesti Uršlji, Peci, Strojni in Libeliški gori, vsem tem svojim mestom in vsem.

In vaša zvestoba do tega se je razraščala tudi z zvestobo domovini. Ni vas potegnila tujina: raje ste vse svoje moči podarili svoji zemlji. Vedeli ste, da je za plodno žetev treba mnogo pridnih rok, tudi vaše. Zato ste zgrabili za delo, začeli ste orati domača polja, graditi ste začeli svojo domovino. Prav zaradi vas se je mogla tako razviti.

V vseh teh svojih prihajanjih in odhajanjih ste morali biti zvesti tudi sodelavcem.

Koliko lepih in koliko težkih ur ste delili z njimi, koliko delovnih zmag ste proslavili, koliko 40-, 30-, 20-, 10-letnic ste preživeli skupaj? Veliko; in zato ste svojo neomajno zvestobo prenesli tudi nanje. Svetel zgled ste jim bili, in prav gotovo bodo to vrednoto znali negovati tudi naprej.

Pa ne samo negovati, najbrž jo bodo morali v prihodnjih letih še oplemenititi.

Da se skrhala ne bo nikoli, pa je zagotovo, saj je trdno in zlahtno skovana. Ker ste jo vztrajno, prepričljivo in srčno pomagali kovati tudi vi, najlepša hvala.

Helena Merkač

40-

LETNI JUBILANTI

Ferdinand Igerc, roj. 17. 5. 1930, v železarni od 6. 3. 1947 v tozdu Jeklarna, nazadnje kot delovodja 10 t in 25 t el. peči. Star. upokojen z ben. del. dobo 28. 2. 1982.

Ludvik Janet, roj. 13. 9. 1927, v železarni od 2. 8. 1943, nazadnje v tozdu Jeklarna kot fazni kontrolor. Star. upokojen z ben. del. dobo 5. 10. 1982.

Franc Kamnik, roj. 2. 7. 1922, v železarni od 31. 7. 1940 v tozdu Kontrola kakovosti kot vodja lab. za anorg., org., tehn. in površinsko zaščito. Star. upok. 15. 9. 1982.

Jožef Laznik, roj. 21. 1. 1930, v železarni od 1. 12. 1947 v tozdu Valjarna, nazadnje kot razporejevalec gredic. Star. upokojen z ben. del. dobo 5. 9. 1982.

Vilko Naveršnik, roj. 16. 1. 1926, v železarni od 3. 9. 1945, nazadnje v tozdu Valjarna kot ključavničar za najzahtevnejša dela. Star. upokojen z ben. delovno dobo 10. 7. 1982.

Alfred Lešnik, roj. 14. 4. 1926, v železarni od 13. 5. 1947 v tozdu Kovačnica, nazadnje kot peskalec. Star. upokojen z ben. del. dobo 28. 2. 1982.

Ivan Mežnarc, roj. 22. 5. 1931, v železarni od 22. 5. 1946, nazadnje kot delovodja priprave peska v tozdu Jekloliivarna. Star. upokojen z ben. del. dobo 31. 7. 1982.

Peter Štehar, roj. 1. 2. 1923, v železarni od 17. 9. 1945 v tozdu Jekloliivarna, nazadnje kot delovodja ročne kaluparnice. Star. bo upokojen z ben. delovno dobo 31. 12. 1982.

Dominik Kos, roj. 30. 7. 1924, v železarni od 3. 6. 1941, sedaj vodja skupine za usmerjanje v tozdu Pnevmatični stroji.

Ivan Ošlak, roj. 8. 12. 1929, v železarni v tozdu Kovačnica od 2. 11. 1945, nazadnje kot stiskalec 1200 t stiskalnice. Star. upokojen z ben. del. dobo 30. 6. 1982.

Franjo Lupuh, roj. 21. 9. 1930, v železarni od 1. 1. 1948 v tozdu Valjarna, nazadnje kot razporejevalec gredic. Star. upokojen z ben. delovno dobo 2. 7. 1982.

Valentin Obretan, roj. 11. 2. 1925, v železarni od 23. 7. 1946 v tozdu Valjarna, nazadnje kot delovodja adjustaže gredic. Star. upokojen z ben. delovno dobo 30. 6. 1982.

Konrad Praznik, roj. 15. 2. 1925, v železarni od 5. 8. 1946, nazadnje kot ključavničar v tozdu Jekloliivarna. Star. upokojen z ben. del. dobo 24. 5. 1982.

JUBILANTI DELA V LETU 1982

TOZD - DS	10 let	20 let	30 let	35 let	40 let	Skupaj
Jeklarna	20	8	7	-	2	37
Jekloliivarna	24	6	19	1	3	53
Valjarna	12	11	5	-	4	32
Kovačnica	8	8	7	-	2	25
Jeklovlek	6	1	1	-	-	8
Kalilnica	2	-	-	-	-	2
Orodjarna	4	-	1	-	-	5
Stroji in deli	20	6	7	1	-	34
Industrijski nožil	7	2	3	-	-	22
Pnevm. stroji	14	3	4	-	1	22
Vzmetarna	5	5	3	-	-	13
Energija	1	6	2	-	-	9
E T S	2	4	5	-	-	11
S G V	30	7	5	-	-	42
Transport	4	7	6	-	-	17
Rezalno orodje	26	4	2	-	-	32
Armature	-	1	1	-	-	2
P I I	1	1	1	-	-	3
R P T	9	3	3	-	-	15
Komerciala	9	7	7	2	-	25
Kontrola kak.	11	4	2	1	1	19
Družbeni stand.	3	2	1	-	-	6
DS za računov.	2	2	1	2	-	7
DS za gospod.	9	-	2	-	-	11
DS K S Z	16	6	6	-	-	28
DS P F S	2	2	-	-	-	4
S k u p a j :	257	106	101	7	13	484

Delo ZK v novembru

Novembra so se člani zveze komunistov v naši občini pogosto sestajali od osnovnih organizacij naprej, aktivna neposrednih proizvajalcev, seje so imeli člani komiteja OK ZK in v začetku meseca je bila občinska konferenca ZK Ravne. Ocenili so družbenoekonomske razmere v občini, delo OO ZK po 3. sejah CK ZKS in CK ZKJ, se dogovorili za naloge članov ZK pri planiranju in pripravi planskih dokumentov. Komite je obravnaval predlog organiziranja skupnih služb krajevnih skupnosti v občini, predlog o združevanju strokovnih služb SSS, SKIS in KP Prevalje v OZD posebnega družbenega pomena, predlog akcijskega povezovanja komunistov in OO ZKS v Rudniku Mežica in Železarni Ravne. Veliko dela in veliko nalog za slehernega člana ZK pa nalagajo sklepi OK ZKS in aktivna neposrednih proizvajalcev, ki jih objavljamo.

Sklepi 7. seje OK ZKS

1. Komunisti se morajo povsod zavzemati za odpravljanje subjektivnih pomanjkljivosti in z osebnim zgledom prispevati k boljšim rezultatom dela.

2. OO ZK Lesne morajo oceniti izpolnjevanje sklepov akcijske konference in odgovornost vodstvenih in vodilnih delavcev za neizpolnjevanje zastavljenih nalog.

3. OO ZK morajo skupaj z drugimi DPO v tozdih, kjer se srečujejo z vprašanjem likvidnosti, zahtevati od vodstvenih delavcev, da podajo realno oceno stanja, v katerem so se znašli in kako bodo težave premostili.

4. Problem preskrbe rešuje v skladu z možnostmi IS SO Ravne skupaj s potrošniškimi sveti pri SZDL.

Problematiko oskrbe z nafto in plinom posredujejo prek IS SO Ravne republiškim organom, ker imamo občutek, da smo v posameznih primerih zapostavljeni.

5. Že lani so OZD za 10 % zmanjšale porabo energije. Podpiramo akcijo koordinacijskega odbora pri SZDL, da v vsaki DO ustanovijo odbor za varčevanje z energijo, ki se naj o strokovnih zadevah posvetoje z odborom IS SO. OO ZK pa morajo spremljati reševanje te problematike.

6. Pri planiranju moramo zaostri odgovornost strokovnih delavcev, ki pripravljajo plane v DO in SIS. Plani morajo biti realni.

7. Z ukrepi ZIS smo soglašali. Dogaja pa se, da smo načelno za, potem pa se v življenju nihče noče ničesar odpovedati. Komunisti ne smejo vnašati negotovosti v svoje delovanje.

Sklepi aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev

1. Če komunisti opazijo, da se širijo informacije, ki povzročajo nejevoljo, žalijo ugled nekoga, izpodbijajo zaupanje v reševanje naših problemov in v samoupravni sistem, so dolžni takoj reagirati, da se ugotovi, od kod informacija izvira, predvsem pa prekine njeno kroženje. V primeru dezinformacij pa je treba poiskati vir prave informacije (občinski komite ZK).

2. Pričakujemo in zahtevamo, da se komunisti v občini ne usvajajo ob doseženih rezultatih, kajti naloge ostajajo še naprej in ne smemo dovoliti, da nas kakršnakoli dezinformacija najde nepripravljene.

3. Zahtevamo, da se v največji meri presežejo vzroki za nedoseganje plana izvoza.

4. Glede problematike likvidnosti posameznih OZD je potrebno, da odgovorni v občini storijo vse (v primeru premaknitve datuma izplačila OD v posameznih OZD), da bodo delavci vnaprej obveščeni o težavah.

5. Predlagamo, da se nemudoma dopolnijo pravilniki o delitvi OD glede stimulativenega nagrajevanja delavcev, predvsem za tiste, ki s kvalitnim delom, inovacijami itn. prispevajo k uspešnemu izvozu. Pri tem ne mislimo samo na delavce v proizvodnji, ampak tudi na tiste, ki s svojim kreativnim delom odločilno vplivajo na rezultate dela.

6. Podpiramo ukrepe, ki sta jih sprejela zvezna skupščina in ZIS, ven-

dar ugotavljamo, da manjkajo sankcije za tiste, ki jih ne izvajajo.

Pričakujemo, da bo v zvezi z dogodki na mejnih prehodih (ob dnevu mrtvih) ugotovljena odgovornost, ker nam v tem težkem času ni treba na tak način sramotiti domovine.

Želimo, da se uredi ustrezna preskrba z osnovnimi artikli, ki niso vezani na uvoz, da nam bo tako dano orožje zoper vse, ki govorijo in delajo proti podobnim ukrepom.

7. Doseči moramo, da tisti, ki ne sledijo težavni situaciji, zapustijo organizacijo ZK. Za vsakega drugega pa se je treba boriti in mu pomagati. Član ZK ne sme biti mlahav. Ustvariti moramo take razmere, da se ne bomo ukvarjali sami s seboj, ampak bomo sposobni za akcijo drugod.

(Vir: sklepi aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev in 7. seje OK ZKS Ravne)

TOZDI O DEVETMESEČNEM POSLOVANJU

Delavci tozdov in delovnih skupnosti so od 27. do 29. oktobra 1982 na zborih obravnavali in sprejeli devetmesečne rezultate poslovanja ter predlagano delitev dohodka in čistega dohodka. Za zbori so se sestali delavski sveti in sprejeli ugotovitvene sklepe o sprejemu rezultatov poslovanja. Ob razpravi so izoblikovali naslednje **priponbe**:

VALJARNA

Vzroki za nepokrite obveznosti so:

- nezadostna dobava vložka iz Jeklarne
- povečana proizvodnja za izvoz in nizke dosežene cene v izvozu
- prepozno zvišanje cen na domačem trgu
- tudi na domačem trgu cene nekatere proizvodov ne krijejo stroškov
- izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja energije

Trend poslovnih gibanj je zaskrbljujoč in zahteva takojšnje ukrepe:

- Na količine dobavljenega vložka in prodajne cene ne morejo vplivati, izvoz bo treba še povečati. Večji prihodek lahko dosežemo samo z izboljšanjem asortimenta, predvsem na domačem trgu. Ugotavljajo, da prodajne cene ne-

katerih proizvodov ne krijejo stroškov, istočasno pa ne morejo zadovoljiti potreb trga s proizvodi, ki prinašajo dohodek. Ni opravičila, da vztrajajo pri proizvodnji nedonosnih materialov. Prodajni oddelek mora izdelati pregled vseh proizvodov, katerih prodajna cena ne pokriva lastne cene. Tehnološki oddelek PD Valjarne mora za vse te proizvode preveriti tehnologijo in s tem interno kalkulacijo. Kolikor nimajo pogojev za rentabilno proizvodnjo, je treba proizvod opustiti in prenehati s prodajo.

• Zaradi grozečih izpadov, zaradi pomanjkanja mazuta, se mora s prioriteto izvesti predelava ogrevalnih peči za plin po izdelanem programu.

• Kot kaže, so najuspešnejši pri proizvodnji visoko legiranih orodnih jekel. Investicije v Jeklarno bodo omogočile povečan delež teh v skupni proizvodnji, Valjarna pa, predvsem v termični obdelavi, ne bo mogla slediti. Zahtevajo izgradnjo četrte konti peči za termično obdelavo v letu 1983 tudi v primeru, če celoten projekt modernizacije Valjarne ne bo odobren — z lastnimi sredstvi oz. z združevanjem sredstev v okviru Železarne Ravne. Isto velja tudi za tretjo ogrevalno peč za srednjo in lahko progo, ki mora biti gotova takrat, ko bodo možne dobave jekla iz Jeklar-

ne, kot je z investicijskim programom predvideno, to pomeni najpozneje 1. 1984.

Ugotavljajo, da traja dobava rezervnih delov iz drugih tozdov predolgo in ogroža normalno delo (SGV, SiD).

JEKLOVLEK

Ustrezne službe naj napravijo analizo o vzrokih za visok porast zalog v tozdu Jeklovlek.

INDUSTRIJSKI NOŽI

Navedeno je, da tozd ni uspešen pri izvozu na konvertibilno področje. V bodoče je treba obrazložiti vzroke, zakaj izvoz ni bil dosežen.

Opozarjajo, da je treba upoštevati SaS in da morajo imeti tozdi — izvozniki na konvertibilno področje absolutno prednost pri dobavi vložnega materiala.

VZMETARNA

Od poslovodnega odbora zahtevajo, da čimprej pisno obvesti delavski svet o poteku priprav izdelave elaborata za proizvodnjo paraboličnih vzmeti. Ugotavljajo, da je naročil za klasične vzmeti vse manj in da tako naši kot tuji kupci v vedno večji meri zahtevajo parabolične vzmeti.

Odločitev o razvoju Vzmetarne se vleče že v nedogled. Odločitev mora poslovodni odbor sprejeti, preden bodo sprejemali cilje in poslovno politiko za leto 1983.

ARMATURE

Zahtevajo, naj se začne sanacijski program takoj dosledno izvajati.

RAZVOJ PROIZVODNJE IN TRGA

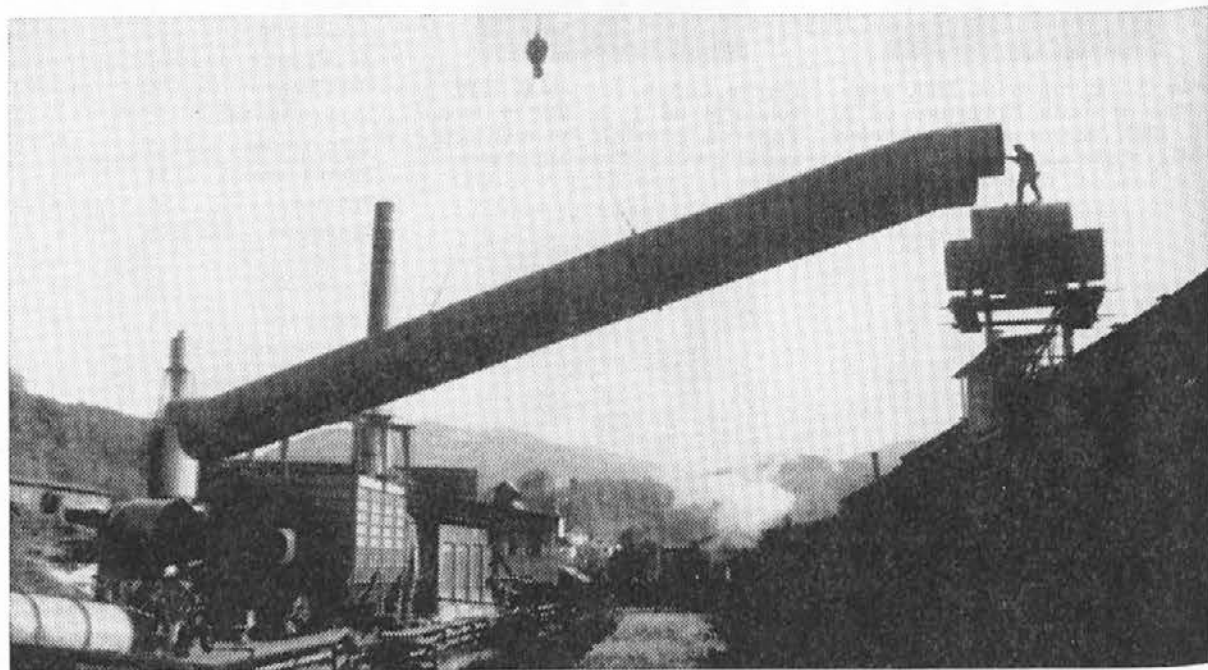
Predlagajo, da se vse intelektualne storitve za del. organizacijo in ustanove izven Železarne Ravne priznajo tozdu RPT kot realizacija (prodaja).

DRUŽBENI STANDARD

V skladu skupne porabe se morajo preveriti podatki na postavkah I, III in V.

KADROVSKE SPLOŠNE ZADEVE

Zahtevajo pisno obrazložitev, zakaj so stroški za sozd tako visoko porasli.

Enkratna panorama

TOZDI O DELITVI DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

Delavci tozdov in delovnih skupnosti so od 8. do 15. oktobra po predhodni obravnavi in določitvi predloga na delavskih svetih obravnavali in sprejeli SaS in pravilnik o delitvi dohodka in čistega dohodka.

Ob razpravi so izoblikovali naslednje pripombe:

JEKLARNA

Delavski svet zahteva, da se pri izkoristku delovnega časa črtajo izostanki zaradi zakonskih obveznosti. Menijo, da za tozd ne velja več trditi, da so te odsotnosti izredno majhne, saj imajo odsotnih ob raznih vajah veliko delavcev.

JEKLOVLEK

• Vpliv na odsotnost ni realen. Kako vplivati na bolniški stalež, neopravičene izostanke, neplačane odsotnosti?

• Ni sprejemljivo, da se tozd Kalilnica veže na področje tozdov osnovnih dejavnosti.

• Izdelati merila za doseganje poslovnih uspešnosti.

• Tozd Jeklovlek je treba vključiti v metalurške tozde, kajti tudi zakon jih opredeljuje kot metalurški tozd, naračava dela je taka, da je nesprejemljivo, da bi bili v rubriki drugih tozdov.

• Če je tozd Jeklovliivarna metalurški tozd, je razumljivo, da to velja tudi za tozd Jeklovlek, tako določa tudi zakon. Kot metalurški tozd mora biti tretiran pri izvozni stimulaciji.

KALILNICA

Pri dodatku za izvozno usmerjenost tozd Kalilnica ni uvrščena ustrezno svojemu deležu pomembnosti pri izvozu. Predlagajo, da služba za sistem OD pridobi mnenje ravnatelja tozdov Stroj in deli ter Jeklovliivarna o tem, kakšen je vpliv Kalilnice na njihov izvoz v primerjavi s Kontrolo kakovosti, pa tudi z delovnimi skupnostmi. Po pridobljenem mnenju naj ustrezno ukrepajo.

PNEVMATIČNI STROJI

Zasnova SaS in pravilnika je pozitivna za tozde osnovnih dejavnosti, nikakor pa ne za ostale dejavnosti. Poprečno ugotavljanje poslovne uspešnosti neproizvodne dejavnosti bo še ved-

no dopuščalo vedrenje v nekaterih službah oz. le-te ne bodo v enaki meri stimulirane za vse tozde enako.

Niso zadovoljni z odgovori na pripombe delovnih skupin. Pripombe niso bile dane zaradi formalnosti, ampak so plod takšnega razmišljanja v tozdu. Delavcev tozd Pnevmatični stroji ne zanima, kako so bili navdušeni v ostalih tozdi, kar pa po informacijah, ki so jih dobili v tozd Vzmetarna, sploh ni res. Se vedno vztrajajo pri tem, da v okviru možnosti uvedemo kriterije za neposredno stimuliranje tudi delavcev v neproizvodnih dejavnostih. Takšnih odgovorov si v bodoče delavci tozda Pnevmatični stroji ne želijo.

ARMATURE MUTA

Novo ustanovljeni tozd je v neenakopravnem položaju z ostalimi tozdi v železarni predvsem iz naslednjih razlogov:

- proizvodnja se šele razvija
- tržne razmere so še neraziskane, zaradi tega je planiranje proizvodnje dosti težje
- težje je tudi dosegati planirane rezultate

V 43/b členu naj se določi, kaj se tretira pod izjemne razmere, ki bistveno vplivajo na poslovno uspešnost:

Neustrezen je tudi odgovor na vprašanje o donosnosti, tudi tu je novo ustanovljeni tozd v dosti slabšem položaju, saj je znano, iz kakšnih sredstev je zgrajen in koliko anuitet je treba odplačati.

Čas za sprejem tako pomembnih aktov je vse prekratek.

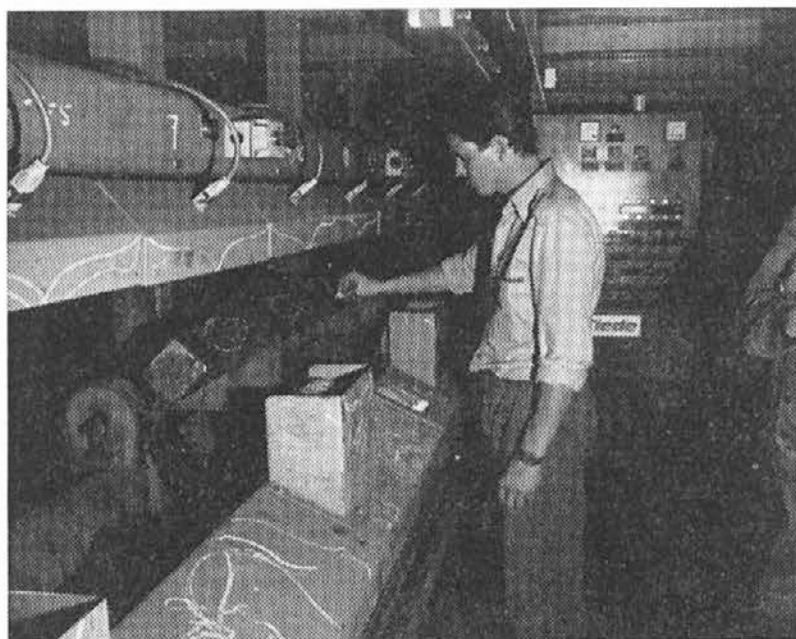
RACUNOVODSTVO

Predlog za pokritost izvoza bi morali preučiti tudi v ostalih tozdi in delovnih skupnostih, saj je tudi v delovni skupnosti za računovodstvo prisotna prizadevnost za izvozno pokritost in ne samo v tozdi RPT in Komerciala ter Delovni skupnosti posebnih finančnih služb.

POSEBNA FINANČNA SLUŽBA

Poizkusna doba predlaganega obračuna je kratka.

Pripombe je zbral referent za samoupravo
Slavko Rosc

Operater pod ultravijolično svetlobo označuje gredico z napakami za čiščenje

no metodo. Gredice morajo biti bolj ravne kot do sedaj, odrezana brada ne sme biti prevelika, predvsem pa je treba marsikaj spremeniti pri vsej tehnologiji, predvsem pri tehnologiji čiščenja gredic. Oba predavatelja tujih firm sta prikazala današnje stanje mehanizirane kontrole gredic v svetu in smerice razvoja. Naprava, ki smo jo kupili na Ravnah, nikakor ni bila poceni, saj je veljala kar okrog tri in pol stare milijarde, od tega polovica za dinarje in polovica v devizah.

Že pred šestimi leti je bil na Ravnah dvodnevni simpozij o kontroli gredic s pomočjo mehaniziranih naprav. Takrat so bili diskutirani različni sistemi od neprekinjenega do stacionarnih, z mokro magnetno metodo in s suhim prahom. Po dolgotrajnih predstudah smo Ravnenci takrat dokazovali, da bi lahko letno prihranili tri in pol stare milij. din, če bi prešli le za polovico na lokalno brušenje gredic, in ne stoodstotno, kot smo delali doslej. Tedaj smo povedali, da se taka kontrolna naprava poplača najpozneje v enem letu, če je izkoriščena.

Odločili smo se za tip naprave z mokro magnetno metodo in s prekinjenim delovanjem, ker ni človeka, ki bi lahko ure in ure pod ultravijolično svetlobo opazoval dve površini gredic, ki letita mimo s hitrostjo 300 do 500 mm v sekundi, in pri tem še označeval površine, ki bi jih bilo treba brusiti. Vgradili smo tudi ultrazvočni avtomat, ki avtomatsko izloči gredice z notranjimi napakami, predvsem pa na površini gredice označuje mesta, na katerih se v notranjosti nahaja napaka.

Največje težave so bile in bodo še nekaj časa zato, ker gredice niso dovolj ravne in pride do zastojev ali celo poškodb na transportni mehaniki. Vendar je iz dneva v dan boljše. Z malo več pozornosti, predvsem pa z malenkostnimi dodelavami pri izločanju vročih gredic, je mogoče doseči dokaj ravne gredice.

Proga je bila planirana za 100.000 ton gredic letno v dveh

izmenah. Sedaj dosegamo polovico te kapacitete, očitno se je pokazalo, da je proga sposobna »požreti« še več, do 130.000 ton letno, če so le gredice primerno ravne.

Nekaj rezultatov dosedanjega dela na kontrolni progi:

1. Izkazalo se je, da pri določenem vzor. kol. 31 % gredic sploh ni treba brusiti, ker so brez razpok. Nadalje se je izkazalo, da je že sedaj padlo število brušenja gredic od 100 na 17 %, čeprav smo še daleč od tega, da bi bila proga popolnoma izkoriščena in da bi čistili samo tam, kjer operater označi, da je čiščenje potrebno. Stroški obratovanja kontrolne linije nasproti stroškom čiščenja brez kontrolne linije so takšni (povzetek iz poročila na posvetu): Brez linijske kontrole so znašali stroški čiščenja 1531 din na tono. Stroški obratovanja kontrolne linije na 4 izmene so izračunani na 304,7 din na tono. S tem, da je treba delno brusiti še $\frac{2}{3}$ gredic, smo prihranili 409 din na tono ali 27 % na stroških brušenja gredic ali 1,8 % vseh stroškov v proizvodnji gredic.

To so šele prvi pokazatelji. Ko bo linija v celoti izkoriščena in delo tekoče, bi morali ti prihranki biti precej višji. Toda, če bi ostali taki kot so, bi pri 100.000 tonah gredic, ki bi lahko šle skozi linijsko kontrolo, prihranili $100.000 \times 409 = 40.900.000$ din na leto, seveda če računamo, da bi sicer slepo brusili vseh 100.000 ton. To pa pove, da je kontrolna linija plačana prej kot v enem letu.

2. Videli smo, da v gredicah nastopajo sekundarni lunckerji, za katere smo mislili, da so že preteklost, a so nam povzročali boleče reklamacije na končnih izdelkih, predvsem za izvoz, pa nismo vedeli, kako je do njih prišlo, saj smo ročno z ultrazvokom kontrolirali konce gredic — seveda zelo pomanjkljivo. Ultrazvočni avtomat vse take skrite napake gotovo najde in gredico označi ali celo izloči in dejansko ni več razlogov, da se nam reklamacija za lunckerjem sploh kdaj pojavi, seveda

Enodnevni simpozij o mehanizirani kontroli gredic na Ravnah

25. oktobra 1982 se je v Železarni Ravne zbralo kakih 60 ljudi, največ iz železarne, delno pa iz drugih slovenskih železarn, da bi se v okviru redne seje republiškega odbora Društva za defektoskopijo pogovarjali o dosedanjih rezultatih mehanizirane kontrole gredic. Tako smo se odločili v organizaciji društva, da bi se ob vsakem sestanku pogovarjali predvsem o strokovnih problemih neporušnih preiskav in kontrole izdelkov. Povabili smo tudi predstavnike obeh firm, ki sta nam načrtovali in izdelali napravo, t.j. firmo TIEDE in firmo Krautkrämer iz Zvezne republike Nemčije, pa tudi vse kooperante pri nas, ki so izdelali

vso težko transportno mehaniko — Kovinarsko Krško in Orodjeoprema Šentjur. Čeprav so ravno nekaj dni prej nastopile omejitve pri oskrbi z bencinom, se je posveta udeležilo lepo število gostov iz vse Slovenije, medtem ko je bilo iz drugih republik le malo gostov, kar je tudi razumljivo.

V uvodnem predavanju je tov. Pikalo v skraćeni obliki, toda skrbno pripravljeno, orisal potek dela od montaže naprave v septembru 1981 (trajala je dobrih 5 mesecev) pa do danes, ko je bilo treba marsikaj dodati in tudi malenkostno spremeniti, predvsem pa je bilo treba naše ljudi navaditi na novo kontrol-

če bomo gredice res pošiljali skozi kontrolno progo in tiste označene zares tudi izločili.

Že prvi izračuni so pokazali, da se bo investicija plačala že v enem letu samo s prihrankom stroškov brušenja in odpadka materiala pri slepem brušenju nasproti selektivnemu brušenju.

3. Toda ves ta prihranjeni denar ne pomeni mnogo nasproti gotovosti kvalitete. Še tako obilno slepo brušenje lahko pusti v gredici globoko razpoko, ki je z očmi ne vidimo, kontrolna linija pa nam omogoča, da sumljive gredice po čiščenju vračamo na kontrolo in se tako izognemo vsaki nevarnosti napak. Ena sama gredica z razpoko, ki ostane skrita med tisočimi dobrimi, posebno še, če se ta odkrije šele na končnem izdelku (vgrajena v motor), pokvari vse in sodba o naši kvaliteti ni mnogo boljša, kot če bi polovica gredic bila poslana z napakami. Zato bo uspeh investicije skoraj v celoti odvisen le od spoštovanja tehnologije in volje ljudi, ki z napravo delajo.

Smo edina železarna v Jugoslaviji, ki ima sedaj skoraj vse pogoje, da daje valjane izdelke

brez napak, pa tudi brez zamenjav, saj je kontrolna linija idealno mesto, kjer se lahko vsaka gredica iskri ali delno mehansirano kontrolira — tudi avtomatsko — na zamenjave z magnetom. Pogoji pa je zopet, da do zamenjave ne pride potem, ko gredice že gredo v predelavo, torej disciplina in zopet disciplina.

Spominjamo se časov pred skoraj 30 leti, ko smo v železarni pričeli z ultrazvočno kontrolo. Nihče nam ni verjel, pa smo trdili, da imamo prav in — rezali, sekali, delali makro preiskave — in dokazali svoj prav. Danes nihče niti ne pomisli, da bi naši izdelki lahko šli v prodajo brez ultrazvočne kontrole. Čez kako leto bo tako z gredicami. Proizvajalci gredic bodo terjali kombinirano kontrolo v čim večji možni meri, in skorajda lahko napovemo, da bo prišel čas, ko bo taka ali podobna kontrolna linija stala tudi v kovačnici, ker jo bodo zahtevali kovači, le da se naša težka gospodarska situacija popravi. Ponuditi kvaliteto pomeni preživeti!

Mitja Šipek

Energija, energija

V povojnih letih se je struktura finalne potrošnje v obliki trdih, tekočih, plinastih goriv in goriv v obliki električne energije v Jugoslaviji precej spreminjala. Predvsem je vidna rastoča vloga električne energije, še bolj pa (tako kot povsod po svetu) rastoča vloga nafte, ki kaže nenavadno hiter razvoj motorizacije pri nas. V skupni porabi znašajo deleži na električno energijo okrog 38,5% (termo in hidro), na premog 13,0%, 6,5% na plin, a kar 42,0% na nafto.

Glede na predvideno rast nacionalnega dohodka in razvoj proizvodnje in potrošnje vse energije bo potreben čedalje večji uvoz nafte in zemeljskega plina (več kot 2/3).

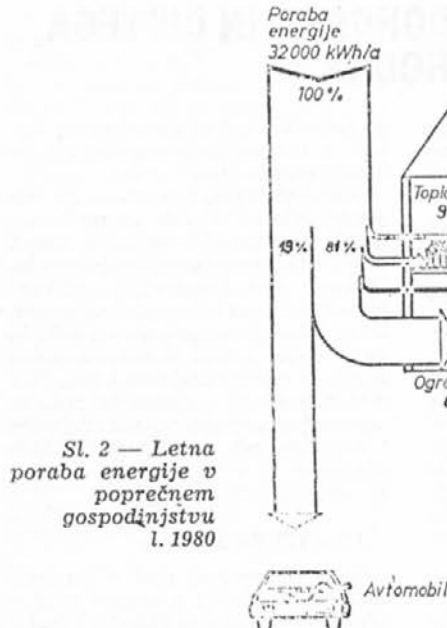
Z električno energijo bomo do konca stoletja lahko krili svoje lastne potrebe in je očitno, da bomo do leta 1990 izkoristili večji del razpoložljivega vodnega potenciala v Jugoslaviji in da bo morala nato močno rasti proizvodnja termoelektrarn na lignit, pa tudi jedrskih elektrarn.

Kaj pa lahko pričakujemo od nekonvencionalnih virov energije, o katerih se danes vsepovsod veliko govori in piše? Direktna izraba sončne energije,

ki ima danes v svetu ogromno zagovornikov, zadeva ob usoden problem: energija sevanja sonca ima namreč zelo nizko energijsko gostoto, to se pravi majhno moč na m² površine in njena razdelitev ter potek sta ravno v nasprotju s potrebami po energiji. To pomeni, da energija je ravno tam in tedaj največja, ko energije najmanj potrebujemo. Energija sevanja sonca na t.i. normalno ploskev, to se pravi na ploskev, katere lega se tako spreminja, da sončni žarki padajo vedno pravokotno, je v jasnem poletnem dnevu kar 50-krat večja kot v oblačnem zimskem dnevu. To seveda ne pomeni, da izkoriščanje sevanja sonca nima upanja, toda upanje v glavnem za ogrevanje prostorov in pripravo tople vode, to se pravi za lajšanje energetske krize zaradi usihajoče nafte. Glavno oviro za izrabo sončne energije v večjem slogu danes vidijo v potrebi po ogromnih površinah za kolektorske sisteme. Če bi npr. hoteli s sevanjem sonca poganjati termoelektrarno moči 1000 MW, bi ne glede na njeno katastrofalno stopnjo razpoložljivosti potrebovali površino kolektorjev vsaj 10 km². Realizacija fantastičnih idej o satelitskih kolektorjih in mikrovalovnem prenosu energije na zemljo bi pa seveda zahtevala tudi fantastične vsote denarja, če o drugih, čisto tehničnih problemih takega prenosa energije sploh ne govorimo. Nekaj podobnega je z energijo vetra, saj je izkoristljiva gostota moči vetra istega reda velikosti kot moči sevanja sonca.

Izraba energije bibavice na Jadranu pri nas tudi nima perspektiv, saj se gospodarnost takih elektrarn kaže le pri razlikah v plimi in oseki najmanj 4... 5 m, kar seveda pri nas sploh ne pride v poštev. Pa tudi geotermični viri v Jugoslaviji, zlasti visokoenergijski za proizvodnjo električne energije, ki jih pri nas praktično ni, niso dosti obetavni. Geotermične elektrarne, kolikor jih je na svetu, so zaradi sorazmerno nizkih temperatur običajno na meji rentabilnosti.

V programu racionalizacije oz. varčevanja z energijo imamo vtis, ki je morda tudi varljiv, da se danes v mar-

Sl. 2 — Letna poraba energije v povprečnem gospodinjstvu l. 1980

sičem pretirava in da se vse premalo vztrajno poudarjajo težnja varčevalnih ukrepov, ki bi bili najbolj učinkoviti. V javnosti se ni nikdar prej o tem toliko govorilo in nikdar prej se niso krogi izven energetike čutili toliko poklicani, svoje misli o smotrnem izkoriščanju energije pripenjati na svoje zasluge. Laik mora ob vseh teh razpravah dobiti vtis, kot da so energetiki desetletja dolgo spali. To ni značilno samo za nas, temveč za ves svet. Pri tem pa so bili za razvoj energetike od vseh začetkov značilni veliki napor, kar se da dvigniti izkoristke naprav ob izrabi najcenejših nosilcev energije. Prav zato se je struktura uporabljenih nosilcev energije časovno tudi menjavala. To

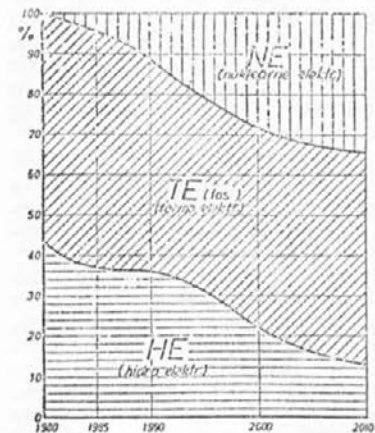
kih. Seveda bi se dalo o tem zelo veliko govoriti, zlasti v smislu smotrne toplotne izolacije stavb in v smislu naprav za varčevanje izrabo energije.

S tem v zvezi naj le še omenimo za varčevanje z energijo posebno zanimivo uvažanje toplotnih črpalk, čeprav nekateri pri nas trdijo, da so take rešitve primerne samo za bogate dežele, kot je npr. Švica. Kaj je to toplotna črpalka? Toplotna črpalka je v bistvu s hrbtne strani uporabljen običajni kompresijski hladilnik. S tem da se v hladilniku črpa toplota iz ozko zaprtega prostora širše okolice, se s toplotno črpalko črpa toplota iz širše okolice v zaprt prostor stanovanja. Ali z drugimi besedami: s toplotno črpalko se z dodajanjem mehanskega dela toplote spravlja iz nizko temperaturnega na visoko temperaturni nivo. Grelno število kaže, koliko grelnega toka dobimo več, kot porabimo moči za pogon kompresorja. Pri manjših temperaturnih in tlačnih razlikah je ta faktor znatno večji od 1 in znaša npr. 3, lahko pa tudi več. Za izrabo toplote okolice so nosilci energije lahko zemlja, talna voda ali okoliški zrak. To so v bistvu zbiralniki sončne energije. Tako da se s toplotno črpalko pravzaprav posredno izrablja sončna energija. Čim manjša je temperaturna razlika med nosilcem energije in grelni napravi, tem manj dodatne energije je potrebno in tem gospodarnejša je toplotna črpalka.

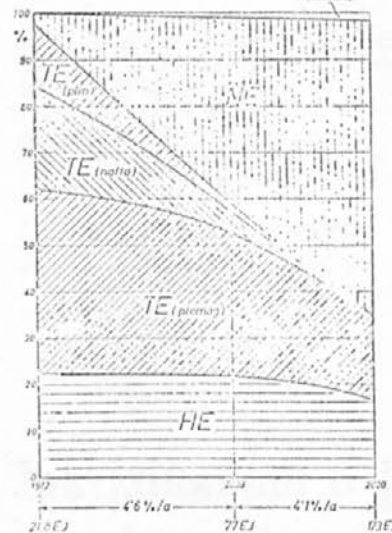
S tega gledišča je talna voda kot nosilec energije najbolj ugodna, saj ima vse leto 8...10°C. Vendar je treba pomniti, da pride tu v glavnem v poštev le talno, ne pa radiatorsko ogrevanje prostorov. V razvitejšem svetu precej uporabljajo tudi t.i. bivalentno ogrevanje stanovanjskih prostorov s toplotnimi črpalkami v kombinaciji s klasičnim centralnim ogrevanjem npr. na kurilno olje.

Po vsem povedanem torej trezni energetiki v svetu vidijo izhod iz krizne situacije predvsem v razvoju jedrske energetike, in to kljub vsemu bolesto — histeričnemu nasprotovanju varstvenikov okolja. Zaradi nepopravljivosti varstvenikov okolja, ki se v zadnjem času ponekod zbirajo celo pod zastavami posebnih političnih strank, se pa med ljudskimi množicami demokratičnih dežel danes ustvarja neka čudna psihoza kontroverznega nerazpoloženja do vseh energetikov, ki se poklicno bore za preživetje vseh, vključno varstvenikov okolja.

Kljub vsemu temu pa bi po prepričanju strokovnjakov jugoslovanskih raziskovalnih elektroenergetskih raziskovalnih sploh ne bilo treba preveč hi-

Sl. 1 — Predvidena struktura proizvodnje električne energije v Jugoslaviji (JUGEL 1979)

Sl. 3 — Struktura bodoče proizvodnje električne energije v svetu (WPC in CIGRE 1978)

pomeni, da racionalna poraba energije za energetika ni prav nič novega. Pri nas najbrž tudi manjkajo za občana dovolj nazorna opozorila, kot je npr. po sliki 2., za letno porabo energije v povprečnem gospodinjstvu l. 1980. Od porabljenih 32.000 kWh na leto se očitno kar 84% porabi za avto in ogrevanje stanovanjskih prostorov, 19% odpade na sam avto, 81% pa na porabo v stanovanju. Več kot polovica, namreč 65% energije, se porabi za ogrevanje stanovanja in skupaj samo 10% za pripravo tople vode, pranje, hlajenje, kuhanje, razsvetlavo in zabavo. Iz tega se vidi, da je racionalizacija treba poudariti predvsem pri debelih puščicah slike 2, ne pa pri tan-

teti z jedrskimi elektrarnami, saj je v Jugoslaviji s še relativno nizko porabo energije doslej izrabljenega šele okoli 40 % izkoristljivega vodnega potenciala. Neizkoriščene zaloge lignitov so pa pri nas tudi tako velike, da ožjemu krogu naših državljanov vzbujajo želje po izvozu velikih količin v električno energijo transformirane energije teh

lignitov v zahodnoevropske države. Toda za učinkovito razorožitev take ideje, ki je družbeno težko sprejemljiva, je pa nekaj seveda zelo nujnega in bistvenega: namreč, da se v energetiki pri nas ne bi škodljivo zapirali v ozke meje republik, k čemer se žal radi nagiblamo.

Anton Bertalančič, inž.

V svežnju ukrepov z manj tudi službena potovanja v tujino

Železarne brez poslovnih stikov s tujino si danes ni mogoče zamisliti. Sodelujemo na mnogih področjih, na vseh uspešno, tako tesno in tako zelo odvisno, da bodo posledice omejevanj očitne.

ZA VEČJI IZVOZ SE POGOSTEJE POSLOVNO NA TUJE

Če bomo hoteli prihodnje leto povečati konvertibilni izvoz za načrtovanih 16 %, bomo morali biti na tujih tržiščih še bolj prisotni in tuja predstavništva bomo morali izkoriščati v največji možni meri.

Pri negovanju in razvijanju že obstoječih izvoznih poslov je potreba po sodelovanju prek predstavništva manjša, pri iskanju novih pa večja. Toda kljub vsemu ta predstavništva ne morejo povsem nadomestiti obiskov in obdelave konkretnih vprašanj naših poslovnih ljudi. Nimajo namreč specifičnega strokovnega znanja, ki je nujno vsaj v končni fazi razvijanja novih poslov, medtem ko veliko administrativnega dela lahko opravijo. Prav tako jih lahko koristno vključimo s tem, da organizirajo za eno potovanje več razgovorov z različnimi interesi in da iščejo potencialne kupce. Za vse te faze se na predstavništva že obračamo, tako da so naša potovanja danes usmerjena predvsem na zadnje faze, ko se oblikujejo posli.

Predvsem pri raziskavi novih tržišč smo danes v svetu še premalo prisotni. Ob pametni strategiji, ki jo je treba porediti zahtevi po večjem izvozu, so možnosti še velike. Izkoristili jih bomo lahko le z večjo prisotnostjo in še pogostejšim posredovanjem prek predstavništva.

Linearno omejevanje službenih potovanj na tuje tako ne more priti v poštev. Z njimi namreč ne bi mogli slediti zahtevi po večjem izvozu.

MODERNIZACIJA ZAHTEVA ODPORTE MEJE

Ogled tehničnih naprav, kontaktiranje z vsemi dobavitelji, ne le z uvoznikom, usposabljanje kadrov, pregled dokumentacije pred prodajo in prevzem naprav so osnovni nameni, zaradi katerih potujemo na tuje, ko uvažamo v železarno novo tehnologijo. Poleg tega se na takih ogledih marsikaj porojuje tudi nove ideje.

Tako smo npr. imeli s firmo Paulus pogodbo, da v železarni uvedemo stroj za mehanizirani pogon vpihovanja žilindričnih dodatkov v elektro oblačno peč. Ker se nam je zdelo električno vodenje kopja sumljivo, smo zahtevali ogled, ki nas je prepričal, da v svetu ta sistem ni tako razvit, kot se nam je ponudil. Zato je firma na našo željo postopek poenostavila in izdelala enostavnejše načrte po naših predlogih.

Za našo jeklarno, ki bo ena sodobnejših v Evropi, je treba zelo dobro poznati tudi sodobno tehnologijo, ki pa jo lahko natančno spoznaš le, če si jo ogledaš tam, kjer jo že uporabljajo. Ker v železarni Ravne mnoge naprave uvažamo prvi v Jugoslaviji, smo odvisni od tujine.

Če teh potovanj ne bi bilo, bi bil marsikateri razvoj oz. marsikatera naloga še bolj zgrešena, še več napak bi bilo pri uvajanju nove tehnologije in še daljši čas izgradnje bi bil potreben.

Želimo imeti sodobne naprave, ki povečujejo produktivnost in ekonomičnost dela, zanesljivost proizvodov, boljše delovno in zunanje okolje, pri tem pa onemogočati izmenjavo znanja in izkušenj. To lahko ima dolgoročne posledice za razvoj železarne.

Če torej hočemo pri modernizaciji iti korak z evropskimi merili, se ne moremo zapirati v svoje meje. Sodelovati moramo s svetom, vsaj dokler, da ne bomo sposobni uporabljati domačega znanja in dokler se ne bomo sposobni bolj organizirati (uvajanje znanstvenih podjetij).

ŽELEZARNA RAVNE JE V SVETU UVELJAVILA SVOJE IME

Cilj potovanj na tuje je tudi afirmiranje železarne Ravne ali SOZD, kar je zelo pomembno pri uveljavljanju na inozemskih tržiščih. Kdorkoli gre po svetu, se lahko prepriča, da je naša železarna v strokovnem metalurškem svetu znana. Uveljavljeno ime na Zahodu je plod dolgoletnega dela in prizadevanj v proizvodnji. Vsak je lahko na to ponosen, a ponos obvezuje. Zdaj, ko imamo ime, ga moramo tudi negovati. Prav v sedanji svetovni krizi bo treba metalurške dejavnosti še nujno poživiti, skupno bo treba reševati razne tehnološke in kvalitativne probleme, izpopolnjevati in optimirati bo treba asortimente, povsod na konkretnem problemu in strogo na bazi ekvivalentne izmenjave. V tej težki situaciji namreč nepoznanji nimajo nobene možnosti izvažanja.

Svoje ime uveljavljamo s propagando, poslovno-tehničnim sodelovanjem in povezovanjem, pridobivanjem in prodajo znanja ter izkušenj, strokovno-tehničnih storitev in uslug ter z izmenjavo prenosa znanja in izkušenj.

Eno od najpomembnejših teh področij je prenos znanja. TOZD RPT je prav gotovo ena izmed nosilk akcij, predvsem za metalurško področje. Je v bistvu koordinator, proizvodne TOZD pa se vključujejo v akcijo.

Tako je TOZD Kovačnica že bila izvajalec prodaje znanja s šolanjem ekipe italijanskih strokovnjakov iz Aoste na kovaškem stroju. Neposredna devizna prodaja (iztržili smo 37 milijonov lir) ni zanemarljiva vsota, še posebno

ne, če računamo, da taka akcija predvsem nam koristi, zato ker te kipec prisili, da do kraja urediš svojo dokumentacijo in izpolniš tehnologijo. S to prodajo smo dobili možnosti, da bi s svetovno znano firmo GFM, ki nam je dobavila kovaški stroj, prišli do pogodbe, ki nam bi priznavala vlogo dobavitelja tehnološkega znanja za njihove stroje in dobavitelja orodij. Po šolanju smo v juniju že pripravili dogovor o dolgoročnem sodelovanju s firmo NUOVA SIAS iz Aoste na področju jeklarstva, vroče predelave, oblikovanja asortimentov in raziskav. Pričakujemo še razširitev sodelovanja na komercialnem področju, s čimer naj bi zagotovili za železarno potrebne vložne materiale, kot protivrednost pa bi na novem italijanskem tržišču poizkušali s pomočjo tega sodelovanja odpreti nova tržišča za mehansko obdelane proizvode in finalne izdelke. Pri kovaškem stroju smo vzorno uveljavili sodelovanje med raziskovalno dejavnostjo in proizvodnjo v kovačnici. Italijani so namreč prišli k nam po nasvetu dobavitelja našega stroja.

Tudi TOZD Industrijski noži je že opravila del svojih aktivnosti pri prodaji znanja v Indijo. Prihodnji devizni učinki bodo odvisni od obsega proizvodnje pri našem partnerju. Tako bomo mi dolgoročno zainteresirani za proizvajalca po našem tehnološkem znanju v Indiji.

V prodajo znanja je bila vključena tudi TOZD Jeklarna, in sicer s šolanjem jeklarskih strokovnjakov iz LR Koreje. Tako smo prvič do sedaj iztržili nekaj na področju, kjer smo v prejšnjem obdobju v okviru tega mednarodnega sodelovanja dajali znanje (le jemali na prakso brez odškodnin).

Na osnovi teh izkušenj se nam že odpirajo nove možnosti za prodajo znanja s področja jeklarstva v Italiji, Nigeriji, tudi v Indiji in Kitajski.

Tako že potekajo dogovori, da bi ob tem, ko bi jeklarna v Aosti v Italiji nabavila podoben procesni računalnik, kot je naš, imeli mi možnost ponudbe

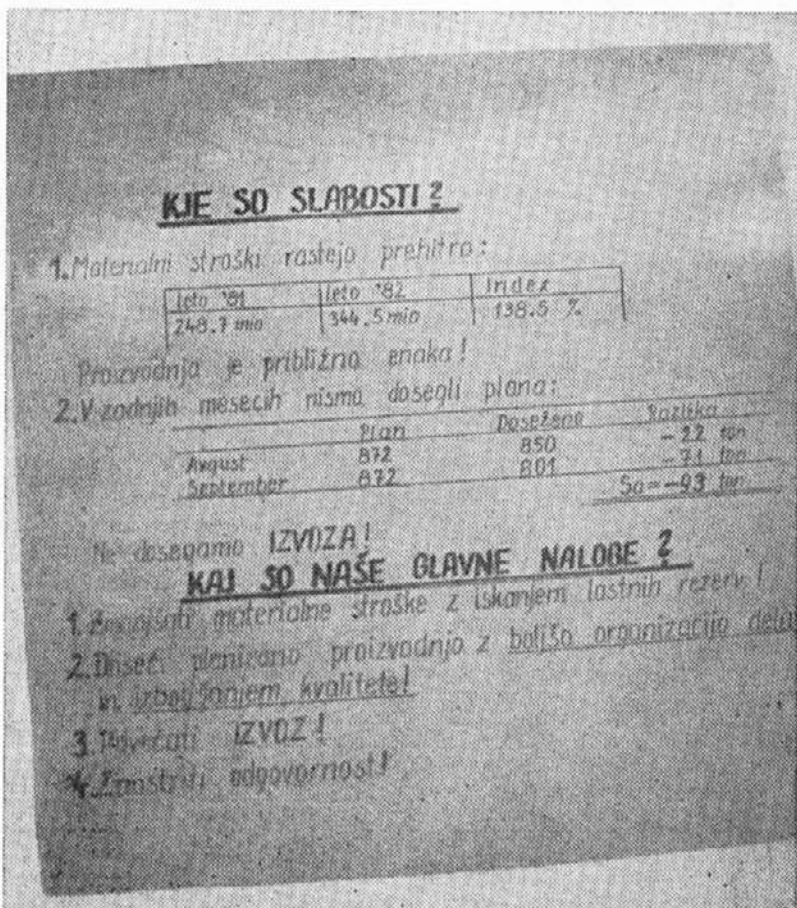
šolanja kadrov in naša služba za avtomatizacijo procesov bi tudi prevzela vzdrževanje in širjenje računalniških programov. Podobne možnosti se odpirajo tudi na drugih področjih. Tako v novi EPZ v TOZD Jeklarna že načrtujemo in tudi izvajamo skupen razvoj modela avtomatskega vodenja procesa, ki ga bomo z enakopravnim partnerstvom firme INTECO nudili za prodajo drugim proizvajalcem EPZ jekla. Teh modelov avtomatskega vodenja v svetu namreč še ni.

K potovanju na tuje za uveljavljanje imena Železarne Ravne spadajo tudi potovanja na najrazličnejša posvetovanja. Tako je imel tov. Rodič na letošnjem svetovnem kongresu o toplotni obdelavi v Firencah uvodni referat v sekciji kontrola kakovosti in krmiljenje proizvodnih procesov, poleg tega pa je bil tudi predsednik sekcije. To je vsekakor na kongresu, na katerem je sodelovalo 25 držav z vseh kontinentov s 180 referati, mednarodno priznanje našemu modelu integralnega krmiljenja kakovosti z računalniško podprtim informacijskim sistemom na področju metalurških raziskav in reference za nadaljnje uveljavljanje našega znanja bodisi naših proizvodov bodisi našega znanja. Zelo vzpodbudno pri tem je, da je tudi krog aktivnih udeležencev na takih prireditvah vse večji in da torej vse več ljudi nosi naše ime v svet.

Potovanja v tujino za uveljavljanje imena Železarne Ravne ne kažejo rezultatov takoj. To je dolgoročni proces, od nas samih pa je odvisno, koliko možnosti bomo izkoristili.

BOLJE PREVZEMATI KOT REKLAMIRATI

Po nalogu Slovenskih železarn potujemo v tujino, predvsem v ZDA, na kvalitetni prevzem jeklenih odpadkov za vse slovenske železarne. Zaradi zlorabljanja kvalitete nabavljenih jeklenih odpadkov je treba material izbrati na terminalih pred nakladanjem na ladje, nato pa je treba kontrolirati tudi nakladanje. Izločiti je treba škodljive

Kratko in jedrnat — obveščanje v tozdu Jeklolarne

SKLEPI IN STALIŠČA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je na svoji 14. seji dne 24. 11. 1982 sprejel 20 sklepov in stališč. Objavljeni so bili na vseh oglasnih deskah, zato tu povzemamo le nekatere.

● Delavski svet se je seznanil s slabimi poslovnimi rezultati v tozdih Armature in Bratstvo Varvarin. Pozval je delavce teh tozdov, naj si prizadevajo za čim boljše rezultate, strokovne službe in delavci drugih tozdov pa naj jim nudijo vsestransko pomoč.

● Težav z okoljem v lužilnici v celoti ne bomo mogli rešiti, morata pa si tozda Jeklovlek in SGV prizadevati za sprotno čim boljše vzdrževanje, da bi bil objekt vsaj varen. Benifikacija za delovodjo je treba čimprej urediti, delavcem lužilnice pa objektivno predstaviti problematiko in sprejete ukrepe.

● Poslovodni in drugi organi ter vsi delavci naj si čimbolj prizadevajo, da bi dosegli za letošnji načrtovani izvoz.

● Delavski svet je sprejel cilje in poslovno politiko za 1. 1983 v predlaganem besedilu. Pozval je vse tozde, kjer je prišlo do odstopanj, naj svoje cilje podredijo skupnim usmeritvam del. organizacije. Na izhodišča za letni plan sozda za 1. 1983 ni imel pripomb.

● Vsi tozdi in del. skupnosti obenem s planom sprejemajo tudi program varčevanja na svojem področju. Poleg štednje in racionalne porabe materialov naj zajema tudi morebitne organizacijske premike (zamik dopustov, remontov, spremembo delovnega časa itn.). Tozda Komerciala in Razvoj proizvodnje in trga ter del. skupnosti posebne finančne službe izdelajo program, kako bodo ustvarili načrtovani devizni priliv s sodelovanjem tozdov osnovnih dejavnosti.

● Razrešen je bil stari in imenovani novi uredniški odbor Informativnega fužinarja. V njem so: Franjo Miklavc, tozda Kovačnica, Vlado Novinšek, tozda Pnevmatični stroji, Ivica Klančnik, tozda Komerciala, Jože Gruden, del. skupnost KSZ, in Marjan Kolar kot urednik.

● Poslovodni odbor naj do naslednje seje pripravi poročilo, s katerim naj prikaže možnosti za polnjenje in razdeljevanje plina za gospodinjstva v železarni.

barvne kovine in druge primesi. Tako se zniža tudi cena jeklenih odpadkov.

Prezemanje pri nakladanju vsega uvoženega blaga je vneseno v pogodbe z dobavitelji, čeprav so na to le s težavo pristali. Tako je pogoj prevzemanja jeklenih odpadkov pri nakladanju tudi akreditivni pogoj za plačilo.

Osebnostno prevzemanje jeklenih odpadkov je nujno, kajti reklamacije potem, ko je blago že prispelo v železarno, so bile vedno neuspešne.

To, da prevzeme nasploh še premalo izvajamo, se nam večkrat mašuje. Kas-

nejše reklamacije največkrat niso uspešne, in posledice nosimo sami.

Po teh razmišljanjih vidimo, da je vsa naša naravnost zelo odvisna od tujine, najbolj seveda izvoz. Zato bo treba pametno reči, pri katerih potovanjih začeti omejevati in na račun katerih. Koristi posameznih tipov so namreč nedvomne in dokazljive.

Po pogovorih z Jožetom Geršakom, Vladom Macurjem, Jožetom Rodičem in Radom Pšeničnikom zapisala Helena Merkač.

REFA ali kaj nas ovira pri delu

V novembru smo priredili tečaj iz organizacije dela, ki nosi ime REFA. Gre za metodo oblikovanja dela in študija časa, ki ima že dolgo tradicijo v svetu in vrsto inštitutov; tudi v železarni smo jo že uporabljali, ponekod pa tudi izrabljali. S to metodo lahko povečamo storilnost in zmanjšamo stroške ob ustreznem oblikovanju dela in odpravljenih »jalovih« časih. Recepti za to so dani, izpeljava v praksi zahteva temeljito delo strokovnjakov, od vseh nas pa, da spoznamo njen namen in koristnost.

Tečaja REFE, ki je potekal od 2. do 12. novembra pod vodstvom priznane strokovnjake Refe tov. VENCA, se je udeležilo 28 naših delavcev: tehnologov, normircev, planerjev, delovodij (2) in vodij (3) ter po eden kontrolor, koordinator proizvodnje in referent za študij dela. Udeleženci morajo za uspešen zaključek tečaja izdelati praktično nalogo na področju oblikovanja dela in študija časa.

Predavatelj je sprejel našo pobudo in dodal še dve predavanji o pomenu Refa metode za sleherni organizirano aktivnost. Namenjeni sta bili predvsem vodstvenim in vodilnim delavcem, torej tistim, ki imajo vpliv in moč. Udeležba vodilnih delavcev pa je bila skromna in s tem je usoda uveljavljanja te metode že bolj vprašljiva.

Da bi pomen Refe in težave pri njenem uvajanju približali čim širšemu krogu delavcev naše železarne, je nastal naslednji zapis iz razgovora s tremi udeleženci tega tečaja: Andrejem Kladnikom (21) — TOZD Pnevmatični stroji, Dragom Polancem (42) TOZD Valjarna, oba sta tehnologa za oblikovanje dela in študij časa, in Jožetom Vošnerjem (41) — TOZD Kovačnica, samostojnim tehnologom. Pogovor je bil naravnost v smeri vtisov s tečaja, njegove upravičenosti in koristnosti za naše razmere ter o perspektivi Refe v železarni Ravne.

Drago POLANC: »V valjarni že imata dva delavca opravljeno REFO in delata kot normirca (žal še vedno uporabljamo izraz normirec). Še vedno pa obstaja miselnost, da je pri tem delu in v samem tečaju Refa poudarek na normi. Norma sicer je del tega, bistvo pa je v oblikovanju dela in študiju časa. Gre za krajšanje dodatnih časov, manj nepotrebne letanja, transporta, nepotrebne skladiščenja — torej, dela je ogromno. Kako bomo vse to izvedli v praksi, je odvisno predvsem od vodij oddelkov (zavist tu ne sme imeti prostora), in od teamskega dela. Tehnologu za študij dela bi morali omogočiti, da bi se v to poglobil. Ne moremo tudi mimo tega, da je pri delavcu pač

tehnolog ali pa normirec kriv, če ni želenega presrečanja norm.«

Jože VOŠNER: »Ta tečaj je velik dal. Tudi v kovačnici imamo preveč teh dodatnih (jalovih) časov. Material predolgo potuje, sedanj način transporta in skladiščenja je predolg. Omenil bi problem transporta materiala iz kovačnice v adjustažo. Ker nimamo tako organizirano, da bi potoval kos naravnost v peči za žarenje in od tam v adjustažo, gre najprej v adjustažo in se mora vracati.

V podobne težave bi morali vključiti tudi vodje obratov, vodje oddelkov. Vprašanje je, če bomo tehnologi in normirci kljub znanju in dobri volji uspeli brez podpore vodstvenih delavcev.«

Andrej KLADNIK: »Tečaja sem se udeležil med drugim tudi s tem namenom, da bi ugotovil, kako se najbolje dokopljesh do faktorja učinka delavca, kar je najtežje ugotoviti. Prav gotovo pa tudi zaradi normiranja.

Zdaj bom skušal drugače speljati delo, da bi se časi skrajšali, ne da bi delavec moral garati. Poudarek na tečaju smo dali zmanjšanju dodatnih oz. jalovih časov.«

Kako do uspeha

Drago POLANC: »Pri nas nameravamo izvesti reorganizacijo, o tem smo se pogovarjali tudi z našim ravnateljem. Načrtujemo poseben štab ljudi in prostorske premike. Pogoji za delo bodo, o rezultatih je pa še prehitro govoriti.«

Andrej KLADNIK: »V Pnevmatičnih strojih vidim veliko problemov. Imamo organizirano serijsko proizvodnjo in bi določene spremembe lahko povzročile zastoje. Tudi pri nas bi morali organizirati team za to delo. Dva sva sedaj nekako usposobljena, vendar pa ob rednem delu ne bova zmogla uvajati novo organizacijo. Menim, da v našem tozdu nismo pripravljeni veliko žrtvovati, da bi ustrežneje oblikovali delo.«

Jože VOŠNER: »Prvi, ki bi naj obvladal to metodo, je vodja oddelka. On lahko daje navodila ostalim in to je pot k izboljšanju. Nadalje pa še delovodje, tehnologi in normirci.«

Andrej KLADNIK: »S to metodo moramo seznaniti slehernega, od neposrednega proizvajalca naprej. Delavci morajo videti pomen tega. Jaz sem normirec in vsi me bodo še naprej tako jemali: sicer je rekel, da ne bo za normo, a me bo sigurno priškrnil od zadaj. Če bi bili vsi zainteresirani, mi bo že vseeno, ali so oni zgoraj za ali so proti, ker ne bi več potreboval podpore. Nasprotujejo mi sicer še ne, ven-

dar dajejo prednost novim izdelkom, kjer še niso norme postavljene, češ: »tam me še tako ne more zašiti!«

Norme in OD

Andrej KLADNIK: »Mislim, da se Refa pri nas ni utrdila, ker je lažje norme zategniti in s tem dvigneti storilnost, ob tem pa ni pomembno, kaj je s transportom in ali je čas izdelave npr.: 5 minut ali manj. Narobe je, da norma pri OD toliko pomeni, bolj bi morali biti vezani na dohodek. S tem bi se morali vsi za skupne cilje boriti. Morda bi kazalo poskusiti tako, da bi OD bili 60% odvisni od dohodka TOZD in le 40% od norme. Seveda bi morala biti organizacija dela na potrebni višini.

Delavci delajo, če je vse priskrbljeno, ko pa je to prepuščeno njim samim, je pa druga pesem.«

Drago POLANC: »Delavec s presekomo norme lahko zviša svoj OD za par sto tisoč. On to lahko dela 5 ali 10 let, potem pa imamo invalida. Vpliv norme na OD je prevelik.«

Dodaten čas

Drago POLANC: »Delavcem moramo dati spoznanje, da je bistvo te metode s čim manj dela in energije, ki je najdražja, tem več narediti. Vsako delovno mesto bi moralo biti časovno posneto in imeti določen dodatni čas. Pri dodatnem času je pomembno planiranje odmorov med delom, ker s tem preprečimo prevelike fizične napore in povečamo storilnost. Ob napačno določenih dodatnih časih se lahko zgodi, da bomo dobili invalida ali pa lenuhe, ki dobro zaslužijo.«

Andrej KLADNIK: »Po enih podatkih delamo v Jugoslaviji povprečno 4,5 ure učinkovito, predavatelj pa pravi, da delamo brez dodatnih časov pravzaprav 2,5 uri.«

Drago POLANC: »Mi več delamo kot 2,5—3 ure, vendar nesmotrne poti niso delo. To je potrebno izboljšati.«

Perspektive

Jože VOŠNER: »Dosledno se moramo ravnati po tej metodi. Potrebno bi center na nivoju DO, ki bi to delo usmerjal, nadziral in svetoval. Morali se bomo še dodatno izobraževati. Ponovno bomo imeli možnost v maju naslednje leto.«

Andrej KLADNIK: »Predavatelj je predlagal, da v to delo vključimo tudi študente, ki prihajajo na prakso. Prav tako bi naj to predstavljalo del pripravniške naloge. K sodelovanju moramo pritegniti tudi dr. Sušnika na področju medicine dela.«

Samo ŠAVC

Novi zakon o stanovanjskih razmerjih

Novi zakon o stanovanjskih razmerjih, objavljen v Ur. l. SRS št. 35/82, je nadomestil dosedanjega iz leta 1974. Noveliranje dosedanjega zakona je bilo potrebno predvsem zaradi uskladi-tve stanovanjskih razmerij z že sprejetim novim zakonom o stanovanjskem gospodarstvu.

Glede pridobitve stanovanjske pravice novi zakon ne prinaša bistvenih novosti, pač pa nekaj nujnih dopolnitev in natančnejših opredelitev. Občan pridobi stanovanjsko pravico do stanovanja v družbeni lastnini na podlagi pravomočne odločbe o dodelitvi stanovanja. Občan sme imeti stanovanjsko pravico le na enem stanovanju. Imetnik stanovanjske pravice na istem stanovanju je lahko le ena oseba, dru-

gi stanovalci so uporabniki stanovanja. Če imetnik stanovanjske pravice umre ali trajno neha uporabljati stanovanje, pridobi njegov zakonec stanovanjsko pravico na stanovanju, ki ga je souporabljal. To velja tudi za možkega in ženskega, katerih dalj časa trajajoča življenjska skupnost z imetnikom stanovanjske pravice ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza. Uporabniki, ki skupaj z imetnikom stanovanjske pravice stanujejo v stanovanju, imajo pravico neovirano osebno uporabljati to stanovanje. Ta pravica jim pripada tudi po smrti imetnika stanovanjske pravice. Imetnik stanovanjske pravice, ki traj-

(Nadaljevanje na 17. strani)

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto IX

Ravne na Koroškem, 15. decembra 1982

Št. 12

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

XI. KONGRES ZSMS V NOVEM MESTU

Kongres. Dogodek, povezan s toliko spomini, srečanji, z mladostjo... »Lepo je v naši domovini biti mlad«, tako so delegatom in gostom ter drugim udeležencem zapeli mladi na svečani otvoritvi 11. kongresa slovenske mladine.

Srečevali smo se na ulicah in cestah Novega mesta, si stiskali roke, se pozdravljali: »Živio, zdravo, kako si?«. In tako prvi ter drugi dan kongresa. Dvodnevno srečanje v Novem mestu je bilo posebej srečanje z delom, ki smo ga mladi bolj ali manj uspešno opravili v zadnjih štirih letih. Še več, tokrat je to bilo tudi srečanje z 39 leti razvoja in dela mladinske organizacije. Kongres v Novem mestu pa je akcijski dogovor mladih o delu v naslednjem štiriletnem obdobju, o delu na vseh področjih družbenega življenja in snovanja ter še zlasti tam, kjer današnje objektivne in subjektivne prepreke zadevajo mladega človeka. Na slehernem koraku in v vsakem še tako skromnem pogovoru z delegatom smo srečevali revolucionarnost in mladost. To pa je hkrati tudi zaupanje naše družbe v mlade in še posebej tovariša Tita, ki je na 9. kongresu ZSMJ med drugim dejal, da je prepričan, da bo mlada generacija kos svoji zgodovinski nalogi, da nadaljuje revolucionarno preobrazbo družbe. Kljub temu, da je letošnji kongres ZSMS potekal brez tovariša Tita in Kardelja, pa so mladi znova potrdili trdno odločenost, da stopajo po poti, ki sta jo začrtala ta velika sodobna časa.

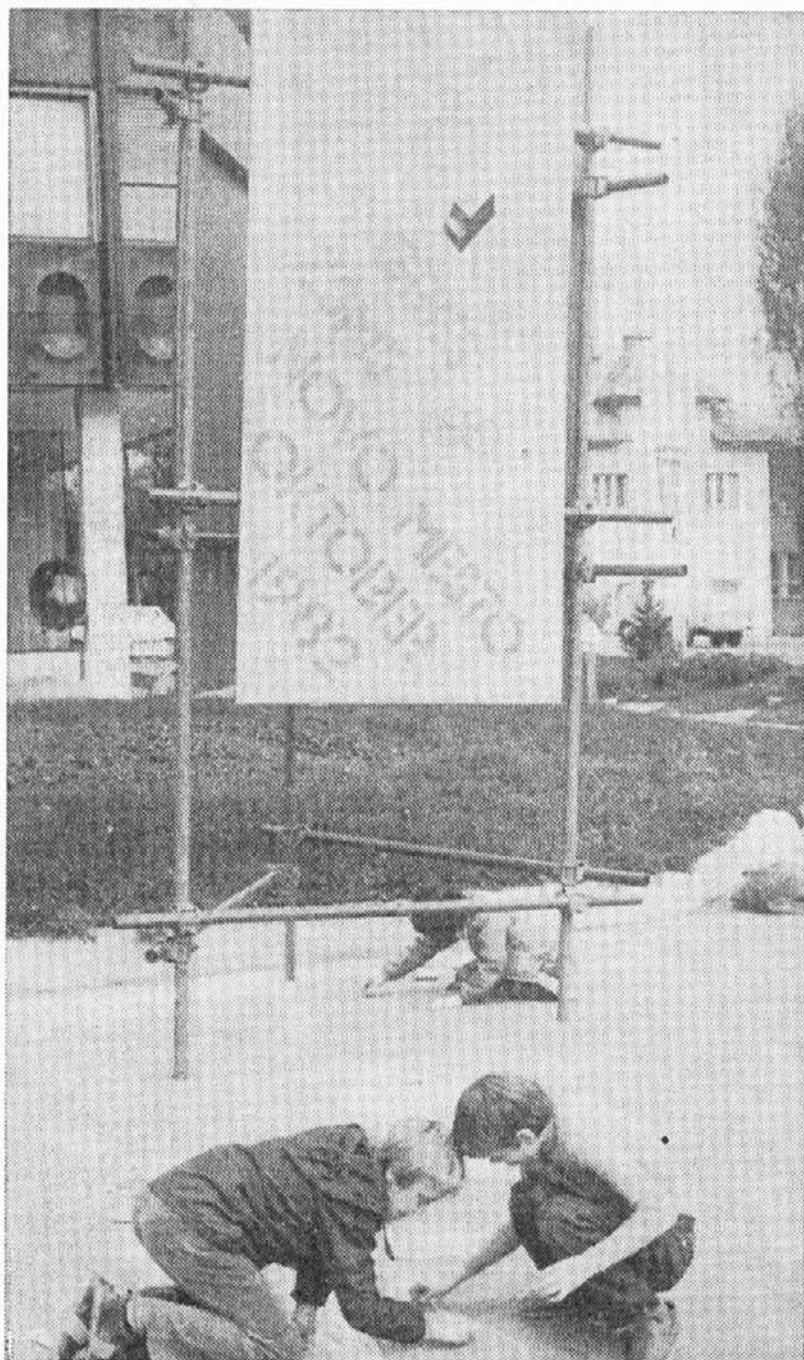
Na to pa se je navezoval uvodni referat predsednice RK ZSMS Darje Colarič, ki je med drugim dejala: »Na kongresu ne smemo samo opozarjati, temveč tudi obsojati način sprejemanja kakršnihkoli ukrepov, ki v svoji osnovi pomenijo napad na tisto, kar je najbolj revolucionarno in najbolj produktivno, to je socialistično samoupravljanje. Še posebej velja to za izredne intervencijske ukrepe. Kongres in delo celotne naše družbe sta namenjena predvsem temu, da najdemo izhod iz teh razmer. V boj posegamo z vsemi naprednimi silami, skratka s celotno fronto socialističnih sil. Kongres, na katerem smo se zbrali, je mesto, da se s to celoto soočimo, jo analiziramo in opredelimo tako, da bomo vedeli, kaj storiti. Dolgo je trajalo, da smo spoznali, da ni tako v mladinski organizaciji, kot se nam je zdelo. Še dalj časa bo poteklo, da bomo to spremenili. Toda veliko je že, da smo spoznali resničnost. In da smo to zapisali v naše kongresne dokumente. Razmere so nas vedno bolj silile v to, da smo se z njimi spoprijemali. Bodisi, da je šlo za zaposlovanje in brezposelnost, za mlade družine, za štipendiranje, za položaj mladih kmetovalcev, za množično kulturo in druge stvari. Vse to nas je sililo, da smo se s položajem mladega človeka borili za splošne cilje našega razvoja. Največji premik je v tem, da so mladi ljudje začeli skozi mladinsko organizacijo uveljavljati svoje interese, ki pa so specifični, kot

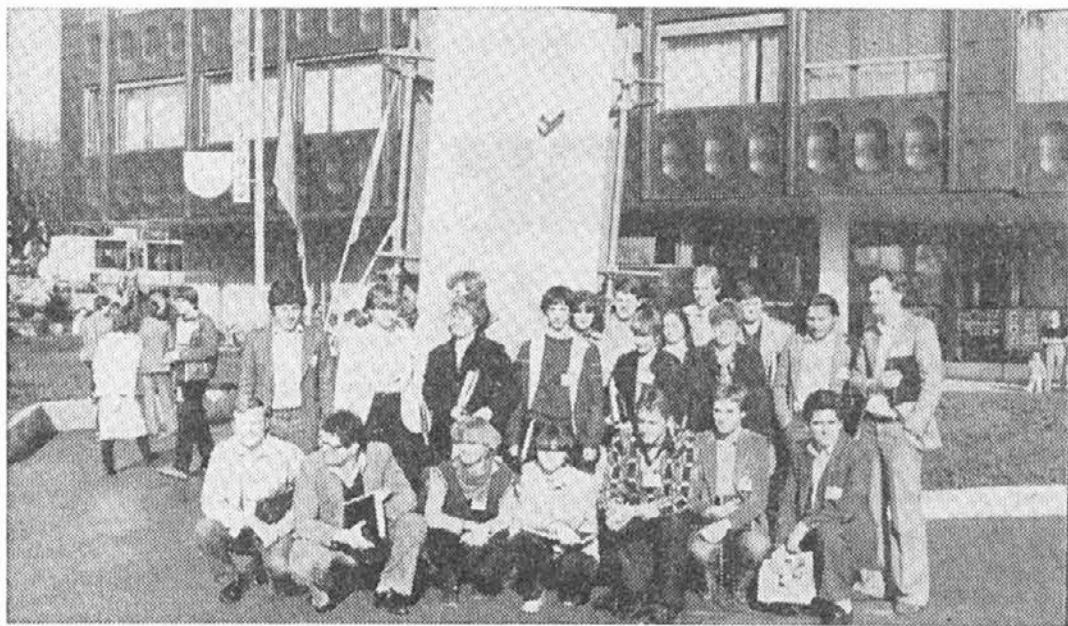
je specifičen družbenoekonomski položaj mladih.« Zlasti je naletel na buren aplavz delegatov Darjin odstavke, ki zadeva konkretno stanje: »Področja štipendiranja v času od 10. kongresa nismo zanemarili. Z ostrimi zahtevami smo zavrnilo poskus zniževanja sredstev za štipendije. Podprli smo

kadrovske štipendije. Toda danes pogodba o štipendijskem razmerju skoraj ne velja več. Delovne organizacije razpisujejo vse manj štipendij. Razmere se zaostrujejo. Prihaja do pojavov diskriminirajočega odnosa do žensk. Med brezposelnimi je vse več mladih in žensk, zaostrujejo se tudi odnosi znotraj kolektivov delovnih organizacij. Mi pa razen političnega izpostavljanja tega vprašanja in podpore nekaterim splošnim usmeritvam nismo vložili veliko.«

Zelo pozitivno je izzvenela misel, ki je bila podana ob zaključku uvodnega govora: »Bodimo v tem boju odločni in hkrati sposobni razumeti tudi napake, bodimo predrzni in hkrati preudarni. Bodimo neizprosni

Prispevek najmlajših k delu kongresa

Nekaj naših delegatov na kongresu

in hkrati demokratični, bodimo kritični in hkrati dopuščajmo kritiko svojega dela. Skratka, bodimo v tem boju revolucionarna, mlada generacija.

Nič manj vzpodbudno je mladim delegatom spregovoril tudi Franc Šetinc, predsednik RK SZDL, ko je odprl sodoben šolski center, ki nosi ime po Borisu Kidriču. »Mladi bi se morali močneje uveljaviti s svojimi pobudami in kritiko. Seveda tu mislim na uveljavitev v vseh sredinah, kjer mladi delajo in živijo. V današnji situaciji bi morali biti prvovrstni borci za stabilizacijo in hrabro ter tvorno sodelovati pri snovanju izhodov iz problemov današnjega časa.«

Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je delo kongresa potekalo v komisiji za razvoj družbenoekonomskih odnosov, pa v komisiji za politični sistem socialističnega samoupravljanja, vzgoje in izobraževanja ter v komisiji za množično in frontno organiziranost ZSMS, za preobrazbo razvoj kulture, prostega časa in telesne kulture.

Preden napišemo še nekaj o delegatih koroške regije na kongresu, je prav, da strne mo še nekaj misli nove podpredsednice RK ZSMS Saše Dragoš. Tudi po njenem mnenju je kongres postavil stvari na pravo mesto, hkrati pa tudi dovolj jasno osvetlil probleme, s katerimi se sooča mlad človek, kljub temu, da je problemov več, kot pa jih lahko zajema kongresni dokument. Da pa se nekateri vedno znova pojavljajo, so krive tudi takšne banalnosti, kot so prostori, denar in še kaj.

Takole pa so vtise s kongresa strnili naši delegati: Gordana Markota, OK ZSMS Slovenj Gradec: »Sodelovala sem z razpravo o

prostem času mladih, o teh naših problemih, ki jih imamo, in povezavi mladih v društvih, kjer imamo precej problemov pri njihovem vključevanju v društva. Pojavlja se namreč, da imajo premalo vpliva o odločanju, premalo pa so tudi zastopani v društvih. Sploh pa je sam kongres name naredil prijeten vtis, prav tako tudi sama organizacija in nenazadnje gostoljubnost Dolenjcev.«

Milan Paradiž, OK ZSMS Ravne na Koroškem: »Sodeloval sem v skupini za razvoj vzgoje in izobraževanja, kljub temu, da nisem imel razprave, se mi je zdelo delo v tej skupini zelo razgibano in zanimivo. Precej smo izvedeli novega (vsaj na začetku), potem pa so se začele stvari ponavljati, kajti povsod so več ali manj isti problemi. Vseeno pa sem veliko odnesel s kongresa slovenske mladine, kar mi bo v prihodnje koristilo pri mojem delu.«

Marija Krajnc, OK ZSMS Radlje ob Dravi: »Bila sem v komisiji za razvoj družbenoekonomskih odnosov. Mi smo že v predkongresnih razpravah posvetili veliko časa kmetijski problematiki na našem območju. V zadnjem času opažamo, da je nastal velik problem odhajanja mladih s kmetij v mesta. V svoji razpravi sem se predvsem osredotočila na ta problem. Mislim, da sem vsaj delno poskušala nakazati določene premike v zvezi s tem in vesela bom, da se bo glede tega vsaj nekaj, če že ne vse, izboljšalo. O delu kongresa pa lahko rečem same pohvalne besede, kajti Novo mesto in njegovi ljudje so se pošteno potrudili, da je vse potekalo nemoteno.«

Silvo Jaš

PROBLEMSKO-VOLILNA KONFERENCA MEDOBCINSKEGA SVETA ZSMS ZA KOROŠKO

Mladi morajo biti prisotni povsod

Mladi koroške regije so se zbrali na problemsko-volilni konferenci. Prereševali so svoje delo, opozorili na napake, povedali tudi o svojih uspehih.

Po uvodnem poročilu predsednika MS ZSMS za Koroško so razpravljali vsi navzoči. Izpostavili so probleme, s katerimi se srečujejo v posameznih OK ZSM v regiji. Enotni so si bili, da je treba programe dela uskladiti, enotno nastopati, saj so ugotovili, da jih tare precej enakih problemov in da jih bodo uspešneje in hitreje rešili, če bodo povezani.

Spregovorili so o kmetijstvu. Na kmetijah ostajajo le ostareli, ki zemlje (iz objektivnih

razlogov) ne morejo več obdelovati. Zemlja ostaja neobdelana, kmetije žal propadajo. Zato ZSMS vodi politiko (skupno z drugimi subjektivnimi silami v občinah), da bi mladi ostajali na kmetijah. Na Koroškem pa so tudi hribovske kmetije, ki so slabo povezane z dolino (tu mislim na slabe ceste in povezavo, ki pride do izraza posebno pozimi, ko to zapade precej snega) in so za obdelovanje s sodobnimi kmetijskimi stroji neprimerne. Na nekaterih kmetijah bo treba urediti električno (mogoče vzporedno tudi telefonsko) napeljavo, da bo »petrolejko zamenjala električna žarnica«. Kmetom mladi (predvsem v radeljski občini, čeprav druge

občine v regiji ne zaostajajo mnogo) pomagajo s solidarnostnimi mladinskimi delovnimi akcijami. Čaka pa jih še veliko nalog: od ureditve statusa kmeta do ureditve kreditiranja (sedaj namreč kmetje dolgo — celo po dve leti — čakajo na odobrenje kredita, ki ga dobijo le za gradnjo gospodarskega poslopja, ne pa tudi za postavitev stanovanjskega poslopja).

Mladi bodo morali biti bolj aktivni tudi na področju štipendiranja, saj ugotavljajo (predvsem v slovenjgradski občini), da mladi še nimajo pravega vpliva na delitev štipendij. Zavzemali pa se bodo za »realnejše« štipendije. Ne zdi se jim prav, da dijaki, ki obiskujejo šolo v regiji (Ravne, Slovenj Gradec), dobiva enako štipendijo kot slušatelj na šoli v Ljubljani ali Mariboru. Slednji porabi namreč več sredstev za šolanje in življenje. Štipendije pa naj dobivajo le tisti, ki jih resnično potrebujejo. Več pozornosti bodo posvetili »Titovim štipendistom« ter vseskozi ugotavljali njihovo aktivnost in prizadevanje pri šolanju. Odpraviti pa je treba tudi delitev poklicev na »prednostne« in »neprednostne« (kajti neprednostni poklici bodo čez nekaj let prednostni).

Tesno s štipendijsko politiko sta povezani kadrovska politika in politika zaposlovanja. V regiji je precej nezaposlenih, od tega večina mladih. Kje jih zaposliti? Pomembna je povezanost med šolami in organizacijami združenega dela, ki morajo imeti izdelano kratkoročno, srednjeročno in dolgoročno kadrovske politiko. Na tak način bodo lahko usmerjali mlade v poklice, ki jih bodo potrebovali v združenem delu. Sedaj pa opažajo mladi zaposlovanje delavcev »ozkega profila«, zato tudi prekonstruiranje gospodarstva pri takem zaposlovanju ni mogoče. Dvigniti je treba produktivnost in kvaliteto dela. Prezreti pa ne smemo tudi odpiranja »produktivnih« (delovna mesta v neposredni proizvodnji) delovnih mest. V nadaljevanju razprave so se dotaknili tudi honorarnega, pogodbenega in nadurnega dela. Menili so, da ga je treba odpraviti (oz. zmanjšati na minimum), tam kjer pa je še nujno (zaradi narave dela), pa naj ga opravljajo tisti, ki so brezposelni in ki so ga sposobni opravljati. Ugotovili so, da je nadurnega dela največ pri deficitarnih poklicih. Z ustreznimi politikami bodo usmerjali mlade v te poklice, da bi nadurno delo čim bolj zmanjšali. Urediti pa bo treba ustrezno nagrajevanje teh deficitarnih poklicev (v delovnih organizacijah najtežja fizična in strokovna dela). Rekli so tudi to, da mladi nočejo prijeti za vsako delo (le za tisto, za katero so se izučili). Zakaj ne bi bil strojni tehnik (na primer) uspešen za strojem, kjer bi teorijo združil s prapso ter z inovacijo in racionalizacijo po svojih močeh prispeval k boljšemu poslovnemu uspehu svojega delovnega kolektiva. V sedanjih gospodarskih razmerah bomo morali to miselnost (na srečo res vedno bolj redkih posameznikov) odpraviti. Za najtežja dela in naloge v naših organizacijah združenega dela pa bomo morali dobivati kadre iz naših bratskih republik (čeprav se stanje v zadnjem času vedno bolj izboljšuje).

Opozorili pa so tudi na slabo kadrovske politiko znotraj mladinske organizacije. Kadrujemo pač tiste, ki so v danem trenutku »najboljši«, ne usposabljam pa jih dovolj za opravljanje odgovornih nalog. Tiste mladince, ki so pokazali pri opravljanju zadanih nalog vso resnost in odgovornost, pa nam »pobereta« sindikat in Zveza komunistov, zato je pri tem potrebno (predvsem v združenem delu) tesno sodelovanje.

Mladi pa težko pridejo do stanovanja. Ne le, da težko plačajo soudeležbo, stanovanj tudi primanjkuje. Ugotavljajo, da z akcijo »preureditve podstrešij v stanovanja« še nismo pričeli, čeprav bi s tem rešili marsikateri problem. Zapičili so se tudi v ceno m² stanovanjske površine (najdražji je v ravenjski občini).

Dotaknili so se tudi volitev '82. Mladi so se aktivno vključili in številna zastopanstva mladih v delegacijah in skupnostih je dobra. Veliko pozornosti pa bodo posvetili delovanju mladih v delegacijah in skupnostih:

treba bo delegate izobraževati in usposabljalati za delo.

V razpravi so ugotovili, da ni prave povezave med družbenimi organizacijami in društvi ter zvezo socialistične mladine. Zato jih še veliko dela čaka pri razvijanju in krepitvi političnega delovanja v družbenih organizacijah in društvi (saj opazajo, da idejno politično delovanje v teh družbenih organizacijah in društvi še ni zaživelo).

Sprejeli in podpisali so samoupravni sporazum o mladinskem prostovoljnem delu, zanima pa jih, zakaj nekateri podpisniki tega sporazuma ne spoštujejo (in imajo mladi zaradi tega velike težave pri sestavljanju mladinskih delovnih brigad).

V delo mladinske organizacije bo treba pritegniti vse mlade komuniste. Delavni so v OZD (žal večina le v OO ZK), njihovega dela pa ni čutiti v krajevnih skupnostih. Dolžnost mladih komunistov pa je: aktivno delovati v osnovni organizaciji zveze socialistične mladine v združenem delu, krajevni skupnosti in na šoli.

Za vključevanje mladink — prostovoljk — v enote teritorialne obrambe (gre predvsem za študentke), se bodo morale angažirati univerzitetne konference (v Ljubljani in Mariboru) in klubi koroških študentov. Sicer pa bi morale OO ZSMS na šolah tesno sodelovati s klubi koroških študentov. Študentje naj bi srednješolcem približali utrip življenja na visokih šolah v Mariboru in

Ljubljani. Seznaniti bi jih morali s svojim delom in jih z ustreznim programom dela in pristopom takoj vključiti v delo. S takim načinom dela se »klubovci« ne bi spraševali, zakaj samo dva člana ZK delujeta v klubu, zakaj ni čutiti dela Titovih štipendistov, zakaj jih tare kadrovska problematika itd. Klub koroških študentov v Mariboru in Ljubljani bo moral z idejnopoličnim delom pridobiti mlade Korošce za delo v klubu. Verjetno pa bodo matične občinske konference morale prisluhniti težavam klubov.

Spregovorili so tudi o ukrepih ZIS in zvezne skupščine. Rekli so, da so bili ukrepi nujni in so zahtevali izpostavitve osebne odgovornosti (z imenom in priimkom) za neupoštevanje sprejetih stališč in ukrepov.

Na koncu so izrekli kritiko vabljenim. Nihče od vabljenih (predsednik MS ZSS, MS ZKS, MS SZDL) se problemsko-volilne konference ni udeležil. Zanimivo pri vsem tem pa je, da vsi poudarjajo sodelovanje, da si želijo skupnega načrtovanja akcij itn. Ugotovili so tudi, da se predstavniki sredstev javnega obveščanja sej, ki jih sklicije mladina, ne udeležijo. Smo pa vendar enakopravna družbenopolitična organizacija, mar ne?!

Predsednik MS ZSMS za Koroško je postal Milan Iršič, sekretar pa Miroslav Garb. Sekretariat MS ZSMS za Koroško pa sestavljajo predsednik MS ZSMS in sekretarji OK ZSMS v koroški regiji.

M. K.

NA KRATKO

KS OO ZSMS železarne Jesenice je pripravil v novembru programsko-volilno konferenco. Poročilo o delu sveta v prejšnjem mandatnem obdobju je podal njegov predsednik Rade Radinovič, prav tako pa so bila v obširnem poročilu razčlenjena posamezna področja delovanja mladih jeseniške železarne. Na konferenci je bil dan poudarek razpravam kongresnih dokumentov, ker je ravno pri teh prišla v železarni na dan široka problematika mladih. Sicer je bila vsa konferenca kritična, saj so številni delegati iz OO ZSMS opozorili na vrsto problemov ter zahtevali tudi ustrezne rešitve.

Za novega predsednika KS OO ZSMS železarne Jesenice je bil izvoljen Zoran Kramar, Zvone Kovačič pa bo še en mandat opravljal funkcijo sekretarja koordinacijskega sveta.

Na zadnji seji KS OO ZSMS železarne Ravne so mladi med drugim razpravljali o stanovanjski in štipendijski problematiki. Ker je področje pereče zlasti za mlade železarje, kajti na to se navezuje še politika zaposlovanja, so ustanovili dve delovni skupini, ki imata skupno nalogo analizirati realno stanje. Ta študija bo hkrati razprava na problemski konferenci OK ZKS Ravne. Več o tem v železarni pa v naslednji številki »Mladega fužinarja«.

V novembru so člani KS OO ZSMS železarne obiskovali OO ZSMS v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Iz razgovora s predsedstvi OO ZSM je bilo ugotovljeno dejansko stanje. To pa je od ene do druge organizacije drugačno, kajti na delo mladih vplivajo delovni pogoji ter razmere, v katerih delajo. Za tiste OO ZSM, ki niso aktivne, pa se bodo vodile posebne aktivnosti, da bi njihovo delo v celoti zaživelo.

S. J.

1000 km po slovenski kolesarski transverzali

Letos nisem prišel na seznam za letovanje ob morju. Zato sem se odločil prevoziti 1000 km dolgo slovensko kolesarsko transverzalo.

S prijateljem Bobijem sva vadila skoraj dva meseca, od kolesarskega kluba Rog pa sva prejela izkaznico z opisom poti.

17. julija 1982 sva krenila na pot po Mislinski dolini, skozi Titovo Velenje in Šoštanj v Savinjsko dolino. Tam sva videla, da hmleja še ne bo zmanjkalo, torej tudi piva ne.

Na Vranskem sva se znašla na zelo prometni cesti, ki se je nerada spominjava. Tako naju je treslo, kot da voziva po železniških pragovih.

Pri Ločici sva zavila v Tuhinjsko dolino in začele so se prve težave. Klanec se je vlekel in vijugal vedno više ter nama pobral dosti moči. Stiskala sva zobe, dokler naju ni krasen spust proti Kamniku poplačal za vse prestano.

V Ljubljani sva ponosno ogledovala prvi žig v izkaznicah in si privoščila malico. Stranske, manj prometne poti so naju skozi Kranj privedle do Naklega. Tu sva prenočila pri prijaznih domačinih.

Drugo jutro naju je presenetil dež. Kljub temu sva pognala naprej po Gorenjski. Kar curljalo je z naju, pa niti pomislila nisva, da bi odnehala. Hitela sva mimo Begunj in Lesc skozi Bled do Jesenic. Tu naju je dočakala prava nevihta, ki se je do Kranjske gore le še stopnjevala. Dobila sva nov žig in se nastanila.

Obilo težav in zabave sva imela pri sušenju opreme. Po topli kopeli in obilnem obroku hrane sva si ogledala kraj in na rokometnem igrišču počela prave vragolije z žogo. V hotelski recepciji sva presenečena zagledala naše najboljše košarkarje, ki so se tu pripravljali na svetovno prvenstvo.

Sivo, nič kaj prijetno jutro naju je posprenilo na poti proti Vršiču. Brez težav sva zvozila do 14. serpentine, ko je začelo iti nekam trdo. Bobi je že nameraval s kolesa, pa sem mu rekel, naj še pomisli ne na to.

Pot je tekla brez prestanka in le kapljanje z nosu je prekinjalo globoko dihanje. Redki avtomobilisti so naju spodbujali z mahanjem. Po 17. serpentinu je bilo krize konec in z veseljem sva prebirala vedno višje številke nadmorske višin. Končno sva se znašla na vrhu prelaza 1687 m visoko med Mojstrovko in Prisojnikom.

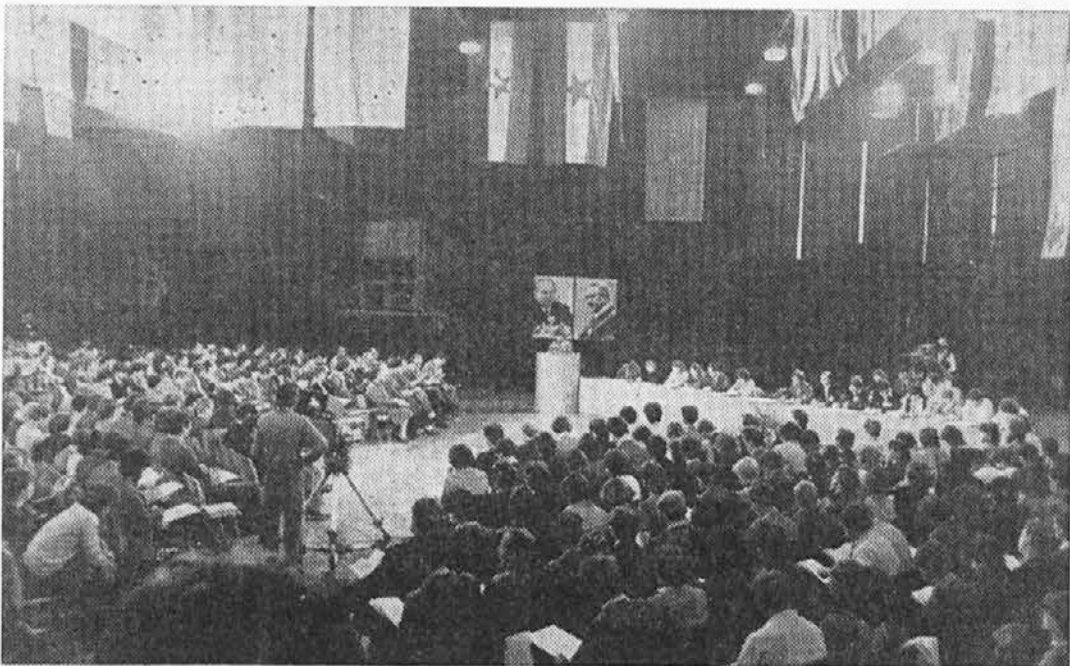
V Tičarjevem domu sva dobila žig za osvajanje gorskih prelazov, nato pa sva se spu-

stila v Trento, kjer naju je pozdravilo sonce. Vse do Solkana naju je spremljala prekrasna bistra Soča, na kateri se oči kar odpočijejo.

Do cilja v Novi Gorici sva zaradi spusta peljala zelo lahko, le kolesa so bila že črna od zavornih gumic. Nastanila sva se v hotelu Argonavti, jedla v hotelu Park in si po različnih dobrotah privoščila še sladoled — za 21 din sva ga dobila toliko kot na Ravnah za 48 din. Pa tudi sicer nama je bila Nova Gorica všeč.

Naslednji dan se nama je pri Štanjelu zoperstavila kraška vročina. V Sežani sva si hotela napolniti »flesko«, pa naju je smrdljiva voda pognala naprej proti meji. Pri Fernetičih sva zapeljala v deželo svetovnih nogometnih prvakov. Po cestah, kakršnih pri nas nisva vajena, sva hitro napredovala.

Zataknilo se je na nekem križišču. Ni šlo drugače, kot da sva se z dvignjenimi rokami postavila na sredo ceste. Ker je bolj prevladovalo »sinistra« (levo) kot »adestra« (desno) sva se tega držala in prispela do Škofij. Tu naju je carinik vprašal, če slu-

Plenarno zasedanje v dvorani Marof

Učenci osnovnih šol pišejo

KAKO PIONIR VARČUJE IN PRISPEVA K STABILIZACIJI GOSPODARSTVA

III. republiška problemska konferenca na temo iz naslova je bila 15. in 16. oktobra v Kamniku. Zbrali so se delegati pionirjev in njihovi mentorji iz vseh slovenskih občin. Navzoči so bili predstavniki Zveze prijateljev mladine, predstavnik Ljubljanske banke, Zavoda SR Slovenije za šolstvo in še drugi gostje.

Iz naše občine so se konference udeležili pionirka Katja Lajtner iz Osnovne šole Koroški jeklarji in predsednica naše PO Stanka Kotnik, spremljala pa ju je mentorica PO Osnovne šole Prežihov Voranc tovarišica Rozika Vogel.

V studio smo povabili Stanko Kotnik. Povedala nam je, kako je potekala konferenca.

1. Ali nam lahko poveš, kako ste potovali na problemsko konferenco?

Na konferenco smo potovali z vlakom. Železnica nam je dala brezplačne vozne karte. Z vlakom smo se vozili sedem ur. Peljali smo se prek Maribora in Ljubljane.

2. Kakšen je bil program na konferenci?

Program je potekal po vrstnem redu: V petek je bila otvoritev konference, pozdravni govori, kratek kulturni program. Nato smo delali v štirih skupinah. V soboto pa je bilo plenarno zasedanje in zaključek konference. Pionirji bi morali imeti delovno akcijo nabiranja kostanja, žal pa je zaradi slabega vremena odpadla. Namesto nabiranja kostanjev smo si šli ogledat tov. Svilanit, kjer izdelujejo brisače, kravate, slinčke in drugo.

3. Delali ste po skupinah. Zanima nas, o katerih pomembnih temah ste govorili?

Govorili smo o naslednjih temah:

- Učite se, učite se
- Pridelujmo, izdelujmo, raziskujmo
- Zbiramo sekundarne surovine
- Varčujemo v pionirskih hranilnicah
- Varčujemo s hrano
- Prostovoljno delajmo v pionirskih delovnih akcijah
- Zbiramo učbenike in knjige
- Varčujemo z energijo

4. Teme so v tesni povezavi z nalogami letošnjih JPI, hkrati pa so dokaz, kako naj bi se tudi pionirji vključili po svojih močeh v reševanje gospodarskih težav. Katere sklepe ste sprejeli?

— Na vsaki šoli moramo organizirati medsebojno pomoč za slabše učence.

— Zbirati moramo čim več sekundarnih surovin. O porabi sredstev, ki jih dobimo za surovine, morajo odločiti pionirji.

— Na šolah, kjer še nimajo pionirske hranilnice, jo morajo čim prej ustanoviti.

— Varčevati moramo s hrano. Obroki naj bodo glede na starost učenca različno veliki.

— Vključevali se bomo v delovne akcije v občini. Ustanoviti moramo pionirsko delovno brigado.

— Varčevali bomo z energijo doma in v šoli.

— Pazili bomo na učbenike, da bodo uporabni več let.

— Pazili bomo na šolski inventar in na vso družbeno lastnino.

5. Dva dni ste bili gostje pionirjev osnovne šole Kamnik. Kako ste se med njimi počutili?

Pionirji osnovne šole Kamnik so se na pionirsko konferenco izredno dobro pripravili. Ko smo se z vlakom pripeljali v Kamnik, so nas na železniški postaji pričakali s pionirskimi kapami in rutami. Tudi pionirji, pri katerih smo spali, so nas gostoljubno sprejeli. Razkazali so nam svoj kraj in nam povedali veliko zanimivega. Za spomin na to srečanje smo dobili mošnjičke, na katerih piše: 3. problemska konferenca »PIONIR VARČUJE«. Te mošnjičke je izdelala tovarna UTOK Kamnik, ki je bila pokroviteljica te konference.

6. Česa se boš s tega srečanja najraje spominjala?

S tega srečanja se bom najraje spominjala ogleda tovarne SVILANIT, ker sem tam spoznala, kako se delajo brisače, kajti tega prej nisem vedela. Vsak učenec je dobil v tovarni kuhinjsko rokavico in slinček.

Na koncu bi še povedala, da je bila konferenca zelo zanimiva, saj sem zvedela, kako

Veselite se male

delajo pionirji na drugih šolah v Sloveniji. In še to! Kamnik je zelo lepo urejeno mesto. Ima veliko starih in zanimivih stavb.

Veliko si nam povedala, Dolžnost vseh nas je, da naloge čim bolj odgovorno in vestno opravimo.

Hvala za razgovor. Želimo ti veliko uspeha pri vodenju naše PO.

Člani novinarsko-dopisniškega krožka
Osnovne šole Prežihov Voranc
RAVNE NA KOROŠKEM

OSTALA BOM ZVESTA NOVINARSKEMU KROŽKU

Ko sem hodila v 4. razred, me je tovarišica navdušila za novinarski krožek. Redno sem obiskovala sestanke in dobivala sem pomembne naloge.

Delo v novinarskem krožku je zanimivo in odgovorno. Na koncu šolskega leta smo se tovarišici zahvalili za pomoč in obljubili, da bomo ostali njeni zvesti novinarji.

V tem šolskem letu smo se zopet srečali in izdelali program dela. V krožek so se vključili tudi mlajši učenci.

Prispevke bomo redno brali po šolskem radiu in jih tudi objavljali.

Življenje na šoli je pestro, zato nam ne bo zmanjkalo gradiva.

Vera Trafela,
novinarsko-dopisniški krožek
VŠ Prežihov Voranc

ŠOLSKA ZADRUGA

V začetku novembra smo na naši šoli ustanovili šolsko zadrugo, ki združuje vse proizvodne krožke na šoli. Njena mentorica je tovarišica Ksenija Muc, ki je tudi vodila ustanovni sestanek. Po pozdravu nam je prebrala pravilnik o delu, nato pa smo izvolili predsedstvo in sprejeli delovni načrt. Nazadnje nas je pozdravila še tovarišica ravnateljica in nam zaželela veliko uspehov pri nadaljnjem delu. Po končanem sestanku smo si šli ogledat razstavo, ki so jo v avli šole pripravili krožki, vključeni v šolsko zadrugo.

Še preden je bila razstava do konca postavljena, je bilo okrog miz vse polno mladih radovednežev, kar pomeni, da so bili razstavljeni izdelki pestri in dobro izbrani.

Člani foto krožka so ob otvoritvi razstave napravili nekaj uspešnih posnetkov.

Novinarski krožek COŠ
Koroški jeklarji Ravne na Koroškem

Delo pridnih rok

(Nadaljevanje z 12. strani)

no neha uporabljati stanovanje, izgubi stanovanjsko pravico. Steje se, da je imetnik stanovanjske pravice trajno nehal uporabljati stanovanje, če ga ne uporablja več kot 6 mesecev. Imetnik stanovanjske pravice lahko zamenja za stanovanje drugega imetnika stanovanjske pravice na stanovanju v družbeni lasti. Ob tem zakon določa tudi pogoje za zamenjavo ter primere, ko zamenjava stanovanj ni dovoljena.

Dodeljevanje stanovanj je urejeno v posebnem poglavju. V njem je poudarjen pomen samoupravnih splošnih aktov stanodajalca, na podlagi katerih se dodeljujejo stanovanja. Tako je stanodajalec dolžan s samoupravnim splošnim aktom določiti zlasti osnove in merila za prednostni red, po katerem se dodeljujejo stanovanja, največjo površino stanovanja glede na število družinskih članov in postopek za sprejem prednostnega vrstnega reda upravičencev za dodelitev stanovanj. Na stanovanju, ki je zgrajeno s pomočjo sredstev za solidarnostno graditev stanovanj, pridobijo stanovanjsko pravico občani v skladu s splošnim aktom samoupravne stanovanjske skupnosti o dodeljevanju solidarnostnih stanovanj.

V poglavju, ki govori o nastanku in vsebini stanovanjskega razmerja, je precej novosti. Stanovanjsko razmerje je opredeljeno kot razmerje med občanom, ki je pridobil stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini na eni strani ter stanodajalcem, skupnostjo stanovalcev in stanovanjsko skupnostjo na drugi strani. Pred prevzemom stanovanja v družbeni lastnini, s čimer nastane stanovanjsko razmerje, mora imetnik stanovanjske pravice podpisati izjavo, da bo stanovanje uporabljal v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev in vplačati stanodajalcu sredstva lastne udeležbe. Če brez utemeljenega razloga izjave v 15 dneh ne podpiše, izgubi stanovanjsko pravico in stanovanjsko razmerje ne nastane.

Nekatere novosti in dopolnitve obsega tudi poglavje o prenehanju stanovanjskega razmerja. Stanodajalec lahko odpove imetniku stanovanjske pravice stanovanjsko razmerje:

— če uporablja stanovanje v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti sta-

nodajalca in skupnosti stanovalcev ali na tak način, da nastaja v stanovanju, skupnih prostorih ali napravah po njegovi krivdi škoda

— če ne plača stanarine in drugih obveznosti po predpisih o stanovanjskem gospodarstvu zapored tri mesece ali tri mesece v zadnjih dveh letih, če ni dogovorjen daljši rok

— če sam ali drugi stanovalec uporablja stanovanje na tak način, da stanovalec v drugem stanovanju ovira v mirni uporabi stanovanja.

Stanodajalec je iz navedenih razlogov dolžan odpovedati stanovanjsko razmerje, če to zahteva skupnost stanovalcev v stanovanjski hiši. Če stanodajalec ne odpove stanovanjskega razmerja, je sam dolžan kriti povzročeno škodo, zaostalo stanarino in druge materialne obveznosti po predpisih o stanovanjskem gospodarstvu.

Če se število uporabnikov stanovanja zmanjša, tako da površina stanovanja dvakratno presega površino, določeno s samoupravnim splošnim aktom stanodajalca, lahko stanodajalec odpove stanovanjsko razmerje potem, ko imetniku stanovanjske pravice dodeli drugo, spremenjenim okoliščinam primerno stanovanje.

Če je dobil imetnik stanovanjske pravice stanovanje od organizacije združenega dela, delovne skupnosti oziroma druge družbene pravne osebe, mu ta lahko odpove stanovanjsko razmerje tudi tedaj, kadar mu pri stanodajalcu preneha delovno razmerje po njegovi krivdi ali po lastni izjavi, razen ob upokojitvi. Taka odpoved pa ni možna glede imetnika stanovanjske pravice, ki je dopolnil 10 let delovne dobe, pri čemer najmanj 5 let delovne dobe pri stanodajalcu, če je tako določeno z njegovim samoupravnim splošnim aktom.

Pomembna je tudi novost o pristojnosti za razreševanje sporov iz stanovanjskih razmerij. Vse spore te vrste bodo v bodoče reševala sodišča združenega dela. Redna sodišča se bodo ukvarjala le s spori v zvezi z oddajanjem zasebnih družinskih stanovanjskih hiš in stanovanj.

Novi zakon v posebnem poglavju celovito ureja tudi podstanovsko in sostanovsko razmerje.

Drago Mežnar

Razvoj zbiranja in prodaje ostankov ob svetovalni dejavnosti službe metalurških raziskav

Svetovanje z vzpostavljanjem neposrednih stikov z uporabniki naših jekel je bila ob sistematičnem razvoju proizvodnega programa specialnih jekel v zadnjih 15 letih dejavnost službe metalurških raziskav (MR), kateri smo posvečali posebno pozornost.

Kmalu se je izkazalo, da je osvajanje novih jekel in osvajanje tržišča z novimi proizvodi neučinkovito, če ni vpleten sistem financiranja osvajanja in naročanja v proizvodnji za potencialne potrebe na osnovi analize tržišča ter plasiranje probnih količin, ki so daleč pod mejo naših standardnih minimalnih količin za direktno naročilo. Začeli smo se vrteti v zaprtim krogu nerešenih problemov: osvajanje v pogojih industrijske proizvodnje ni bilo mogoče brez naročila, naročilo je bilo zvezano s prevelikim tveganjem uporabnika ali proizvajalca, ker ni bilo mogoče ponuditi majhnih probnih količin. Ker jekla ni bilo mogoče preizkusiti, ni pri-

šlo do naročila, in ker ni bilo naročila, ni prišlo do proizvodnje v normalnih industrijskih pogojih. In tako naprej brez rešitve... Rezultati uspešnih raziskav in osvajanja so ostajali v arhivu in na nivoju majhnih eksperimentalnih — laboratorijskih količin.

Pri propagiranju naših specialnih jekel, posebno novih orodnih jekel, smo vedno naleteli na iste probleme: tisti, ki potrebuje najzahtevnejše in najkvalitetnejše jeklo za neki specialni izdelek ali vrhunsko orodje, skoraj nikoli ne potrebuje takšnih količin, ki so minimalne v naši proizvodnji in prodaji. Kmalu smo ugotovili, da številne orodjarne, vzdrževalne in druge delavnice nimajo sploh nobene možnosti za oskrbo z vložnimi jekli ali polizdelki ter tako nobenih pogojev za napredek.

Odločili smo se, da moramo najti pot, po kateri bomo to področje uporabnikov naših jekel oskrbovali skupaj z neposrednim svetovanjem in po-

NOVE PRIDOBITVE TOZDA STROJI IN DELI

Pravkar je začel obratovati novi veliki zunanji brusilni stroj heckert. Služi za brušenje valjev največjih dimenzij. Pri valjih imajo Stroj in deli precejšnje izvozne možnosti, saj so že zdaj podpisane pogodbe s Sovjetsko zvezo za 440 ton v letu 1983, ravno toliko pa so jih izvozili letos.

V tozdu Stroj in deli so zmontirali stiskalnico novega tipa DEE 1000. Težka je 95 ton, ima silo stiskanja 1000 ton in je vredna 19,5 milijard starih din. Naredili bodo deset takih, ki bodo vse šle v Sovjetsko zvezo. Tip te stiskalnice daje nove možnosti za prodor na tržišče.

PRODANI OSTANKI IN VZORCI JEKEL KOLIČINSKO IN VREDNOSTNO PO LETIH od 1974-1982

Leto	Realizacija	Količina kg	Vrednost din
1974	TOZD RR	50	bremeni konto R
1975	TOZD RR	500	bremeni konto R
1976	TOZD RR	1200	bremeni konto R
1977	TOZD RR	2000	bremeni konto R
1978	TOZD RR	(32.800)	1.014.700,--
1979	TOZD RR	(61.054)	2.731.641,--
1980	TOZD KOVAČNICA	60.000	4.807.245,--
	TOZD VALJARNA	70.000	3.021.625,--
	TOZD JEKLOVLEK	220	19.257,--
	TOZD JEKLARNA	2.010	114.248,--
	TOZD RPT (storitve)		243.625,--
	Skupaj	132.321	7.962.661,--
1981	TOZD KOVAČNICA	33.325	17.404.391,--
	TOZD VALJARNA	17.386	6.021.784,--
	TOZD IND.NOŽI	5.489	
	TOZD SID	68.125	
	TOZD RPT	310.763	
	TOZD JEKLOVLEK		1.008.475,--
	TOZD JEKLARNA		390.830,--
	TOZD RPT (storitve)		678.492,--
	Skupaj	435.088	25.503.973,--
1982	TOZD KOVAČNICA	47.657	9.434.395,--
prvo	TOZD VALJARNA	56.445	6.913.175,--
polletje	TOZD IND.NOŽI	1.924	
	TOZD SID	10.709	
	TOZD RPT	127.512	
	TOZD JEKLOVLEK	1.432	184.439,--
	TOZD JEKLARNA	262	1.020.202,--
	TOZD JEKLOVARNA	560	13.794,--
	TOZD RPT (storitve)		255.853,--
	Skupaj 1/2 1982	245.941	17.821.842,--

vezovanjem pri osvajanju v okviru raziskovalno razvojne dejavnosti službe MR.

Formirali smo oddelek za svetovanje in krmiljenje osvajanja in oblikovali njegovo dejavnost in način poslovanja v neposrednih stikih z uporabniki. Takoj na začetku smo dosegli zelo vzpodbudne uspehe in izredno odobravanje številnih zadovoljnih uporabnikov naših jekel, ki so tako rekoč prvič normalno rešili svoje probleme in začutili svetlejšje perspektive za svoj razvoj.

Nadaljnji napredek je bil zelo intenziven in v zadnjih letih je bila nešteto krat potrjena naša misel, ki nas je vodila v oblikovanju in razvoju te dejavnosti: »Dober glas o ravnem jeklu na tržišču ne prihaja od naših največjih odjemalcev, ki so vedno nezadovoljni že zaradi nezadostnih količin, ampak od velikega števila naših majhnih uporabnikov, ki so s pomočjo naše raziskovalno razvojne službe kakor koli rešili svoj življenjski problem!«

Danes lahko trdimo, da nihče ni odšel od nas »praznih rok«. Če ni mogel kupiti tega, kar je iskal, smo mu pa ponudili nadomestno jeklo in mu s svetovanjem in storitvami pomagali rešiti njegov problem. Pri tem pa smo se tudi sami ogromno naučili in po tej poti je v velik del analize tržišča prišel v našo službo za razvoj tehnologije, razvoj izdelkov in metalurške raziskave kot vodilo pri usmerjanju naših uporabnih raziskav.

MATERIALNI DEL TE NAŠE SVETOVALNE DEJAVNOSTI

Prve začetke zbiranja in prodaje ostankov jekel od prob za redno kontrolo kakovosti v metalurških laboratorijih in od materialov za raziskave beležimo leta 1974. Takrat smo uredili skladišče za sistematično zbiranje krmiljene zaloge po vrstah jekel v naši probni kovačnici, ki je bila tam, kjer je sedaj hala TOZD orodjarna. To skladišče je bilo zgrajeno prvotno zato, da bi od vsake vrste jekla imeli vsaj po en kos kot vzorec za prekovanje ali za izdelavo prob za potrebe raziskav.

V tem obdobju smo začeli tudi intenzivno osvajati nove vrste jekel, kot so OCR-12 VM, CRV, CRV-2, OA-2 in podobna. Da bi ta jekla bolj približali potrošnikom, smo v okviru plani-

ranih sredstev za raziskavo tržišča začeli pošiljati pomembnejšim uporabnikom manjše vzorčne količine brezplačno, kasneje pa s fakturo po določenem roku z obveznostjo, da nam uporabniki pisno poročajo o zapazanju in obnašanju jekla pri uporabi. V tem obdobju smo navezali tesnejše stike predvsem z orodjarnami v PLAMENU KROPA, LAMA DEKANI, MARIBORSKI LIVARNI, IA TREBINJE, IGMAN KONJIC in drugimi. V ta namen smo uvedli kartoteko za zbiranje vseh informacij po »kupcih«. Evidenco smo s formiranjem oddelka za svetovanje in krmiljenje osvajanja v letu 1978 še bolj izpopolnili in pričeli z organizirano prodajo.

V letu 1978 smo dosegli s to prodajo vzorcev realizacijo 1.014.700 din. Že v naslednjem letu 1979 se je ta realizacija več kot podvojila in dosegla znesek 2.731.641 din. Ta obseg prodaje pa je že povzročil evidenci in obračunske težave. Že sama vsebina in pot materialne ter finančne dokumentacije ni bila določena, pojavilo pa se je tudi vprašanje, kdo lahko določene izdelke in storitve prodaja in komu realizacija pripada.

Z obratnim računovodstvom in s fakturnim oddelkom smo problem uredili in od leta 1980 dalje velja predpis z vsemi napotki v skladu z zakonom o združenem delu, ki ureja celotno pot prodaje na tem področju, ureja medsebojne dobave, realizacijo in finančni uspeh iz te dejavnosti. Ta dejavnost je danes tudi vnesena v samoupravne akte in je poslovni predmet TOZD RPT.

Kako je ureditev teh vprašanj vplivala na nadaljnji razvoj in povečanje obsega te dejavnosti, kaže tabela.

Po omenjenih predpisih te dejavnosti pripada realizacija od prodaje ostankov tisti temeljni organizaciji, ki je izdelek proizvedla (Jeklarna, Kovačnica, Valjarna, Jeklovlek) tudi takrat, ko ostanki nastanejo v temeljnih organizacijah mehanike proizvodnje (Stroji in deli, pnevmatika, Industrijski noži...). Seveda pa se v teh primerih ob odpremi ostankov priznava tem temeljnim organizacijam vrednost s povratnico na njihovo skladišče. S tem je pojasnjeno, zakaj v tabeli pri nekaterih navedenih količinah ni vrednosti in so ponekod navedene vrednosti brez pripadajočih količin.

Povsem jasno je torej, da bi morale biti vse temeljne organizacije zainteresirane za to dejavnost, saj ene s tem povečujejo svojo realizacijo, druge pa zmanjšujejo svoje stroške vložka, kar je enako pomembno. Glavna pa je pri tem gospodarnost s potrošno materiala in surovin v proizvodnji obenem z občutkom za zadovoljevanje potreb manjših odjemalcev, za katere je dragoceno to, kar je bilo in je še za nas odpadke v proizvodnji. Sredstva kot prihodek ali prihranek pa pri vsem tem niso nepomembna, še posebno ne v današnji situaciji.

Kaj pa ima finančno pri tem TOZD RPT oziroma služba MR kot pobudnik in nosilec celotne akcije, ki je postala v zadnjih letih že redna dejavnost in lahko rečemo, da je povsem ustrezno uvedena?

Pri realizaciji ob prodaji ostankov ji pripadajo le lastne storitve, kar pa je glede na vloženo delo za to dejavnost vsekakor premalo. S temeljnimi organizacijami se bo treba še letos samoupravno dogovoriti za priznavanje določenega odstotka od realizacije za celotno manipulacijo in vodenje te dejavnosti. Vsekakor bo treba za ustrezno stimulacijo v obojestransko korist ta delež voditi posebej kot realizacijo TOZD RPT.

Pri tem pa moramo omeniti, da smo se omejili v tem opisu samo na zbiranje in prodajo ostankov od prob za kontrolo, materialov za raziskave ter ostankov iz proizvodnje. Svetovalna dejavnost službe MR v povezavi s potrošniki pa poteka v precej širšem, in za to službo pomembnejšem obsegu v okviru naloge »Razvoj in osvajanje ki ter reševanje kakovostne problematike«. Pri tem je služba MR za naše tržišča z novimi visokovrednimi izdelki proizvodne temeljne organizacije naročnik in posrednik oziroma »predstavnik potencialnega tržišča«. Vsa ta dejavnost in poslovanje se odvija v okvi-

ru planiranih združenih sredstev za osvajanje in raziskovalno razvojno dejavnost. Tudi na tem področju je dejavnost službe MR zelo pomembna, kar kažejo tudi finančni rezultati in iz leta v leto učinkovitejšje obračanje združenih sredstev za raziskave, osvajanje in razvoj.

S prodajo produktov osvajanja in raziskav se pokrivajo stroški in razbremenjujejo konta, na katerih so stroški nastajali.

Zaradi vloženega dela laboratorijskih in raziskovalnih storitev, ki pa se v obratnih nalogah ne zajemajo in tudi posebej ne fakturirajo, nastajajo proizvodi višje vrednosti, ki ob prodaji ne samo pokrivajo nastale stroške, ampak ob razbremenitvah na nekaterih kontih zato nastajajo tudi negativni stroški. Na osnovi dokumentacije bo treba ob polletnih in letnih obračunih te negativne stroške s prenosom iz R-konta priznavati kot realizacijo izvajalca.

Z razvojem na tem področju smo res lahko zadovoljni mi sami in tudi naši potrošniki. Poleg reševanja problematične oskrbe uporabnikov naših jekel s minimalnimi količinami ne smemo spregledati izrednega pomena neposrednih in stalnih stikov med našimi potrošniki in raziskovalno — razvojno službo. Te vezi so razpredene po vsej državi, saj obišče naš oddelek v enem letu kar 550 »naših strank«, ki so že skoraj stalni odjemalci in prenašajo naše tehnične informacije in napotke mnogo širšemu krogu.

Svetovanje in dobava probnih količin pa sega tudi prek meja in ta dejavnost mora postati tudi pomemben pospeševalec izvoza.

Vodja službe MR
dr. Jože Rodič, dipl. ing.
Vodja odd. za svetovanje
in krmiljenje osvajanja
Jože Pšeničnik

IZ RAZPRAVE 11. KONGRESA ZSMS

Invalidska problematika mladih

Invalidska problematika je zelo obsežno področje, zato smo mladi iz občine Ravne na Koroškem mnenja, naj se čim širše obravnava ob upoštevanju sprememb družbenega plana in obravnavi ključnih problemov, ki so značilni za sedanji gospodarski trenutek in gibanja, ki so in bodo pomembna za opredelitev ukrepov ekonomske politike v prihodnjem letu.

Mladine, ki se želi zaposliti, je tudi v letu 1982 več, kot pa so to realne možnosti, zato ostaja brez dela del iskalcev zaposlitve, med njimi tudi mladina iz šol. Število nezaposlenih je v primerjavi s povprečjem leta 1981 za okoli 12 % višje, kar bo v odnosu do vseh zaposlenih še vedno manj kot 2 %.

Zaposlovanje invalidov predstavlja enega izmed problemov, saj je ta kategorija delavcev v populaciji zaposlenih vedno bolj številna in dosega v nekaterih delovnih organizacijah že prek 10 % vseh zaposlenih. Vzroki porasta so dokaj številni in različni, od zahtevnih delovnih procesov, ki zahtevajo visoke psihofizične sposobnosti, do objektivno težkih delovnih pogojev v posameznih panogah industrije, ki so v naši občini: črna in barvna metalurgija, rudarstvo in gozdarstvo. Glede na veliko število že zaposlenih invalidnih in za delo manj zmognih delavcev in z upoštevanjem narave dela, je vedno manj prostih del, ki bi bila primerna za

zaposlovanje z zdravstvenimi omejitvami.

Družba spodbuja zaposlovanje oseb z zmanjšano delovno zmogljivostjo, s tem da so OZD, ki zaposlujejo določen procent invalidnih oseb, oproščene določenih davkov, kar pa je ob nakazanih težavah težje izvedljivo. Naša prizadevanja morajo biti v tem, da človeka čim prej vključimo v aktivno življenje in delo, s tem da ga usposobimo za delo in življenje ob upoštevanju zmanjšane delovne sposobnosti.

Invalidi, ki so potrebni posebnih oblik zavodskega varstva, se zaposlujejo v zavodih za zaposlovanje invalidnih oseb pod posebnimi pogoji (po zakonu o socialnem skrbstvu). Sem štejemo tudi zavode, ki organizirajo dnevno varstvo za osebe, ki zaradi hujših motenj v telesnem in duševnem razvoju niso sposobne za usposabljanje in zaposlitev, vendar z organiziranim dnevnim varstvom pridobivajo in ohranjajo socialne in delovne navade.

Izkušnje pri zaposlovanju teh oseb v organizacijah združenega dela so, da v načelu ne odklanjajo njihovega zaposlovanja. Bistvo težav, ki pri tem nastajajo, je namreč v tem, da primanjkuje ustrezne strokovne metode in postopki za ustanavljanje, preurejanje, adaptiranje delovnih mest, orodij, delovnih naprav in priprav sposobnostim in zmoglostim invalidnih oseb itd.

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ŽELEZARNO RAVNE OD 1. 1. DO 30. 9. 1982

1	DOSEŽENO 1981 2	PLAN 1982 3	DOSEŽENO 1982 4	4 : 2 5	4 : 3 6
DOHODEK NA DELAVCA	358.917,00	415.855,50	411.683,65	114,7	99,0
DOHODEK V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	20,41	0,00	16,00	78,4	
ČISTI DOHODEK NA DELAVCA	235.164,00	270.967,50	267.068,28	113,6	98,6
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI Z DOHODKOM	22,83	15,83	18,03	79,0	113,9
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S ČISTIM DOHODKOM	34,83	24,30	27,80	79,8	114,4
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	7,60	0,00	2,88	37,9	
OSEBNI DOHODEK IN SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO NA DELAVCA	19.515,00	24.556,00	23.454,29	120,2	95,5
ČISTI OSEBNI DOHODEK NA DELAVCA	12.489,00	14.876,00	14.784,79	118,4	99,4
IZLOČANJE IZ OSEBNEGA DOHODKA NA DELAVCA	4.445,00	5.352,00	5.319,25	119,7	99,4
IZLOČANJA IZ DOHODKA NA DELAVCA	73.009,00	90.311,25	93.975,11	128,7	104,1
AKUMULACIJA Z AMORTIZACIJO V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	7,60	0,00	6,47	85,1	
POPREČNO UPORABLJENA SREDSTVA NA DELAVCA	1.759.183,00	0,00	2.573.762,80	146,3	
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA PORABLJENA SREDSTVA	1,30	1,29	1,27	97,7	98,4
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA POPREČNO UPORABLJENA OBRATNA SREDSTVA	1,32	0,00	1,09	82,6	
IZGUBA NA DELAVCA	90.529,00	0,00	661,72	0,7	
SREDSTVA ZA REPRODUKCIJO V PRIMERJAVI S POPR. UPORAB. SREDSTVI	0,00	0,00	6,47	0,0	
DOPLAČILA ZA INVESTICIJSKE KREDITE V PRIM. SREDSTVI ZA REPRODUK.	25,58	0,00	28,78	112,5	

KAZALCI PO 140. ČLENU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU IN ODLOKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA (UR. LIST SFRJ ŠT. 8/78)

Na dan 30. 9. 1982 je bilo v občini Ravne na Koroškem prijavljenih 205 iskalcev zaposlitve, od tega 176 žensk, mladih do 26. leta 142, 114 pa je iskalec prve zaposlitve, v glavnem mladih, ki so zaključili šolanje. Struktura gospodarstva je takšna, da zaposluje največ moške delovne sile, da je delež žensk v strukturi zaposlenih še vedno dosti pod republiškim povprečjem. Med mladimi iskanci zaposlitve je 20 invalidnih oseb, od tega jih je 19 na usposabljanju po končani osnovni šoli s prilagojenim programom. Za več primerov se predvideva zaposlitev po zaključnem usposabljanju. Težave pri zaposlovanju invalidnih oseb že obstajajo in bodo tudi v prihodnje. V občini imamo Zavod za delovno usposabljanje mladine v Črni, v katerem se usposablja mladi z motnjami v telesnem in duševnem razvoju iz vse Slovenije. V njegovem sklopu pa deluje tudi delavnica pod posebnimi pogoji, ki je edina izmed 14 delavnic v Sloveniji, kjer je urejeno tako zavodsko varstvo. Delavnica pod posebnimi pogoji zaposluje 42 oseb iz Slovenije, od tega pa je 14 oseb iz občine Ravne in so možnosti za nadaljnje zaposlovanje manjše. Vsekakor bi bilo treba spodbujati interes za odpiranje teh delavnic. Prizadevati si moramo tudi za dosledno uresničevanje usposabljanja in zaposlovanja mladine z motnjami v duševnem in telesnem razvoju in invalidnih oseb.

Irma Fajmut

Življenje se je znova spremenilo, svet je zanj postajal še manjši s potovanji, ki odteje segajo po ravnih cestah in blagih klanecih Prevalj, tuintam še do Polane in nazaj.

»Skočil bi večkrat na Ravne, če bi zmogel klanec pri Dobji vasi.«

Cisto navaden gozd, katerikoli gozd, kamor bi rad šel, je zanj nedosegljivo daleč. Voziček je za ravne, gladke, trdne ceste. Po mehkih gozdnih poteh ne uboga, četudi ga poganja motorček.

Cez zimo je tudi kratkih potovanj konec. »Nič več se ne bom potepal. Za šest mesecev me bodo zaprli. Življenje je treba sprejeti, kakršno je.«

Se v teh dolgih mesecih, ko na stopnišču bloka nikomur ne dela napote, kdaj spomni nanj hudobna sosedica, ki je nekoč rekla, da taki, ki ne morejo ven, naj v stanovanju ostanejo.

Njegove poti čez zimo merijo kvadratni metri stanovanja na Prevaljah, ki se zazdi tako tesno za invalida, da bi se moral hoditi pred vrata obračat. Vendar z ženo o tem nista tarnala. Včasih je bilo še slabše obema, sta rekla, pa to, da imata za svoje potrebe vse, je denarja za spodobno življenje in da bi vsaj tako ostalo, kot je.

Domisli pa se Peter Pokrov, ali bi le veliko stalo, če bi arhitekti mislili na take bolnike, kot je on, ko gradijo zdravstvene ustanove, saj so zdaj vse tako narejene, da on ne more ne na fizioterapijo ne k zobozdravniku.

Pred časom je Peter Pokrov prosil železarno, da bi mu naredili ročni škripec, da bi ga lahko žena sama v vozičku odpeljala ven po stopnicah in nazaj. Dobri sosed Cibron je napravil načrt, komisija za gospodarjenje v Strojih in delih je stvar odobrila in napravo so delavci v tem tozdu kar kmalu izdelali, še posebej sta si prizadevala tovariša Pudgar in Strmčnik.

Pokrovova sta pokazala, kako deluje. Ob obisku je bil škripec še v preizkušnji in vse je kazalo, da jo je dobro

Tako se Peter Pokrov vozi po stopnicah s pomočjo škripca

prestajal. Zdaj bosta lahko šla ven, kadarkoli si zmisli. Prej je morala žena zmeraj po ljudi, da so moža z vozičkom vred odnesli na dvorišče.

Mala, preprosta naprava je prinesla v hišo novo veselje. Odločila je nekaj težav in skrbi, zato sta Pokrova srčno hvaležna železarni, ki je znala prisluhniti človeku, čeprav ga že dvajset let ni več pri nas. Dom dveh prijaznih ljudi, hude bolezni, velikega optimizma in skromnosti je bogatejši za dobro delo delavcev in železarne, ki ji je Peter Pokrov ob slovesu namenil besede:

»Naj bo v fabriki čim manj nesreč, pa čimveč zdravih, sposobnih ljudi.«

Zlatka Strgar

SVET BREZ KORAKOV

Na robu delovne mize je ležal zajeten kup Kihov in Večerovih križank, na sredi razdrt radio in Peter Pokrov je nekaj brkljal po njem. Ni se dvignil v pozdrav, le njegove roke so odločno zasekale v topel kuhinjski zrak, ki je čisto narahlo dišal po kuhanem krompirju. Zazdalo se je, da bo mož kar nenadoma vstal in se pogal v kako težaško delo. Ni vstal. Že deset let ne more več vstati.

In je rekel: »Naj bo stabilizacija, kakršna hoče, da le človek lahko vstane, gre in dela.«

Delal pa je zmeraj rad.

Daleč je že tisti čas, ko se je v Mežici izučil kovaške obrti in je v fabriki najprej začel delati pri »kuglbandi« — tedaj so tako pravili kovačnici. Kasneje si je strašno želel priti v mehanično za stroj. Sreča, ko je bil premeščen tja, se ga ni dolgo držala. V posekanih prstih desnice mu je pustila sled za zmeraj.

»Zadelj trapaste metle, se je zgodilo,« je rekel. Metel ni bilo dovolj, pa so si jih delavci med seboj kradli in tako je nikoli ni bilo, ko je bilo treba ostružke okoli stroja pomesti. On je enkrat svojo novo metlo skril za stroj, ko jo je hotel vzeti, mu je zdrsnilo, roka je šla pa v stroj, ker tam okoli motorja in zobnikov ni bilo zaščite.

A kakor da usoda še ni bila zadovoljna z enim zlom, mu je naložila še večje — začele so se mu sušiti mišice.

Počasi, brez bolečine izgublja moč. Še pred desetimi leti je lahko hodil z berglami, moči pa so se sušile, da je bilo padcev vse več ali kakor je sam slikovito povedal: »Tolikokrat me je treščilo po tleh, da bi mi lahko že možgani ven poskakali.«

Prijazna žena pripoveduje, kako jo je bilo strah, ko je še hodila v službo, da bi se mu v času njene odsotnosti ne zgodilo kaj hudega.

Moral je na voziček.

VOLILNA KONFERENCA E T D 1982

10. 11. 1982 popoldne je bila restavracija Name na Ravnah v znamenju koroških elektroinženirjev in tehnikov. Na svoji redni volilni konferenci smo se zbrali člani Elektrotehniškega društva Ravne na Koroškem. To društvo na Ravnah je bilo ustanovljeno leta 1960 kot podružnica Elektrotehniškega društva Maribor, v katerem je bilo takrat 32 članov. Danes je v društvu, ki pa že 15 let ni več podružnica, ampak samostojno društvo, včlanjenih že 155 članov.

Ustanovitev takšnega društva je naravna zelo nagel razvoj elektrotehnike in njen prodor na vsa področja od gospodinjstva pa do industrije ter povsod tam, kjer si današnjega časa brez el. energije ne znamo predstavljati. Povezali so se stanovski prijatelji elektro stroke, vsi z istimi željami in cilji, ki so postala sestavni del statuta oz. pravil društva, v katerih so zapisane naslednje naloge društva:

- prispevati k napredku elektrotehniške znanosti in razvoju elektrotehnike

- aktivno sodelovati v razvoju proizvodnih sil napredka tehnike in graditve socialistične družbe ter stalnega utrjevanja društvene organizacije elektrotehniške stroke

- pomagati upravnim organom, gospodarskim organizacijam in institucijam s predlogi, strokovnimi nasveti in tehniškimi elaborati pri izvajanju gospodarskih nalog in pri reševanju problemov

- dvigati pri svojih članih strokovno raven in zavest

- gojiti stike in sodelovanje med člani društva do drugih strokovnih društev doma in sorodnimi v tujini

- zastopati moralne interese, zaščito članov in društva

- mobilizirati z organiziranim delom svoje članstvo za doseg postavljenih ciljev in koordinirati delo posameznih organizacijskih enot elektrotehniške stroke

- razvijati med članstvom zavest samoupravljanja

- nuditi vsem svojim članom podporo in pomoč pri uveljavljanju strokovno in znanstveno utemeljenih stališč.

Da društvo dokaj uspešno izvršuje svoje poslanstvo, je dokazala tudi prihodnja konferenca, na kateri smo temeljito in kritično pregledali dobre in slabe strani našega dela.

V zadnjem obdobju je društvo opravljalo predvsem naslednje dejavnosti:

- Organiziralo je različna predavanja za strokovno izpopolnjevanje svojih članov kakor tudi drugih po interesnih področjih.

- Redno organizira tečaje in izpite za elektrike in varstvo pri delu z električnim tokom.

- Člani društva prevajajo strokovna, tehniška in pogonska navodila iz tujih jezikov.

- Izvajajo meritve prehodnih uporovnosti ozemljitvenih naprav in izolacijskih nivojev instalacij.

- Društvo je izdelalo el. načrte in dokumentacijo za obnovo nekaterih naprav.

- Organiziralo je strokovne ekskurzije in izlete za svoje člane doma in v tujino.

- Organiziralo je vsakoletni tradicionalni družabni večer ETD s plesom.

Spontani aplavzi po končanih posameznih poročilih predsednika, blagajnika in nadzornega odbora so bili dokaz da društvo dela uspešno. Kljub te-

mu pa je razprava pokazala, da smo se premalo posvetili racionalnejši izrabi el. energije ter njenemu pridobivanju, predvsem v okolju, v katerem živimo, kar pa naj bi bila ena prvenstvenih nalog v prihodnje.

Prav tako je bil po razpravi sprejet sklep, da se mora delo društva čutiti tudi v širšem prostoru, predvsem je treba elektrotehniko temeljiteje predstaviti mladim na šolah in jih tako posredno zainteresirati in pripraviti za elektrotehniške poklice.

Ker je bila naša konferenca volilna, seveda ni šlo brez obveznega dela dnevnega reda in točke »razrešnica staremu odboru in volitve novega odbora«.

Razrešnica je bila na osnovi uspešnega dela odbora soglasno sprejeta.

Pri volitvah, ki so potekale javno, pa se je uresničila želja in napoved v predsedniškem poročilu podanega predloga, da je za še uspešnejše delo potrebna postopna zamenjava odbora z mlajšimi svežimi močmi.

Po zelo uspešnem 12-letnem predsedniškem mandatu je dipl. inž. Janez Bratina to odgovorno dolžnost predal novemu predsedniku Francu Rusu, dipl. inž.

Konferenca je bila tako uradno končana. Prijeten neuradni elektrikerski pogovor pa je v Nami trajal do zapolnjenega časa restavracije.

J. Torej

DELO NAŠIH SESTER

V pogovoru pravimo oddelku za zdravstveno varstvo delavcev še vedno kar »postaja prve pomoči.« Najbrž vsi vedo, da je v tisti zeleni hiši, kjer stanujejo še komunala, sindikat, Družbeni standard in ZSMS.

Nekateri mislijo, da naše bolničarke in sestre nimajo kaj prida dela, razen da zmerijo krvni pritisk, delijo tabletko in kapljice, če je že ravno treba. V zmoti so in krivico jim delajo, saj je dela še preveč za osem zaposlenih.

Letos v prvem polletju so na področju osnovnega zdravstvenega varstva (strokovna prva pomoč, prevezi, terapevtske inhalacije ipd.) opravile 16912 zdravstvenih storitev ali za 18,52 % več kot v enakem obdobju lani. Zdravstveno varstvo je iskalo 10.989 delavcev ali 6,7 % več kot lansko polletje, v zdravstveni dom je bilo napotenih 544 delavcev ali kar 28,51 % manj kot lani v enakem času. Od tega je bilo 187 delavcev pripeljanih z rešilnim avtom v najbližje zdravstveno postajo (sem šteje tudi bolnica) ali za 7,48 % manj kot lani.

Po naših tozidih so ugotovljale raven higijene. Pri pregledih so našle ponekod na precej nemarščin v garderobah in sanitarijah. Opozorile so vodstva tozidov na stanje, če pa se ne bo nič spremenilo, bodo objavili v Fužinarju, kje se najbolj kregajo s čistoto.

Organizirale so krvodajalske akcije za transfuzijsko postajo Slovenj Gradec, preventivno zaščitno cepljenje proti gripi, na preventivni zdravniški pregled so napotile 765 delavcev in potem imele kar 176 razgovorov v zvezi z zdravstvenimi ocenami delazmožnosti (izvidi, mnenja).

Ob vsem imajo še ogromno papirnatega dela — to so dnevna in mesečna poročila, razne evidence in analize. Njihova skrb so tudi dislocirani tozidi (TRO, Armature Muta, Kovinarstvo Ljubno), saj za njih v nekaj manjšem obsegu kot za tozde v železarni opravljajo storitve.

Seznane so s tem, kaj delajo na Jesenicah in v Štorah, imajo pa tudi dobre zveze z našim zdravstvenim domom, bolnico Slovenj Gradec in celo do

Kliničnega centra v Ljubljani sežejo po zaslugi tov. Tuškove, ki se s strokovnjaki vedno rada posvetuje, kako kakšno reč opraviti bolje in prav po njeni zaslugi je naša postaja prve pomoči vedno dobro oskrbljena s sanitetnim in drugim potrebnim materialom.

Toliko dela in več, saj vsega nismo našle, opravljajo naše sestre in bolničarke, ki kajpada delajo na štiri izmene, da bi bile vsak hip pri roki, saj je lažjih poškodb precej, oskrbeti pa jih znajo tako dobro, da delavcem pogosto sploh ni treba k zdravniku. Dopolodne obišče postajo kakih 100 delavcev, popoldne polovico manj. Korist od tega pa

PREJELI SMO:

ORGANIZIRANA PRODAJA MESA

Take akcije ali prodaje svinjskega mesa, kot jo je letos organiziral »sindikata«, smo delavci gotovo veselili. Organizacija je prav gotovo uspela in je vredna pohvale, čeprav tudi malo kritike ne škoduje.

Namreč, vsi delavci, ki smo naročili svinjsko meso in izpolnili posebne prijavnice, smo redno spremljali obvestila in objave na oglasnih deskah, kdaj prodaja bo. No in na oglasnih deskah se je pojavilo obvestilo, da bo prodaja svinjskih polovic dne 6. 11. 1982 od 11. do 17. ure v prostorih Mesnine Dravograd.

Vsi tisti, ki smo šli kupit meso 6. 11. 1982, smo bili kar malo presenečeni, ko so nam delavci Mesnine povedali, da je bila prodaja že v petek, 5. 11. 1982, popoldne.

Bergle

je dvojna: železarna nima izgubljenih ur zaradi obiska pri zdravniku, delavec pa ne seže direktno v žep.

Eni pa naših sester v prihodnje ne bodo imeli radi — alkoholiki, saj so sestre dobile še novo zadolžitev — za vinjene, ki pridejo na alkotest, bodo morale izdajati potrdila ustreznim službam.

Z. Strgar

Kar pa se tiče same prodaje mesa, bi morali oziroma bomo morali biti bolj previdni, če bomo takšno akcijo še organizirali. Namreč nisem edini, ki sem ob razrezovanju mesa doma ugotovil, da je datum na žigih, ki so bili vtisnjeni na polovicah, že precej star — 23. 10. 1982. Celo starejše datume so delavci našli na ne preveč poceni prodanem mesu.

Nekateri so glave od teh »svinjskih« polovic celo odvrgli, ker so že zelo neprijetno dišale.

Vsi smo pričakovali bolj sveže meso.

Pri tem bi morda lahko zahtevali konkreten odgovor od delovne organizacije Mesnine Dravograd.

Leopold Jeseničnik
Tozd Jeklovirarna

ODGOVOR IN DOPOLNILO

Sprememba dneva prodaje je bila objavljena po razglasni postaji.

Kakor tovariš Jeseničnik omenja nekatere druge delavce, ki s svinino niso bili povsem zadovoljni, tako smo z bežnim vprašanjem samo na upravi našli delavce, ki so to meso celo pohvalili — npr. inž. Dobovišek, tov. Kogelnik, tov. Pšeničnik. Jih je še precej več, a ni bilo časa za podrobnejšo anketo.

Od Mesnine Dravograd smo prejeli naslednji odgovor:

Veterinar je meso površinsko pregledal in ugotovil, da organoleptično v celoti ustreza. Kvaliteta nasploh je bila v skladu z dogovorom do 3 cm debeline slanine.

Uredništvo

»TOVARIŠ, NA DINAR SI STOPIL!«

Kolikokrat smo že govorili in pisali o delovni disciplini, pravih ukrepov pa ni. Predčasno zapuščanje delovnega mesta ob malicah in predčasno zbiranje ljudi pri vratarju ob koncu izmene je velika izguba delovnega časa, posebno v današnji gospodarski situaciji, ko se borimo za vsak dinar in še bolj potrebno devizo.

Če poslovodni odbor ne more dati naloga ravnateljem tozdog ali oddelkovodjem, da bi kontrolirali in vedeli, kdo so ti ljudje, kdo zapušča predčasno delovna mesta, naj da nalog varnostni službi, da jih bo legitimirala s pomočjo tovarniške izkaznice. Nekaj se mora ukreniti, da bo zadoščenje pri drugih (pri večini), ki spoštujejo polni delovni čas.

Pa še nekaj me zelo moti. Mi starejši sodelavci gremo z veseljem na vsakdanji šiht in prav začetne ure dela so zelo dobro izkoriščene in produktivne. So pa ljudje, ki zjutraj komaj čakajo, da se odprejo jedilnice. Ne moremo prepovedati tistim, ki so prišli od daleč, da si kupijo sendvič, sok ali cigarete. Zame-

rim pa tistim, in to so večinoma mladi, ki naročijo kavico, kadar je, ali coca-cola, sedejo za mizo in diskutirajo. Minute tečejo. Hočem pa povedati tole. Če ti ljudje že zjutraj nimajo veselja do dela, potem tudi ves tisti dan ne bodo kaj prida opravili. Pregovor pravi: Po jutru se dan pozna.

Še nekaj pripomb o varčevanju z materiali, ki so iz uvoza, in pomožnimi materiali. Vse preveč jih uporabimo zaradi površnosti pri delu. V livarni gre kdaj posip z luneritom 10 % mimo nalitka, skeleti za jedra so za večkratno uporabo, opeka, če je polovička, je na haldi, žebelj, če se skrivi, je v smetju, lesa za zagozde ni, ker se razreže za drva in še in še. Ko je bil še tov. Florjančič šef jeklolivarne, je rekel: »Glej, tovariš, na dinar si stopil.« Ta je hitro pogledal pod noge, a dinarja ni bilo. »Ne, ne, dinarja ni, ampak žebelj. Poberi ga, jutri ga boš rabil.«

Poskrbimo tudi mi vsi, da bo jutri nam vsem boljše.

Vaš stari sodelavec
Jože Štruc

Železarji v zboru združenega dela in SIS

IZOBRAŽEVANJE

Konferenca delegacij železarne je ob gradivu za 4. sejo skupščine OIS Ravne zavzela taka stališča:

1. Nekatere delegacije se zaradi nepozno dostavljenega gradiva niso uspele sestati, zato opozarja predlagatelj, da je treba gradivo zaradi sistema 4. izmene posredovati 10 dni prej.

2. Glede realizacije finančnega načrta izraža konferenca zaskrbljenost, kako bo mogoče zagotoviti pokritje nekaterih postavk do konca leta, ki so že za devet mesecev polno izkoriščene (npr. amortizacija).

3. Konferenca je pohvalila organizatorje letošnjega počitniškega tabora, ki so ga izvedli z minimalnimi stroški. Sprašuje, če smo z občino Buje sklenili pogodbo za najem zemljišča za daljše obdobje. Predlaga, da se ostanek dohodka za počitniški tabor Karigador nameni za isti namen v prihodnjem letu. Ponovno poudarja, da naj se aktivnosti za organiziranje kolonije v naslednjem letu pravočasno zastavijo.

4. Konferenca meni, da se kvaliteta prehrane za otroke v šoli ne sme poslabšati, zato soglaša tudi s predlaganim povečanjem cene, če ni drugih možnosti.

5. Delegati niso imeli pripomb v zvezi s pripravami na spremembe srednjeročnih planskih dokumentov, tudi ne na predlagani ŠaS s Pedagoško akademijo Maribor.

6. Konferenca pozitivno ocenjuje enoten pristop pri nagrajevanju voljenih funkcionarjev. Predlaga, da se sporazum o nagrajevanju funkcionarjev obravnava po dvofaznem postopku.

Delegatska vprašanja in pobude

1. Zaradi spremenjenega delovnega časa se bo skupščina morala opredeliti do vprašanj:

— kako bomo zagotovili zmogljivosti za večje število otrok v podaljšanem bivanju

pin v drugih republikah omeji na najnujnejše.

Delegatska vprašanja in pobude

1. Konferenca je bila seznanjena s predlogom, da bi imeli kino predstave v Titovem domu in se je odločno zoperstavila predlogu z utemeljitvijo, da bomo v tem primeru izgubili edini oder, ki ga imamo. Predlaga, da se za kino predstave uredi prostor v hotelu Merx.

2. Konferenca sprašuje, če ima kulturna skupnost v planu za letošnje leto vsaj toliko sredstev, da bi se še pred zimo popravila streha na leški cerkvi in se tako zaščitila pred nadaljnjim propadanjem.

3. Konferenca daje pobudo kadrovske službi železarne, da v tezah novega pravilnika o delovnih razmerjih opredeli tudi način odobravanja izredno plačanih odsotnosti za delavce, ki sodelujejo v amaterskih kulturnih skupinah. Z namenom enotne politike predlagamo, da vsaki vlogi društva doda strokovno mnenje o upravičenosti le-te ZKO.

4. Glede na vedno več pobud za ogled Cankarjevega doma predlaga konferenca, da referent za kulturo skrbi za stalno prireditve v sredstvih obveščanja Železarne Ravne in da, v primeru večjega interesa za posamezno predstavo organizira skupinski ogled.

5. Konferenca je prejela tudi pripombe delegacij zaradi stalnih izgredov ob koncertih rock skupin v Družbenem domu na Prevaljah. Konferenca meni, da je to problem kulture v širšem smislu, vendar ocenjuje, da so za izgrede neposredno odgovorni organizatorji, zato bo pripombe posredovala mladinski organizaciji.

STALIŠČA KONFERENCE DELEGACIJ ŽELEZARNE RAVNE ZA 7. SEJO VSEH ZBOROV SO RAVNE

1. Konferenca ni imela pripomb na predlog osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Ravne za l. 1983 in na predlog odloka o spremembah in dopolnitvah proračuna občine za l. 1982.

2. Konferenca pozitivno ocenjuje enoten pristop k reševanju turizma in gostinstva v občini, podpira predlagane ukrepe, s tem da naj program upošteva tudi realizacijo projekta povežave Ivarčko jezero—Ošven.

3. Konferenca predlaga, da se konkretno določi glavni nosilec nalog razvoja gostinstva in turizma in da se cilji uresničujejo v okviru možnosti.

Delegatska vprašanja in pobude

Konferenca je imela največ pripomb in predlogov glede načina razdeljevanja manjkajočih artiklov. Pripombe bo posredovala OK SZDL. Predlaga pa, da se občani prek potrošniških svetov vključijo v razreševanje preskrbe.

Delegatsko vprašanje, zakaj je v naši občini tako slaba kvaliteta kruha, bo konferenca posredovala DO Intes.

Konferenca ponovno ugotavlja, da v Železarni Ravne ni možno učinkovito zagotoviti povratne informacije le na osnovi ustnih odgovorov na delegatska vprašanja, ki so podana na skupščini (9 delegatskih mest in 25 delegacij!), nihče od delegatov na skupščini tudi ne prevzema odgovornosti za interpretacijo odgovorov na konferenci delegacij, zato ponovno predlagamo, da se na vsa pisno postavljena delegatska vprašanja posredujejo pisni odgovori, ki naj bodo tiskani v delegatskem gradivu.

(Vir: stališča konference delegacij železarne)

— kdaj bodo po novem seje skupščin?

2. Pri razdeljevanju kosil v šoli so pripombe, da dobijo zadnji že hladen obrok.

3. Predlagamo, da tudi na drugih OŠ organizirajo prodajo sadnih sokov, kot je to urejeno na OŠ Koroški jeklarji.

KULTURA

Konferenca delegacij železarne za kulturo o gradivu za 2. sejo skupščine KS Ravne je sklenila:

1. Za boljše informiranost delegatov konferenca priporoča, da se v bodoče navede v poročilu, za koga so bile posamezne predstave organizirane (npr. 27. oktobra je bila na Ravnah in v Črni gledališka predstava z letošnjega Borštnikovega srečanja, železarji pa o tem nismo bili obveščeni).

2. Na osnovi poročila o delu ZKO konferenca ugotavlja, da so bile seje njenih samoupravnih organov pogosto nesklepčne, kar poraja vprašaje o urejenosti medsebojnih odnosov znotraj ZKO.

3. Na poročilo o realizaciji finančnega načrta kulturne skupnosti za devet mesecev opozarja konferenca na pomankljivo informacijo v zvezi s postavko ZKO. Liubitelska dejavnost je delavcem najbližja, o porabi sredstev zanj pa delegacije niso seznanjene, zato konferenca predlaga, da se kvartalno posredujejo informacije o porabi sredstev znotraj ZKO.

4. Konferenca daje pobudo, da se za financiranje profesionalnih kulturnih ustanov v občini dogovorimo v regiji, podobno kot so to uredili v Slovenj Gradcu. S tem bi se sprostilo nekaj sredstev, ki bi jih namenili ljubiteljski dejavnosti.

5. Konferenca predlaga, da se v sedanjih gospodarskih razmerah število spremestva na srečanjih kulturnih sku-

Vmesna faza pri brušenju valjev

Uvajanje in spremljanje izvrševanja tehničnih norm v proizvodnji

Uvajanje tehničnih norm v proizvodnjo je zahtevno in odgovorno delo. To velja v tistih sredinah, kjer ne obstajajo tehnične norme v proizvodnji, temveč izkustvene ali drugačne. Poleg plačevanja delavcev po učinku dela je tehnični dejavnik zelo pomemben, ker proces snemanja, izračunavanja in sprejemanja norm zahteva od vseh dejavnikov določena strokovna znanja in analitični pristop k preučevanju elementov dela. Področje normiranja bo doseglo svoj namen, če se tehnične norme uvedejo na vsa področja v proizvodnjo, kjer za to obstajajo pogoji.

Za uvajanje tehničnih norm potrebne faze dela

— Določanje zaporednosti uvajanja norm po delovnih enotah, oddelkih in delovnih mestih. Določa ga strokovna služba, ki dela na področju normiranja. Vrstni red uvajanja je odvisen od analize vplivnih dejavnikov ki so:

— Da se ugotovi, kako so neposredni delavci in njihovi vodje sprejeli nove norme.

— Da se uvidijo morebitne napake analitikov časa, ki so delali na normah.

— Da se določeni delavci naučijo, kako se obračunava učinek delavca.

Poskusno normiranje v praksi traja določen čas ali za izdelavo določenega števila proizvodov oziroma delovnih nalogov, šele nato se preide na stalno normo.

Seznanitev delavcev, njihovih nadrejenih in samoupravnih organov o tehničnih normah.

Ponekod se misli, da organ samoupravljanja ima vpliv na doseganje norm. Takšno mnenje je v celoti zgrešeno.

Ves tehnični del poslova okrog normiranja in njegovega doseganja odpravlja in zanj odgovarja strokovna služba. Organ samoupravljanja pa lahko imenuje komisijo, ki spremlja morebitna odstopanja norm v proizvodnji.

Strokovno osebje in komisija so dolžni seznanjati samoupravni organ, o svojem delu. Analitiki časa se morajo usposabljanje za sprejem in izdelavo standardnih časov, na podlagi katerih bodo normirali dela za delovne operacije. Namen seznanjanja je, da delavci, vodje in komisija neposredno spoznajo način normiranja in tehniko spremljanja doseganja norm.

Izračunavanje, določanje tehničnih norm in planiranje proizvodnje

Norme izračunavajo tehnologi za proces dela ali analitiki časa, ki morajo prej razdeliti analitično tehnološki postopek po operacijah dela. Zatem morajo na podlagi standardnih časov izračunati norme oz. izdelovalne čase po operacijah dela, ki se v obliki tehnoloških kartonov lansirajo v proizvodnjo. Na podlagi časovnih norm se izvaja planiranje, terminiranje proizvodnega procesa in računanje stvarnih kapacitet po delovnih mestih, oddelkih ter enotah.

Spremljanje doseganja norm

Kadar je norma izračunana in dana v proizvodnjo, jo je treba nekaj časa spremljati, da bi se ugotovilo, ali je nje doseganje v dogovorjenih mejah oziroma ali nastopajo večja ali manjša odstopanja norm. Znano je, da vsi dogodki nihajo okrog neke srednje vrednosti, zato je normalno pričakovati, da se doseganja za organizacijsko enoto gibljejo okrog te vrednosti. Ta poprečna vrednost se običajno jemlje pri 100% doseganju norm, lahko pa je tudi druga meja srednje vrednosti. Kadar se distribucija v neki organizacijski enoti deformira bodisi asimetrično ali sploščeno, je treba to preučiti in odpraviti vzroke odstopanj pri izvrševanju norm. Dela se morajo izvajati po predpisani kakovosti in doseganje norm ne sme iti na račun slabše kvalitete izdelkov. Z daljšim preučevanjem delavcev v organizacijski enoti, ki opravljajo dela po normi, je ugotovljeno, da se doseganja teh gibljejo po zakonu normalne distribucije, t. j. po Gausovi krivulji.

Evidenca norm obsega

Doseganje norm po operacijah in izdelkih, po delavcih izvajalcih, po stroškovnih mestih ter po tozidih. Evidenca doseganja norm se izdelava v obliki mesečnega poročila, na podlagi katerega analitik časa ali tehnolog izdela pregled

doseganja delovnih norm po vrstah tehnologije v obliki Gausove krivulje.

Evidenca doseganja delovnih norm po delavcu — izvajalcu obsega ime in priimek, efektivne ure v normi dela, norma ure, odstotek doseganja in druge efektivne ure dela brez nadomestil. Evidenco doseganja delovnih norm po stroškovnih mestih, obratih in načinu izdelavo operativne priprave dela ali AOP, ki jo posreduje strokovni službi v obdelavo.

V praksi se lahko uvedejo različne kombinacije spremljanja doseganja delovnih norm, kar je odvisno od potreb in možnosti prihajanja povratnih informacij.

Vzporedno z doseganjem norm je treba spremljati kvaliteto izdelkov in stanje izmeta. V primeru večjega doseganja norm, in če je izmetek v dovoljenih mejah, pri normalnih pogojih dela to pomeni, da so delavci boljše usposobljeni za delo. V primeru, da pa kvaliteta pada, je to znak, da delavci forsirajo prekoračevanje norm na račun slabše kvalitete dela.

Sprememba norm

Delovna norma oz. njeni sestavni deli pripravno-zaključni dodatni in operacijski čas se mora ponovno ugotavljati v primerih:

- menjave delovnih pogojev — organizacije dela
- menjave tehnološkega postopka
- napake pri popisu, sestavljanju, računanju ali razmnoževanju dokumentacije in
- zaradi spremembe zahtevane kakovosti dela.

Razen v navedenih primerih se dodatni časi preverjajo in po potrebi ponovno ugotavljajo vsaki dve leti. Vsaka sprememba norm mora biti upravičena in dokumentirana.

Delavec pri doseganju norm uporabi dodatni čas, prosti čas ali netočno evidentira izvršeno količino dela.

V želji, da delavec doseže čim večji odstotek delovne norme, uporabi v te

namene dodatni čas, čas počitka in pripravnostni čas. Pogosto pa se dogaja, da delavec napiše več kosov ali delovnih operacij, kot pa jih je opravil. To se dogaja tam, kjer je slaba kontrola oz. poentaža opravljenega dela oz. izdelkov.

Napake analitika časa pri predpisovanju norm so lahko naslednje:

- nepravilna tehnika snemanja časa
- nepravilna ocena stopnje učinka — intenzitete delavca
- nepravilna tehnika pri računanju operativnega časa in časa izdelave
- nepravilno snemanje in računanje dodatnega časa in
- napake pri računanju standardnih časov.

Vse nevedene napake je treba analizirati, ugotoviti vzroke in ukrepati, da se odpravijo.

Kadar smo določili normo, jo lansirali v proizvodnjo in ugotovili, da je izvrševanje v dovoljenih mejah, te ni treba spreminjati. Obstaja splošno pravilo, ki se glasi: »Norma je aktualna tako dolgo, dokler so realni pogoji, ki so vplivali na njeno odločitev.«

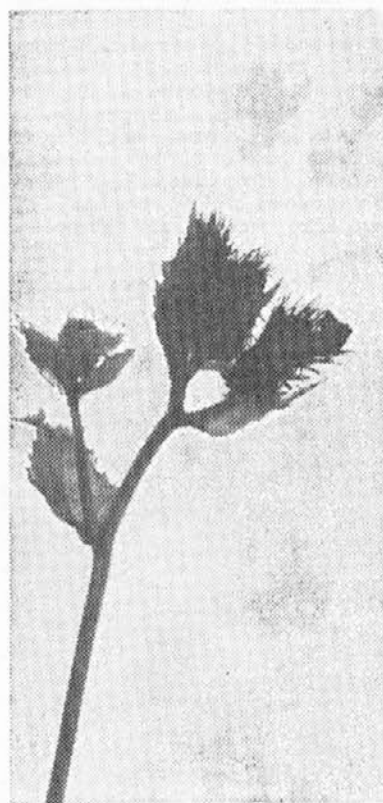
Kadar pa se spremeni eden od omenjenih pogojev, ki so vplivali na njeno odločitev, se ta spremeni.

Spremembo norme lahko izvrši ista oseba, ki jo je predpisala.

Vsaka sprememba norme se izvede po prejšnji analizi doseganja norm in vseh njenih vplivnih faktorjev, ki so povzročili nerealno izvrševanje. V določenih primerih, kjer so nerealna preseganja norm, teh ne spreminjamo, če je ugotovljeno, da je preseganje zaradi večjega prizadevanja oz. spretnosti in usposobljenosti delavcev (izvajalcev).

Če delavec uspe poenostaviti delovni postopek, t. j. izvrši racionalizacijo, se mu ta posebej plača, a na tem delovnem mestu je treba ponovno snemati in izračunati normo z upoštevanjem novih pogojev dela. Postopek dela pri menjavi norme je isti kot pri določanju nove časovne norme.

Aleksander Ristič

Bodež

— planirani ekonomski učinek od sprejete tehnične norme

— stopnja sigurnosti uspeha

— sprejem tehničnih norm od neposrednih proizvajalcev in njihovih neposrednih vodij

— organiziranost proizvodnega procesa z repromateriali in orodji

— možnost in način uporabe norm za obračunavanje delavcev po učinku dela in

— potrebna kvalifikacijska struktura, delovne izkušnje analitikov časa ter tehnologov proizvodnega procesa, ki imajo nalogo, da izvedejo tehnične norme v praksi

Cilji poskusnega normiranja

— Da se predlagane tehnične norme praktično preizkusijo in da se izvršijo potrebne spremembe ter dopolnitve.

ZDRAVJE

ANALGETIKI — ZDRAVILA ZA LAJŠANJE BOLEČINE

Potreba po članku je nastala zaradi več razlogov:

- zaradi neverjetno hitre rasti potrošnje analgetikov, ki so danes v prosti prodaji (dobijo se brez recepta)
- zaradi zlorabe zdravil (zdravljenje po lastni presoji)

— zaradi splošnega nepoznavanja škodljivosti in nestrokovne uporabe analgetikov, ki pogosto pripeljejo do trajnih ali celo tragičnih posledic

— zaradi nezaupanja do zdravstvenih delavcev v lekarnah, katerih svarilo o škodljivosti zlorabe analgetikov ne

Ne zlorablajmo zdravil

Ona

zaleže, kajti varovanci verjamejo sorodnikom, prijateljem in sosedom, češ tudi oni so imeli podobne težave in jim je to ali ono zdravilo pomagalo...

KAJ SO TOREJ ANALGETIKI?

Analgetiki so skupina zdravil, ki lajšajo bolečine. So različni oziroma specifični za različne oblike bolečin. Poleg glavnega imajo tudi stranski, pozitiven učinek — znižujejo povišano telesno temperaturo. Vsem najbolj poznani so naslednji analgetiki: plivadol, coffalgot, phenalgot, caffetin, saridon, optalidon, panadol, analgin, aminopirin, aspirin, andol itd. Sestava posameznih zdravil je več ali manj enaka, različni pa so proizvajalci, zato tudi toliko različnih imen.

Dolgoletne raziskave v svetu in pri nas so pokazale in dokazale, da lahko stalna, vsakodnevna uporaba omenjenih zdravil povzroči težke okvare na človekovem organizmu (okvaro jeter, ledvic...).

Npr. v zdravilih plivadol, caffetin, kofan, saridon, phenalgot in coffalgot je ena od osnovnih sestavin analgetičnega učinka kemikalija phenacetin. Ta substanca potrjuje že znano misel o zdravilu in strupu, češ da je vsako zdravilo lahko strup in da je strup lahko zdravilo. Phenacetin je odlično zdravilo, če se uporablja enkratno oziroma občasno, postane pa strup, če se uporablja dalj čas v večjih količinah.

Nekatera zdravila imajo v svoji sestavi tudi substanci codein in phobarbiton, ki povečujeta učinek osnovne substance. Pri daljši uporabi teh snovi lahko postane človek odvisen, torej »tabletomani«. Enostavno brez njih ne more in ne zna več živeti. To pa je tudi

ena od največjih in najtežjih posledic, ki v kasnejši fazi pripeljejo do težkih bolezenskih stanj in okvar.

UPORABA ANALGETIKOV

Glavobol nastane zaradi različnih vzrokov. Izjave ga lahko slab zrak, večja psihična napetost, prekomerno pitje alkoholnih pijač, prekomerno kajenje, previsok ali prenizek krvni pritisk, klimakterične težave itd.

Največji potrošniki in potencialni kandidati za tabletomane so ravno pacienti z visokim ali nizkim krvnim pritiskom ali žene v klimakteriju.

Proti glavobolu uporabljamo: optalidon ali panadol.

Zobobol. Bolniki z zoboboli so običajno le občasni potrošniki analgetikov, ker pri tako močnih bolečinah običajno noben analgetik ne pomaga in je pacient prisiljen obiskati zobozdravnika.

Proti zobobolu uporabljamo coffalgot, saridon, plivalgin, panadol in optalidon.

Revmatična obolenja. Zdravljenje revmatičnih obolenj je običajno dolgotrajen proces, zato nas lahko zdravljenje po lastni presoji in daljša nestrokovna uporaba analgetikov pripelje v tabletomanijo ali v težko bolezensko stanje.

Za lajšanje revmatičnih bolečin bolniki v večini primerov uporabljajo aspirin (acetisal, acisal, andol), ki je ob daljši uporabi, posebno če se ne jemlje po jedi, lahko zelo nevaren. Aspirin se namreč v želodcu razgradi in ti razgradni produkti načno želodčno sluznico. Po daljši, nekontrolirani porabi pride do krvavitve (krvavo blato), do prebavnih motenj in celo do rane na želodcu.

Za lajšanje blažjih revmatičnih bolečin uporabljamo galypirin in mazila proti revmi (tomanol, butazolidin, finalgon itd.).

Zaradi stranskih, nezaželenih učinkov nekaterih analgetikov se bo marsikdo vprašal, zakaj so potem takšna zdravila v prosti prodaji? Odgovor ni enostaven. Stranski, nezaželeni pojavi se običajno manifestirajo zelo različno in šele po daljši uporabi zdravil-analgetikov. Komericalni interes proizvajalcev je podrejen novim dognanjem, zato se škodljiva zdravila vendar izločajo iz proizvodnega programa, nadomeščajo pa jih nova, ki so manj škodljiva.

Če kje pri uporabi zdravil, velja pravilo, da je potrebno pri uživanju le-teh biti pazljiv in zmeren, potem to velja ravno pri uporabi analgetikov. In še dva nasveta:

— Pri nakupu analgetikov naj se pacient posvetuje z zdravstvenim delavcem v lekarni.

— Uporabo analgetikov naj posameznik omeji na minimalno količino! Če bolečine ob uporabi analgetikov ne prenehajo, naj čimprej obišče zdravnika.

GARJE NAS OGROŽAJO

Medtem ko so naglavne uši na Koroškem že vsakdanja skrb, nam grozi porast druge nalezljive bolezni, ki se imenuje **skabies** ali garje (srbečica). Obolenje povzroča pršica iz skupine klopov, ki se prenaša z osebe na osebo z direktnim stikom, lahko pa tudi posredno prek oblačil, posteljnine, sanitarij itd. Obolenje celotne družine, kolektivni (šole, vrtci, internati).

Znaki obolenja

Na začetku okužbe se pojavi izpuščaj v obliki majhnih krastic. V sredini je temen, obdaja ga rdečkast rob. Srbeža v začetku ni ali pa je zelo slab. Nadaljnji potek obolenja spremlja močan srbež, ki je intenziven zlasti po-

noči, ko se telo v postelji segreje. Povzročitelj obolenja napade predvsem nežnejše dele kože, koži hrbta in lasišča se izogne. Pri majhnem otroku je lahko prizadeta vsa površina kože.

Kaj storiti ob sumu na garje?

— Obiščite zdravnika!

— Pri zdravljenju se držite navodil, ki vam jih je dal zdravnik oz. jih navajajo zdravilom priložena navodila.

— Zdravite hkrati vse člane družine!

— Skrbite za osebno higieno in čistočo stanovanja. Vse kontaktno perilo prekuhajte in prelikajte, obleko in odejo pa prelikajte in zračite najmanj 14 dni!

Referent za zdr. vzgojo

POTROŠNIŠKI SVETI VSE POMEMBNEJŠI

Vloga potrošniških svetov postaja s tem, ko v naših trgovinah primanjkuje različnih življenjskih potrebščin, vse važnejša. Mnogi sveti po krajevnih skupnostih v ravenski občini so s svojo dejavnostjo že dokazali, da se te vloge zavedajo. Tako so na konferenci svetov potrošnikov, bila je 11. 11. 1982, pohvalili delo potrošniških svetov v Črni, Zerjavu, Mežici, na Lešah in v Kotljah. Sveti v teh krajevnih skupnostih namreč niso držali križem rok, ko je šlo s tem ali onim v trgovinah bolj na tesno. V Kotljah so izvedli anketo »potrošnik — trgovina — potrošnik«, v Zerjavu pa prvi naredili seznam kupcev, in direndaja pri praških ni bilo.

ra poslovdja po zakonu o blagovnem prometu omejiti prodajo, je določeno s predpisi (zato tudi smo dobivali le po 1,5 kg praška), ali mora narediti tudi sezname kupcev, pa ne; zato zahteva na republiko. Ne gre za to, da bi se s temi seznamami hoteli pripravljati na hude čase, ampak za to, da bi bilo v pomanjkanju čim manj panike in da bi vsak dobil vsaj delež tistega, kar je na voljo.

Potrošniški sveti so zelo pomembno vlogo odigrali tudi pri sklepanju samoupravnih sporazumov o odpisnem času; sklenili so jih namreč direktno s trgovino. Tako je tudi najbolj prav, saj so podaljšana roka potrošnikov, in so

Pred uvedbo bonov

Na seji so sicer izvedeli, da niso ravnali zakonito, kajti tudi Velenčan, ki pride po praške v Zerjav, je potrošnik. Zakonito tako ravnanje ni, je pa zelo pametno, je menilo mnogo delegatov. Da bo po predpisih, je konferenca na republiško konferenco SZDL poslala zahtevo po predlogih za ravnanje v primerih, ko je nekaterih življenjskih potrebščin manj kot navadno. To, da mo-

torej ti sami odločili, kdaj bodo trgovine v njihovih krajih odprte.

Potrošniški sveti po krajevnih skupnostih torej delajo in se trudijo, da bi dobili zaupanje. V prihodnje namenjajo začetni potrošnike tudi vzgajati (odpravljati potrošniško mrzlico), predvsem pa pravočasne obveščati.

H. Merkač

SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Potem ko smo aprila leta 1981 tudi v ravenski občini prostorsko in samoupravno preoblikovali krajevne skupnosti v več manjših, in sicer: KS Trg-Ravne, KS Javornik-Sance, KS Četovce, KS Strojnska Reka, KS Kotlje, KS Dobja vas, KS Polje-Prevalje, KS Trg-Prevalje, KS Leše, KS Šentanel, KS Holmec, KS Mežica, KS Zerjav in KS Črna, smo s tem nedvomno delovnim ljudem in občanom približali krajevno samoupravo oz. jim dali možnost za odločanje o napredku svojih krajevnih skupnosti. Na drugi strani pa so se povsem razumljivo povečali stroški delovanja krajevnega aparata, čeprav vse krajevne skupnosti občani vodijo amatersko, torej brez omembe vrednih nagrad.

Da bi stroške krajevne samouprave in delegatskega sistema znižali (krajevne skupnosti sredstva dobijo iz občinskega proračuna), predvsem pa bolj enotno organizirali skupno strokovno službo krajevnih skupnosti, je že pred časom izvršni svet občinske skupščine Ravne imenoval posebno skupino, ki

jo je uspešno vodil Marjan Vončina iz Mežice.

O predlogu, ki ga je pripravila delovna skupina, je razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL na svoji 40. redni seji, ki je bila 16. novembra 1982. Predmet pa je o predlogu razpravljali tudi občinski komite ZKS Ravne. Iz predloga je razvidno, da je delovna skupina pripravila dve možni varianti organiziranja skupnih služb krajevnih skupnosti v Mežiški dolini.

Čeprav smo v Informativnem fužinarju že pisali o obeh možnih variantah, ne bo odveč, če tudi tokrat zapišemo, kaj predvidevata.

Po prvi varianti naj bi v večjih krajih, kjer je več krajevnih skupnosti — na Ravnah in na Prevaljah — organizirali delovno skupnost skupnih služb krajevne skupnosti. Tako naj bi na Ravnah in na Prevaljah predvideno službo sestavljali: tajnik, administrator, računovodja in snažilka. V Mežici in Črni pa bi imeli prav tako tajnika, administratorja, knjigovodjo in snažilko.

Po drugi varianti pa naj bi na Ravnah, Prevaljah, v Mežici in v Črni imeli tajnika in administratorja, medtem ko naj bi na nivoju občine ustanovili skupno strokovno službo za vodenje knjigovodskih in računovodskih del za vse krajevne skupnosti v Mežiški dolini. Skupno službo bi tako sestavljali vodja strokovne službe, administrator, knjigovodja 1 in knjigovodja 2 ter čistilka. Medtem ko bi iz občinskega proračuna morali za prvo varianto zagotoviti 8.568,322 din, pa naj bi za drugo varianto morali zagotoviti 7.355,672 din.

Zaposleni v krajevnih skupnostih kot tudi člani občinskega komiteja ZKS in predsedstva OK SZDL so se zavzeli

za prvo varianto, saj je v teh zaostrenih gospodarskih časih najbolj primeren, zajema pa tudi obstoječe stanje v krajevni skupnosti. Nedvomno pa je tudi res, kar so v razpravi večkrat poudarili tudi člani predsedstva, da bodo po prvi varianti občani mnogo lažje in neposredno tudi v prihodnje uresničevali svoje želje, krajevno samoupravo in delegatski sistem in mnoge naloge na področju SLO in družbene samozagrade.

Povejmo še, da razprave o obeh možnih variantah te dni zaključujejo tudi v krajevnih skupnostih. Nove strokovne službe bodo pričele delovati šele v prvih mesecih prihodnjega leta.

F. Rotar

Iz naših krajev

KS MEŽICA:

NOVO PRIMARNO TELEFONSKO OMREŽJE

Kljub že nekoliko hladnemu vremenu so v drugi polovici novembra številni Mežičani, ki živijo v novih naseljih Stržovo in Mrvovo ter v Fužinar-ki ulici in na Podjurski cesti, udarniško skupali 1200 metrov jarkov za ureditev primarnega telefonskega omrežja.

»Po zagotovitvi Ptt podjetja iz Maribora, tozda Slovenj Gradec, naj bi šele letos telefone dobilo 140 Mežičanov. Dela, ki naj bi po predračunu veljala okrog 3,6 milijona din, financirajo poleg naše krajevnne skupnosti tudi skis Ravne in ptt podjetje,« je razložil Leopold Golobinek, tajnik KS Mežica. »Drugače pa smo že oktobra pričeli urejati tudi avtobusna postajališča Torčeva žaga, Senčna vas, Mežica II. Polena in Marholčeve ride. Na vseh postajališčih bomo postavili lesene nadstrešnice, ki se bodo lepo podale v korosko okolje. Dela, ki jih bosta opravila Stavbenik Prevalje in Silvo Pečnik iz Mežice, bodo veljala okrog 1,5 milijona din. Denar bo naša krajevna skupnost namenila iz krajevnega samopri- spevka.«

Čeprav se je zima šele začela, so se v Mežici že pojavile težave zaradi pomanjkanja kurilnega olja. Ker Mežičani svoj Narodni dom ogrevajo s pomočjo kurilnega olja, tega pa nimajo dovolj, bodo bržkone primorani Narodni dom čez zimo zapreti. O tem je KS seznanil izvršni svet občinske skupščine.

»Drugače pa smo na novembrski seji sveta krajevnne skupnosti razpravljali o realizaciji plana KS za leto 1982. Ugotovili smo, da se plan sicer zadovoljivo izvršuje in da imamo težave le pri nekaterih komunalnih delih, predvsem zaradi pomanjkanja nafte. Letos naj bi namreč uredili tudi pobočje 'halde' nad nogometnim igriščem,« je še pri- pomnil tov. Golobinek.

KS ČRNA NA KOROSKEM:

UDARNIŠKO DO TELEFONOV

Tudi v naselju Rudarjevo v črnjanski krajevni skupnosti so nad 700 metrov primarnega telefonskega omrežja pomagali položiti učenci osmih razredov osnovne šole, gojenci zavoda, mladinci in vojaki. Montažna dela pa bodo opravili monterji ptt podjetja iz Maribora, tozda Slovenj Gradec.

Sicer pa so letos Črnjani končali dela pri razširitvi pokopališča, pri obnovi vitvi ograje in poti. Z razširitvijo pokopališča so pridobili 20 novih grobišč.

»Da se lepo in funkcionalno dajo urediti tudi stare hiše, ki jih je zob časa že načel, je nedvomno dokazala Lesna Slovenj Gradec, gozdarski obrat v Črni, ki je financiral adaptacijo stare Rajterjeve gostilne v centru Črne za potrebe družbene prehrane. Kljub temu da je bila hiša zgrajena 1836. leta, so delavci prevaljskega Stavbenika, delovne enote Črna, in spomeniškega zavoda iz Ljubljane delo opravili zelo dobro, saj je hiša kljub novi fasadi obdržala svoje spomeniško zaščitene značilnosti,« je dejal Alojz Repanšek, predsednik urbanistične komisije pri KS Črna.

KS KOTLJE:

ZAVEDNI HOTULJCI

V tej krajevni skupnosti že nekaj časa ugotavljajo, da pri uresničevanju sprejetih sklepov krajevnne skupnosti ali drugih forumov niso preveč uspešni. Kje je glavni vzrok, je razložil Stanko Kotnik, predsednik skupščine KS Kotlje.

»Ugotavljamo, da je še vedno preveč administrativnega reševanja in da se vse premalo konkretno rešujejo odprta — za kraj in krajeve pomembna vprašanja. Tako že nekaj časa ugotavljamo, da naši delegati in ravenski komunalni skupnosti ne morejo vplivati na hitrejšo reševanje odprtih vprašanj na komunalnem področju v Kotljah. Še posebno pa nimajo vpliva, da bi se

sredstva bolj smotrno trošila na komunalnem področju. Čeprav bi se morali že zdavnaj stabilizacijsko zavedati oz. obnašati, se kot kaže pri skisu tega ne zavedajo. Menimo namreč, da se vse preveč trošijo sredstva za komunalna dela, ki niso nadzorovana in so skoraj vedno zelo slabo opravljena. Zato bodo pri skisu morali večjo pozornost posvetiti delu na terenu,« je poudaril Stanko Kotnik.

Sicer pa v Kotljah menijo, da bi kljub občinskim odlokom o prepovedi gramoznih jam le morali imeti svojo gramozno jamo. Čeprav imajo gramoz ob vznožju Uršlje gore povsod dovolj, ga že nekaj časa morajo voziti iz Žerjave oz. Sel, kar jim nedvomno podraži dela pri vzdrževanju krajevnih in gozdnih cest.

»Nekoliko manj težav imamo Hotuljci pri uresničevanju krajevnne samouprave in delegatskega sistema,« pravi tov. Kotnik. »Čeprav mnogi sprejeti sklepi zaradi objektivnih in tudi neobjektivnih vzrokov niso vedno pravočasno realizirani, ocenjujemo, da smo pri uresničevanju krajevnne samouprave naredili korak naprej. Kljub zadovoljivemu stanju bomo storili še več, da bo še bolj zaživila krajevna samouprava in delegatski sistem. Predvsem naj bi o delu in življenju v KS odločal čim širši krog krajanov, čeprav vsi vemo, da je denarja za razvoj krajevnih skupnosti vedno manj,« je sklenil Stanko Kotnik.

KS STROJSKA REKA:

SANACIJA POTOKA REKA

Potem ko je oktobra zaradi močnega deževja narasla voda prestopila strugo Reke in močno poškodovala cesto Ravne-Strojna in spodjedla podporne zidove, so šele konec oktobra pričeli s sanacijo struge Reke. Kot smo zvedeli, naj bi letos obnovili nekatere podporne zidove, strugo Reke pa naj bi dokončno regularili v prihodnjem letu.

Drugače pa tudi v tamkajšnji krajevni skupnosti že nekaj časa — tudi udarniško — urejujejo novo telefonsko linijo. Tako so večji del jarkov skupali stanovalci novega naselja. Medtem ko bodo skozi novo naselje primarno telefonsko linijo položili v zemljo, bo od novega naselja do kmetij potekala po drogovi. Akcijo »telefoni za kmetije« bo organizirala temeljna organizacija kooperantov gozdarstva Ravne.

»Letos naj bi telefon dobilo okrog 70 naročnikov v novem naselju. Kmetije na Stražišču, Suhem vrhu, Spodnji Strojni, Zelenbregu in na Tolstem vrhu pa bodo telefone bržkone dobile v prihodnjem letu,« je razložil Jože Čas, predsednik sveta KS Strojnska Reka.

KS ŠENTANEL:

AVTOBUS NA ŠENTANEL?

V okviru leta starejših ljudi so ob dnevu republike šentanelska krajevna skupnost in tamkajšnje družbenopolitične organizacije priredila sprejem za vse ostarele krajeve, stare nad 70 let. Srečanje najstarejših šentanelcev je bilo v gostišču Rifel. Za kulturni program so poskrbeli učenci tamkajšnje podružnične osnovne šole.

Medtem ko so pri šentanelskem pokopališču letos končali zidarska dela pri ureditvi mrliške vežice v vrednosti 280 tisoč din, bodo po besedah Petra Plevnika, tajnika KS Šentanel, leseni del vežice postavili spomladi prihodnjega leta. Prav tako bodo v letu 1983 pričeli z razširitvijo pokopališča.

»Nemalo težav imajo tudi naši kmetje pri prevozu mleka v dolino, saj zaradi pomanjkanja nafte večina traktorjev stoji. Ker mleko mora vsak dan v dolino, bo nafto nedvomno morala zagotoviti prevaljska kmetijska zadruga Trata. Sedaj ko je omejena potrošnja benzina, so se pojavile težave tudi pri prevozu delavcev in otrok v dolino. Iz naše krajevnne skupnosti vsak dan hodi na delo v dolino 45 delavcev in 12 otrok v šole in morajo 12 kilometrov peš do prve avtobusne postaje. Ker zaradi tega naši krajanji postajajo precej nezadovoljni, smo s temi težavami seznanili tudi izvršni svet skupščine občine Ravne. Šentanelci namreč zahtevajo, da mora avtobus voziti tudi na Šentanel,« je povedal Peter Plevnik.

KS ŽERJAV:

TEMELJNI KAMEN ZA NOVO ŠOLO IN VRTEC

Z majhno slovesnostjo so prve dni novembra Žerjavčani položili temeljni kamen za novo šolo in vrtec. Položil ga je Ciril Vidrih, predsednik gradbenega odbora.

Zgradba za novi vrtec in šolo bo montažna, v njej pa bo prostora za dve učilnici podružnične osnovne šole, dve igralnici za otroke vrtec ter za skupni večnamenski prostor, sobodno kuhinjo in druge pomožne prostore. Povejmo še, da bo gradnja veljala okrog 18,5 milijona din. Nova zgradba pa naj bi bila povsem nared do maja prihodnjega leta.

KS POLJE-PREVALJE:

NEZADOVOLJNI S KRAJEVNO SAMOUPRAVO

Medtem ko je bivša prevaljska krajevna skupnost pred reorganizacijo veljala za eno dokaj delavnih in uspešnih pri razvoju Prevalj in zaselkov in pri uresničevanju krajevnne samouprave in delegatskega sistema, se zadnje leto s tem Prevaljčani ne morejo pohvaliti.

Ivan Vodovnik, predsednik skupščine KS Polje-Prevalje, je povedal, da krajevna samouprava ne more bolj zaživeti, saj vsa dela v krajevni skupnosti opravljajo krajanji amatersko. Zato sta se novembra sveta obeh prevaljskih krajevnih skupnostih Trg in Polje dogovorila, da bosta predlagala svojim skupščinam namestitev skupnega tajnika, ki bo tudi vodja skupne strokovne službe in upravnik družbenega doma.

KS LEŠE:

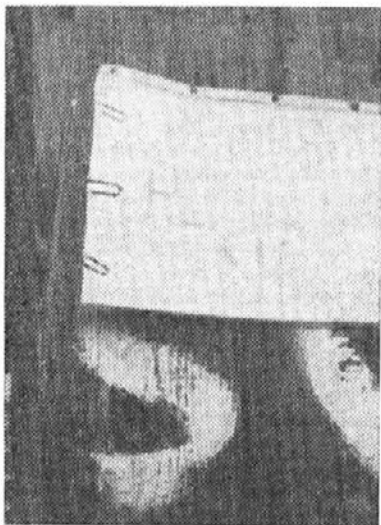
ŠOLA IN VRTEC NARED

Kljub začetnim težavam, ki so jih imeli Lešani pri pripravi za gradnjo novega šolskega poslopja, je Marlesu s kooperanti uspelo v zelo kratkem času postaviti lepo in funkcionalno montažno šolsko poslopje.

Novo poslopje, v katerem sta dve učilnici za podružnično osnovno šolo, igralnica za vzgojo in varstvo cicibanov, skupna kuhinja in jedilnica, večnamenski prostor, ki je namenjen tudi potrebam krajanov, služil pa bo tudi za telesno vzgojo in prostori lažje krajevnne skupnosti, so svečano predali na menu ob minulem prazniku republike.

Omeniti še velja, da je gradnja šole in vrtca skupaj z opremo veljala okrog 20 milijonov din.

F. Rotar

Dokument časa

KULTURA

IMELI SMO ŽE MANJ, PA SMO VELIKO USTVARILI

Raziskave o umetnosti in družbi ter splošni kulturni ravni v gospodarsko in kulturno razvitejših evropskih državah (npr. Britanija in Francija) kažejo, da umetnost in kultura nasploh nista nič bližja delavskemu razredu, četudi namenljajo njunemu razvoju dosti več denarja kot v manj razvitih državah. Po nekaterih podatkih v kulturni Franciji dobe gledališča tako visoko subvencijo, da je cena vstopnic komaj tretjino ali četrtino realne cene ali celo nižja od vstopnic za kino, toda med tistimi, ki sestavljajo francosko gledališko publiko, ni delavcev.

Drug primer, ki ponazarja veliko razdaljo brez najmanjše ohlapne vezi med umetnikom in tistim, za katerega umetnik ustvarja, je tudi iz kulturno razvite dežele:

— Zakaj ne delate? — Ker nisem delavec.
— Kaj pa potem ste? — Umetnik, natančneje: pisec.
— Kaj delate? — Pišem.
— Razumem. Rokopis ali stenografija? — Tipkam na stroj.
— Razumem. Vi ste torej daktilograf?
— Ne razumete. Na svidenje!

Zdi se skoraj neverjetno, da bi naš delavec (sicer iz kulturno manj razvite dežele) imel tak dialog z umetnikom — pisateljem ali katerim koli drugim, čeprav tudi med njima še ni zaželenega stika, a bržkone niti preprosti Strojaneč nima takega odnosa do ustvarjalnosti Marije Makarovič (vseeno, če pri njej ne gre za umetniško delo). Sme domnevati, če že ne trditi, da zato, ker so pri nas prizadevanja usmerjena v podružbljanje kulture, kar pomeni, da kultura ne raste sama iz sebe, temveč jo narekujejo (vsaj večinoma) samoupravni odnosi. Seveda se nismo presegli nekaterih strahov pred tradicijo in zato najbrž do onemoglosti gulimo preživele oblike kulture in ne pustimo zadihati novim. Na podeželju je to bolj izrazito kot v večjih kulturnih centrih. Poglejmo samo naš klasični tip proslav, ki je že malo komu všeč, a se organizatorji znova in znova odločajo zanj in skoraj dosledno odklanjajo predloge, ki ohranjajo osnovno idejo (vrednote revolucije), dajejo pa ji sodobnejši pomen.

Čas gospodarski krize je morda najbolj primeren, da bi tudi v kulturi opravili prevrednotenje vrednot ali vsaj nekaj starega zamenjali z dobrim novim, saj se k njej vračamo bolj in na drug način kot v letih blaginje. Že zato morda prevrednotenje, ker kulturni dinar postaja vse manjši, kot pač je tanjši dinar povsod drugod. Ne sme pa biti zato manj kulture, ne sme se niti zati njena raven.

Letos je v tej smeri ravska kulturna skupnost opravila dvoje omembe vrednih reči:

— sofinancirala je etnološko delo Strojaneč in Strojaneč Marije Makarovič

— na področju ljubiteljske dejavnosti pa je pomembno preselila ustaljene oblike kulturnega delovanja (petje in folklor) s financiranjem ekranizacije Prežihove novele Pot na klop. Kopijo filma dobi v arhiv tudi študijska knjižnica.

Prihodnje leto bi bil Prežihov Voranc star 90 let. To je priložnost za nadaljevanje manifestacij iz leta 1979, vendar vsebinsko in oblikovno bogatejših. Na pobudo predsedstva kulturne skupnosti naj bi vse manifestacije nosile v sebi misel o pomenu življenja in dela Prežihovega Voranca, ne pa, kot je običaj, da katerikoli prireditvi pritaknemo še stavek: — je v čast tega ali onega bližnjega praznika. Osrednji dogodek v letu 1983 bo izid

Vorancevega albuma (nekje na jesen), ki ga pripravlja prof. Tone Sušnik.

Kako bomo z manj denarja zmogli vse Voranceve prireditve in one ob 40-letnici nove Jugoslavije?

»Program je sestavljen tako, da bodo od kulturnega dinarja imeli vsak nekaj od Raven do Tople.

Imeli smo že manj, pa smo veliko ustvarili.

Več lastne ustvarjalnosti, manj spraševanja, koliko bo denarja za ta ali oni nastop, več tovarštva in humanejši odnosi — tudi to je naložba v kulturo, z njo v samoupravljanje in s tem v prihodnost,« je dejal predsednik kulturne skupnosti Andrej Logar.

Tako ravnati pa pomeni, da kulture res ne bo manj niti manj kvalitetne.

Zlatka Strgar

BOGAT NOVEMBER ZA TISTE, »KI RAZEN ŽELODCA ČUTIJO ŠE SRCE V SEBI«

November je navdušencem amaterske kulturne dejavnosti postregel z več kulturnimi večeri. Začel se je s televizijskim filmom Mitje Šipka o Svetnečem Gašperju, 12. so se z odprtjem razstave prve izobraževalne likovne kolonije predstavili likovniki amaterji, delavci Slovenskih železarn, 18. so v Titovem domu na Ravnah nastopili harmonikarji samouki — neposredni proizvajalci, 20. pa je bil v Druženem domu na Prevaljah večer amaterskih filmov, s kinoklubom iz Radomelj v gosteh.

RAZSTAVA PRVE IZOBRAŽEVALNE LIKOVNE KOLONIJE SOZD

Likovni samouki iz Slovenskih železarn so se septembra srečali na I. izobraževalni koloniji, da bi ustvarjali po strokovnih nasvetih ter da bi med de-

lom izmenjavali teoretične in praktične izkušnje. Slikali so v naravi po neposrednem opazovanju pokrajine in arhitekture, največ na Ravnah in na Strazišču. Bilo jih je 6: Vlado Geršak in Božidar Ščurek iz Štor, Leopold Gros iz Verige, Peter Režun iz Tovila ter Ivan Večko in Franc Johman z Ravn.

Na razstavi del te slikarske kolonije je mentor, akademski slikar Silvo Kores iz Maribora, posamezne stvaritve strokovno ocenil. Na splošno je ugotovil, da vsi udeleženci zapisujejo podrobnosti in zelo skrbijo za izrazito risbo, za barvno obdelavo pa so premalo pogumni. Zato barvni odnosi niso pretehtani, pretirano se čutita črna in bela barva. Pomanjkanje znanja je sicer očitno, odlikujeta pa te amaterske slikarje izredna volja do dela in želja po znanju.

Strokovni oceni za naša sodelavca sta naslednji: Ivan Večko ima med vsemi udeleženci najbolj različne slike, od naturalistične upodobitve do skoraj abstraktnih. Slike so manjše razsežnosti, kar pa ne pomeni, da se avtor v likovni problem ni poglobil, ga skrbno študiral in ga na slikah uveljavil. Posebno na oljnatih podobah je dosegel barvno skladnost s ploskovitimi natosi, zato so te podobe nekoliko dekorativne in stilizirane.

Franc Johman je na svojih petih oljih upodobil arhitekturne motive s skromnim pokrajinskim okoljem. Njegova značilnost je skrbno naštevanje podrobnosti in plastično prikazovanje predmetov, kar doseže s senčenjem. Izredna sposobnost opazovanja podrobnosti in njihovo enakopravno uveljavljanje slika obremenjujejo in jo bližajo tehnični risbi.

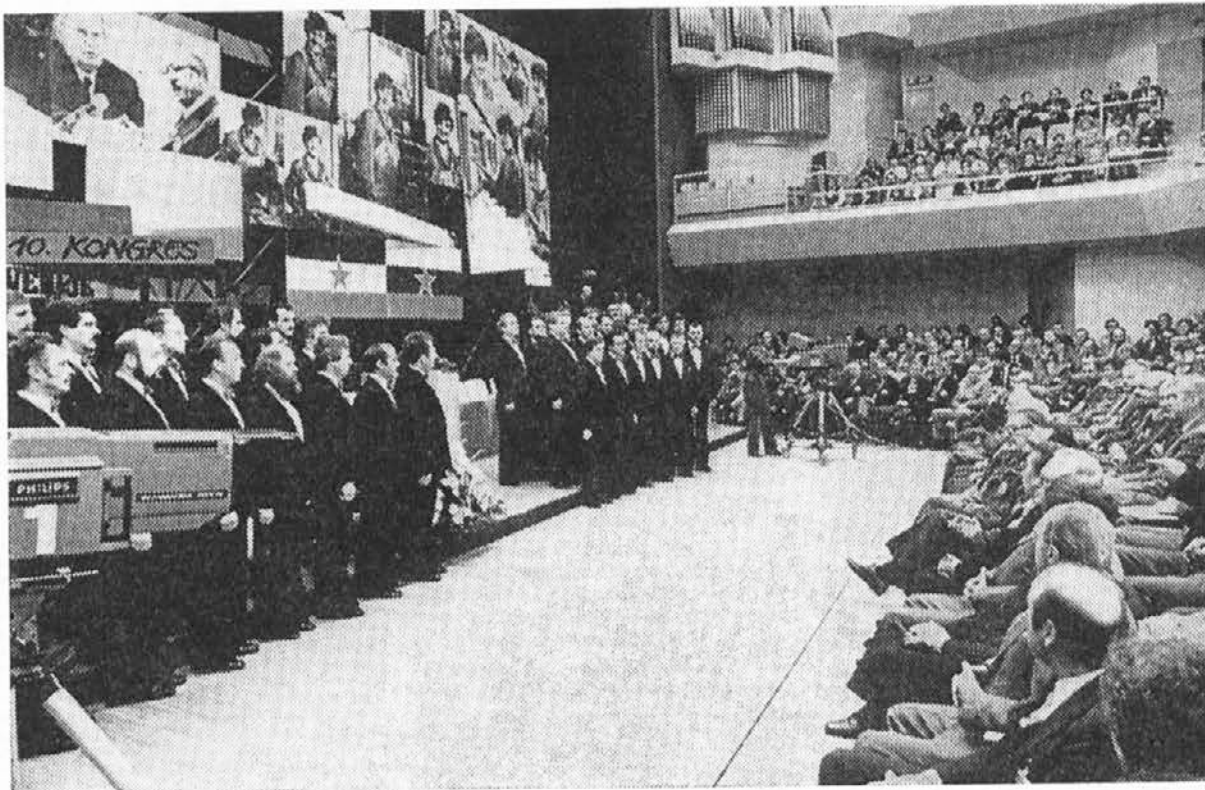
Razumljivo je, da ena izobraževalna kolonija udeležencem ne more dati vsega slikarskega znanja in tudi ne odvzeti nedorečenih posebnosti. Veliko pa lahko prispeva k pravilnemu razmišljanju o tej umetniški zvrsti. To pa je I. izobraževalni koloniji železarjev gotovo uspelo.

OKROGLE VIZE HARMONIKARJEV SAMOUKOV

Prvič sploh se je dalo v ravnem Titovem domu prisluhniti harmonikarjem samoukom. Za razliko od že tradicionalnih nastopov amaterskih pevskih, folklornih, recitacijskih in drugih skupin je bil večer svojstveno doživetje.

Najprej je bilo sicer mišljeno, da bi se predstavili le železarji. Našli so jih dovolj, a resne vaje so marsikateremu pobrale pogum. Tako jih je na koncu nastopilo deset, iz več delovnih organizacij v Mežiški dolini, osem z diatoničnimi harmonikami in 2 s klavirskimi.

Prvi, da je s svojo korajžo pregnal vse predsodke, je nastopil kovač Vinko Šuler, za njim pa Franc Šmit, rezač na krožni žagi v TOZD Kovačnica, Vili Pongrac, upokojeni šofer avtobusa, Vili Podhraški, strojnik v mežiškem rudniku, Stefan Mager, vajenec iz TOZD Kovačnica, Edo Pečolar, ključavničar

Vres na otvoritvi 10. kongresa ZSS

iz ETS, Alojz Štruc s priprave peska v TOZD Jeklovarna, Anton Mravljak, rezalec iz TOZD Vzmetarna, Jurij Breznik, šofer v mežiškem rudniku, ter Jože Čekon, vrtnar iz TOZD Stroji in deli. Vsak se je predstavil z dvema vižama, potem pa še skupno pod taktirko Alojza Rebernika, ki je fante tudi pripravil za nastop.

Preprosti ljudje so na koncu odhajali dobre volje: muzikantje ponosni, da so se izkazali, poslušalci zadovoljni s preživetim večerom. Čestitke za uspešno prireditev veljajo obojim, posebne tudi organizatorjem.

H. M.

ZVESTI BRALCI DOBILI PRIZNANJA

Ob 17. uri se 11. novembra v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana že kar gnete ljudi. Kradoma se ozirajo po Tonetu Partljiču, ki je za to priložnost prišel iz Maribora in povedal, da bi pravzaprav moral potovati na Češko, pa se je poti deloma odpovedal tudi zaradi nas. Ob našem povabilu se je namreč spomnil, da je nekoč, ko je bil še sam učitelj, v hudem snegu in mrazu čakal Leopolda Suhodolčana, skoraj prepričan, da ga v zlem vremenu ne bo na njegovo zakotno hribovsko šolo. On pa je prišel.

S humorno besedo je za dobro uro zjasnil obraze in smeh je lezel po knjigah z njih, ko je prebiral zgodbi iz lastnega otroštva. V prvi se je kot desetletnik navdušil za Jurčičevega Domna, da je bil njegov najpomembnejši stavek v življenju: »Veš, koga so danes pokopali?« vpraša Domen. Ta stavek je potem najprej zaganjal predse na samotnih poteh, potem tudi v ljudi in nekoč v svojega soseda: »Veš, koga so danes pokopali?« vpraša Domen.

S tem sosedom je mati pomodrovala, da bo iz fanta velik umetnik ali pa velik norec. Partljič je preprosto dodal, da sta se zmotila, a da je vsakega malo res.

V drugi zgodbi pripoveduje svoji hčerki o usodi domače ko-

ze, ki je bila podobna človeški usodi. Tudi v njej je še vedno polno iskrivega humorja, vendar trpkejšega. Knjiga s temi Partljičevimi zgodbami iz otroštva še ni izšla. Kadar bo, bo bržkone dobrodošla mlademu in odraslemu bralcu.

Morda pridejo umetniki preredko med nas, da bi bili vajeni z njimi sporščenih pogovorov. Škoda. Imeli smo dobrega satirika med nami, pa nismo znali zvedeti od njega nič več kot to, da zaradi svojega satiričnega dela nima težav. Če pa je malo šundra okoli njega, mu je celo všeč. In ker ga nihče ni več kaj vprašal, je sam povedal, kako so ga otroci na neki šoli nekoč vprašali: »Tovariš, kdaj boste pa umrli?«

Darinka Arnškova je podelila priznanja zvestim bralcem. Letos jih je bilo 29. Bili so delavci, mladi, starejši, študentje in intelektualci, ženske in moški v enaki meri. Zraven priznanja so dobili še miniaturno Cankarjevo založbo Prežihov Voranc.

Vorancove spominke za delo v kulturi so si prislužili delavci študijske knjižnice: za pet let: Greta Vute, Meta Boštjan in Alojz Fužir bronaste, zlate za 15 let: Maks Dolinšek, Milka Grubelnik in Elen Aeman.

In ko si je človek ogledal še razstavo slovenske povojne satire v istih prostorih, so ljudje že odhajali. Prijazno vedri večer se je končal.

Zlatka Strgar

ZAHVALA FILMARJEV ŽELEZARNE

V Celju so na TEDNU DOMAČEGA FILMA 4. 11. 1982 predvajali televizijski film »Boj na požiralniku«. Ker je presnemanje na 35 mm trak med drugimi omogočila tudi železarna Ravne, so se ji zahvalili prireditelji pa tudi filmska ekipa.

Občinstvo in strokovna žirija sta film sprejela zelo ugodno.

Ervin Wlodyga

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

POBIRANJE KOSTANJA

Pobrateno društvo upokojencev iz Ruš je 26. oktobra 1982 povabilo člane našega društva na pobiranje kostanja na Pohorju.

Avtobus s 50 upokojenci se je tega dne po odhodu z Raven najprej ustavil v Rušah, kjer so se upokojenci okrepčali v domu DU, nato pa so se pod vodstvom predsednika DU Ruše tov. Podlesnika odpeljali do nekega kmeta na Pohorju, kjer so tudi pustili avtobus. Tu so se upokojenci razdelili na dve skupini ter odšli v gozd, nedaleč od končne avtobusne postaje.

Pobiranje kostanja pa ni tako enostavno, kakor bi si kdo mislil. Nevajeni upokojenci pri tem opravilu od začetka niso imeli

zaželenega uspeha, posebno še zato, ker je odpadlo listje pokrivalo kostanje. Ko pa si z palico odkrival listje, si le prišel do zaželenih dobrin. Kar precej si jih je vsak nabral. Po triurnem nabiranju smo se nekaj utrujeni, toda še vedno dobre volje odpeljali v dolino, kjer nas je čakalo dobro kosilo.

To je bilo prvič, da so se naši upokojenci organizirano odpravili na takšno akcijo. Zahvala gre predsedniku DU Ruše in seveda tudi domačemu društvu.

Ob odhodu nas je prijazen predsednik DU Ruše že sedaj povabil na zopetno pobiranje kostanja prihodnje leto. To vabilo so ravniki upokojenci z veseljem sprejeli.

Rekreacija in šport

REKREACIJA V TOZDU STROJI IN DELI

25. 9. 1982 smo priredili kegljaški dopoldan na kegljišču Lečnik. Prišlo je 35 naših delavcev. Prijateljsko srečanje je potekalo v veselem vzdušju, zato rezultatov ne naštevam. Takšnih srečanj si vsi želimo še več.

9. 9. 1982 so se naši nogometaši pomerili z nogometaši EPZ TO Jelkarna. V dobri tekmi so imeli več sreče igralci EPZ. Zmagali so z rezultatom 4:3. Našo ekipo so sestavljali: Stefan Večko, Ivan Razdevšek, Franc Pušnik, Branko Ferlin, Jože Vavčec, Jože Franc in Jože Hovnik. Strelci pa so bili: Vavčec, Ferlin in Razdevšek. Tekmo je odlično sodil tovariš Drago Babič.

24. 10. 1982 so se naši kegljanci udeležili občinskega prvenstva v kegljanju. Po prvih dveh kolid so se uvrsti-

li med 16 najboljših in s tem dobili pravico nastopa v 3. kolu.

Naši so tekmovali tako: Blaž Mlakar 194 podrtih kegljev, Borut Zamernik 183, Tomo Tasič 188, Anton Lačen 190, Stefan Večko 183, Ernest Kasnik 191.

Tone Garb

KEGLJANJE

19. in 20. septembra 1982 je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo v kegljanju za ženske. Koroško regijo so zastopale štiri tekmovalke. V finalni del se je uvrstila Ančka Spanžel in dosegla zelo dobro 8. mesto.

Dobra uvrstitev na republiškem prvenstvu ji je omogočila nastop na državnem prvenstvu v Beogradu, kjer je barve Fužinarja solidno zastopala.

Silva Cigler

SREČANJE »BRATSTVO — ENOTNOST

Od 1. do 3. oktobra 1982 je bilo v Beogradu 1. srečanje mladih tehnikov iz vse Jugoslavije z naslovom »Srečanje bratstvo in enotnost«. Priredila ga

Bojan Debenjak s Prevalj (fotoamater) in Jože Keber (raketno modelarstvo), dijak 3. an. odd. Solskega centra Ravne na Koroškem.

Organizator je za mlade tehnike razpisal pet tekmovalnih panog: radiokonstrukterstvo, radiooperaterstvo, radiogoniometriiranje, fotografijo, avio in raketno modelarstvo. Fantje, ki so tekmovali vsak v svoji panogi, so morali v dveh dneh pokazati vse svoje znanje, spretnosti in izkušnje.

Namen srečanja, kot pove že ime samo, ni bil toliko tekmovalen, večji poudarek je bil na tkanju tovarištva, medsebojnem spoznavanju mladih, izmenjavi izkušenj in delovnih navad — vendar so vsi sodelujoči želeli pokazati kar največ in doseči čim boljše rezultate.

Mladi tehniki iz Slovenije so bili 4. v skupni uvrstitvi, dobili so dve bronasti medalji, eno Jože Keber z Raven za dosežen rezultat v panogi raketno modelarstvo.

Vsi udeleženci srečanja so v odmoru med tekmovalni obiskali Hišo cvetja na Dedinju in si ogledali muzej 25. maj, veliko pa jih je bilo na Kalemegdanu in drugih turističnih krajih Beograda.

Prvo srečanje mladih tehnikov Jugoslavije »bratstvo-enotnost« je lepo uspelo. Doseglo je namen, organizator pa obljublja, da bo postalo tradicionalno.

Franc Keber,
osn. šola Franja Goloba
Prevalje

Spomin na srečanje

je splošna srednja vojna šola »BRATSTVO-JEDINSTVO« s Topčidera.

ZOTK Slovenije je na srečanja poslala pet dijakov, med njimi dva iz občine Ravne na Koroškem. To sta bila

DOPUST S ŠPORTOM IN REKREACIJO

Poročilo o športno rekreativni dejavnosti v počitniškem domu v Portorožu

Dve zelo pomembni spremembi sta v sezoni 82 vplivali, da je v Portorožu letovalo več gostov kot v minulih letih. Prva je izgradnja enega dela novega doma in druga stabilizacijski ukrepi, ki marsikomu niso dovoljevali česa drugega kot »Portorože«. Iz analize letovanja vemo, da je letos bilo v našem domu 1911 gostov, kar je precej več kot prejšnja leta. To pa je zahtevalo dodatne napore naše temeljne organizacije pri organiziranju bivanja, prehrane in splošnega razpoloženja naših delavcev — gostov.

Tudi v športno rekreativni dejavnosti, ki jo že nekaj let nazaj uspešno izvajamo, smo morali uvesti nekatere spremembe in novosti. Z gradnjo novega doma smo izgubili ves prostor, namenjen rekreativni dejavnosti (asfaltno igrišče, balinišče, mize za namizni tenis, kegljišče, strelišče in otroško igrišče). Večji del dejavnosti smo zato prenesli na obalo in v vodo. Vodne dejavnosti smo močno povečali, saj smo nabavili 5 stradunov, 5 sandolinov in 5 jadrskih desk. Tako smo imeli razen teh potrebščin še čoln na veslo in dva čolna z motorjem. Seveda pa ostalih dejavnosti s tem nismo zanemarili. V vrtu smo pripravili mize za namizni tenis in uredili začasno strelišče, ostale igre pa smo prenesli

na prostor ob obali. V programu pa so ostale tudi priljubljene in že ustaljene akcije, kot so plavalni tečaj, trimski pohodi in trimsko plavanje. Povečali smo število šahovskih garnitur in s tem povečali zanimanje za to dejavnost.

Mladi »jager«

KADROVSKA GIBANJA OD 24. 10. DO 23. 11. 1982

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA	1		2	3	2				2	357	376	12,50	10
JEKLOLIVARNA										515	517	13,15	15
VALJARNA	1			1	1				1	440	441	12,47	9
KOVAČNICA			3	3	1				1	285	284	9,50	3
JEKLOVLEK			1	1						104	101	15,84	1
KALILNICA										54	51	15,68	-
ORODJARNA										72	74	5,40	-
STROJI IN DELI	1			1						490	506	9,68	5
INDUSTRIJ. NOZI					1				1	215	216	12,50	3
PNEVMAT. STROJI	1			1						202	204	15,10	2
VZMETARNA										142	112	9,80	3
REZALNO ORODJE			2	2	2				2	309	304	8,50	3
KOVINARSTVO										145	145	2,00	-
ARMATURE			2	2						133	128	1,50	-
ENERGIJA			2	2						114	118	5,08	1
ETS	1		1	2	2				2	211	215	3,70	-
SGV	1			1	1				1	442	448	6,70	5
TRANSPORT										115	115	3,48	-
PII					1				1	54	51	4,00	-
RPT										237	238	12,60	-
KOMERCIJALA						1		1	2	261	256	12,90	1
KONTROLA KAKOV.	1			1	1				1	209	201	16,90	1
DRUŽBENI STAN.										52	54	7,41	1
RACUNOVODSTVO					1				1	115	114	6,10	1
GOSPODARJENJE										75	69	-	-
KS Z			1	1						214	210	28,10	3
PF S										43	44	2,20	-
SKUPAJ	7		14	21	13	1		1	15	5668	5593	10,47	67

Delovni program organizatorja rekreacije je potoke praktično ves dan. Dopoldne smo organizirali izdajanje športnih potrebščin, plavalne tečaje in vse trimske akcije, popoldne pa ostale aktivnosti, vključno s tekmovanji. Vodne aktivnosti so potekale ves dan.

Da bo predstava aktivnosti bolj jasna, jo prikazujemo s številkami. Posamezniki so se seveda pojavljali v več aktivnostih. Prav tako je število sodelujočih za vso sezono in je glede na izmene različno, tako kot je bilo tudi število gostov različno.

Plavalnega tečaja osnove plavanja se je udeležilo 89 gostov; od teh jih je splavalo 76.

Akcije trimskega plavanja se je udeležilo 696, trimskega pohoda pa 218. Prav toliko smo podelili tudi značk. Število udeležencev pove, da je tako plavanje med našimi gosti zelo priljubljena akcija.

Pri organiziranih tekmovanjih je bila udeležba naslednja: straduni 320 udeležencev, sandolini 84, streljanje 153, pikado 114, namizni tenis 159, odbojka (Karigador) 53, balinanje dvojice 40, šah simultanke 16.

Največ naših gostov pa je sodelovalo v prosti rekreativni dejavnosti, s tem da so izkoristili vse omenjene športne potrebščine. Pri tem moramo poudariti, da je precej naših delavcev z veseljem sodelovalo z nami bodisi kot organizatorji ali kot izvajalci raznih aktivnosti, predvsem pri streljanju, pikadu in vodnih aktivnostih. Številčno gledano se je prosto izbranih aktivnosti udeleževalo precej več gostov, in sicer: vožnje s straduni okrog 700, vožnje s sandolini enako, z motornimi čolni okrog 200, z deskami jih je jadralo okrog 180, prosto so se kopali in plavali vsi naši gostje. Z rračno puško je streljalo okrog 100 udeležencev, pikado 50, balinalo jih je in blizalo ploščice 80, igralo žogo, badminton, tenis okrog 80, namizni tenis 90 in šah okrog 30 gostov. V precejšnjem številu so naši gostje izvajali dnevno rekreacijo povsem individualno in neorganizirano. Pri tem mislimo na spretnost v naravo, obiske

kegljišč in teniških igrišč zunaj počitniškega doma.

V tej sezoni smo organizirali za eno izmeno tudi zabavni večer z ansamblom »Primorski fantje«. Tega večera so se udeležili skoraj vsi gostje. Bili so zelo zadovoljni, istočasno pa so menili, da bi takšne večere lahko priredili za vsako izmeno, saj je to prilagodnost, da se ljudje med seboj spoznajo in zblizajo.

Zanimanje naših gostov za športno rekreativno dejavnost je bilo iz izmene v izmeno različno, odvisno od razpoloženja ljudi in vremena. Zavedamo se in to tudi trdimo, da je prva in morda edina skrb našega gosta sončenje in kopanje, vendar pa je naša dolžnost, da jih povrh še pritegnemo k športno rekreativni dejavnosti. S sodelovanjem gostov pri organiziranju in izvajanju raznih rekreativnih dejavnosti v glavnem nismo imeli težav. Naši gosti so pokazali zvrhano mero zanimanja za izvajanje in organiziranje. S številom udeležencev, razen z negajalimi posamezniki, smo bili zadovoljni, in menimo, da so tudi gostje bili zadovoljni z našim delom.

Tako gostje našega počitniškega doma kot mi pa ne moremo in ne smemo biti zadovoljni s čuvanjem športno rekreativnih potrebščin. Največji problem nam je bil izposojanje in vračanje potrebščin. Vse so se namreč sprejemale in prehajale iz roke v roko brez vmesne kontrole. To se je dogajalo predvsem dopoldne, ko je rektor vodil plavalni tečaj ali druge akcije. Tako smo ob koncu sezone ugotovili, da je večina športnih potrebščin, predvsem pa plovil, precej poškodovana, nekatere pa celo neuporabne. Menimo, da je pripomba odveč, da smo te potrebščine v začetku sezone nabavili nove!

Prav lahko zamerimo nekaterim posameznikom, ki pa jih ni bilo malo, da so imeli zelo slab odnos do športnih rekvizitov. Niso se zavedali, da so te potrebščine naše, da smo vanje vložili svoja lastna sredstva, ki smo jih namensko odvajali prek čelega leta. Zato se bomo morali v bodoče dru-

gače organizirati in sprejeti take ukrepe, da bomo rekvizite in naprave čuvali. Če bo pri tem trpel tudi »žep« uporabnikov, bodo sami krivi.

Rekreatorji TOZD
Družbeni standard

SAH

V novembru smo odigrali zopet dva turnirja za prvenstvo v hitropoteznem šahu. Na 19. je zmagal Andrej Erjavc 12, 2. Danilo Peruš 11, 3.-4. Jože Jesenek in Franc Juričan 9,5, 5. Franc

Rotovnik 9, 6. Herbert Komarica 8,5, 7. Alojz Salamun 8 itd. Sodelovalo je 15 šahistov.

20. turnirja se je udeležilo 18 šahistov. Tokrat je zmagal Jože Jesenek 15,5, 2. Franc Rotovnik 14,5, 3. Niko Ristič 13,5, 4. Zdravko Burjak 12, 5.-6. Marjan Uršič in Maks Pešl 11,5 itd.

V skupni uvrstitvi še vedno vodi Danilo Peruš z 250 točkami, 2. Jože Jesenek 187, 3. Zdravko Burjak 180, 4.-5. Andrej Erjavc in Franc Juričan 147, 6. Franc Rotovnik 99, 7. Mirko Hrovatič 99 itd. V. P.

Uresničevanje programa družbenopolitičnega in ekonomskega izobraževanja

Iz programa družbenopolitičnega in ekonomskega izobraževanja, ki ga je sprejel na 11. seji odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarne, je kadrovska služba skupaj s centrom za samoupravljanje in informiranje že izvedla posvete s predsedniki in namestniki novo izvoljenih samoupravnih organov. Posveti so potekali od 4. do 11. novembra 1982 v popoldanskem času med 16. in 19. uro. Namen posvetov je bil, da predsednikom in namestnikom predsednikov delavskih svetov in izvršilnih organov delavskih svetov (komisija za kadre in splošne zadeve, komisija za dohodkovna vprašanja in OD, komisija za gospodarjenje, komisija za varstvo pri delu in varstvo okolja) predstavimo postopke in področja dela posameznega samoupravnega organa. Predsednikom in namestnikom predsednikov delav-

skih svetov pa je bila posredovana tudi tema o načinih vodenja sestanka.

Postopke dela samoupravnih organov je na posvetih predstavljal strokovni delavec centra za samoupravljanje in informiranje, področje dela pa predstavniki strokovnih služb, katerih delo je povezano s področjem dela komisije. Na posvet za predsednike in namestnike komisij za varstvo pri delu in varstvo okolja pa smo povabili tudi dr. Sušnika.

Vsebine in izvajalci posvetov so bili izbrani tako, da so udeleženci posvetov lahko dobili osnovo za dobro opravljanje funkcije, ki so jo sprejeli v tem mandatnem obdobju. Z udeležbo na posvetih ne moremo biti zadovoljni. Od 260 vabljenih predsednikov in namestnikov, se je posveta udeležilo 57 predsednikov in 48 namestnikov.

NAŠI UPOKOJENCI

Beno Kotnik, roj. 28. 2. 1923, v železarni od 28. 10. 1948 v tozdu TRO, nazadnje kot fazoni kontrolor. Star. upokojen 1. 11. 1982

Pavla Grajner, roj. 20. 1. 1936, v železarni od 1. 6. 1971 v tozdu ETS kot čistilka. Druž. upokojena 31. 10. 1982

Cvetka Valente, roj. 5. 6. 1928, v železarni od 16. 1. 1954 v tozdu TRO, nazadnje kot fazona kontrolorka. Inval. upokojena 31. 10. 1982

Sonja Ošlak, roj. 28. 4. 1928, v železarni od 16. 5. 1947 nazadnje kot vodja obračuna valjarne, kovačnice in jeklovleka. Star. upokojena 31. 10. 1982

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V DECEMBRU

Koroški kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Mislinja bodo predvidoma v decembru predvajali naslednje filme:

SOVRAZNIK APACEV — am. vestern do 5. 12.
 SEKS V STO LEKCIJAH — dan. erotični do 5. 12.
 JAZ IN NILSKI KONJ — it. avant. do 7. 12.
 ROMANCA NA RIVIERI — am. drama do 12. 12.
 PARISKI NORI KONJ — fr. dok. do 12. 12.
 SAMO DVAKRAT SE ŽIVI — am. avant. 3.—14. 12. 82
 MOZ IZ SAN FERNANDA — am. avant. 1.—14. 12.
 HERBIE GRE V MONTE CARLO — am. komedija 1.—14. 12.
 NOČ, KO JE NASTAL STRIP-TEASE — am. komedija 1.—4. 12.
 GREMO NAPREJ — domača drama 4.—14. 12.
 ZGODBE O NAVADNI NOROSTI — it. drama FEST 4.—14. 12.
 RAJ ZA KAMIONARJE — it. komedija 6.—19. 12.
 ELEKTRIČNI KONJENIK — am. drama 8.—26. 12.
 OBRACUN ČUDNIH BITIJ — jap. zn. fant. 8.—29. 12.
 NAPAD NA PLOŠČAD JENIFER — angl. triler 10.—23. 12.
 PRIPRAVITE ROBOČKE — fr. belg. drama 15. 12.—2. 1. 83
 HERKUL ZMAGUJE — it. mitološki 16.—28. 12.
 ZMEDA V BERTL CREEKU — hongkonški karate 16. 12.—2. 1. 83
 V KLANCU NEVADE — am. avant. 17.—31. 12.

ZENA LJUBICA — ljubezenska drama 16. 12.—3. 1. 83
 ROBIN HOOD — am. risanka 20. 12. do 4. 1. 83
 PALCICA — jap. risanka 21. 12.—5. 1. 83
 KRALJ ZAPELJIVCEV — fr. komedija 23. 12.—5. 1. 83
 JERRY IŠČE DELO — am. komedija 24. 12.—4. 1. 83
 ZVEZDICA ZASPANKA — domači lutkovni 25. 12.—4. 1. 83
 KAZNILNICA — am. drama 25. 12. do 8. 1. 83
 NEPREMAGLJIVI IZ PEKLA — hongkonški karate 30. 12.—10. 1. 83

TEMA JUGOSLAVICA

V počastitev devete obletnice konference za evropsko varnost in sodelovanje (KEBS) je Romunija izdala priložnostni večbarvni blok z znakom za 10 lejev. Ozadje bloka je zemljevid Evrope z mavrico, kjer so imena držav udeleženk, med njimi tudi ime Jugoslavija.

V Češkoslovaški sta izšli dve priložnostni znamki: za tri krone hidrobus »Kamzik« in obrisi Bratislave ter za 3,60 krone remorker »TR 100« in obrisi Budimpešte. Znamki sta natisnjeni v priložnostnih polah — četvercih, ki imajo v zgornji polovici poleg ustreznega besedila tudi emblem donavske komisije, zemljevid porečja Donave, ustrezno besedilo in nad kompozicijo osem zastav obrežnih donavskih držav. Tu je še zastava SFR Jugoslavije. Izdaja je posvečena 30-letnici dela donavske komisije in je izšla 29. 9. 1982. Obe poli sta štiribarv-

ni, besedila pa so v češkem in ruskem jeziku.

Ob dnevu PTT delavcev SR Hrvatske in delovne organizacije PTT promet Zagreb je od 14. septembra v prodaji priložnostna ovojnica, izdana v počastitev 120-letnice obstoja in dela glavnega poštne centra Zagreb. Z zanimivo ilustracijo simbolizira razvoj poštne prometa skozi stoletja.

XVI. KONGRES SVETOVNE FEDERACIJE ZDRUŽENJ POTOVALNIH AGENCIJ FUAUV/UFTAA

Ob XVI. kongresu svetovne federacije združenj potovalnih agencij FUAUV/UFTAA, ki je bil letos od 24. do 30. 10. v Dubrovniku, je izdala skupnost JTT priložnostno pošto znamko za 8,80 din.

Motiv na znamki je Mali Onofrijev vodnjak v Dubrovniku iz konca prve polovice XV. stoletja z znakom FUAUV/UFTAA.

Likovna obdelava znamke in fotografij: Dimitrije Čudov iz Beograda. Znamka je bila natisnjena v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 20. V prodajo je prišla 23. 10., enako tudi ovojnica prvega dne FDC.

600-LETNICA HERCEG NOVEGA

Ob 600-letnici ustanovitve Hercega Novoga je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno pošto znamko za 4,00 din.

Herceg Novi je ustanovil bosanski kralj Tvrtko I. leta 1382. V samoupravni socialistični Jugoslaviji je Herceg Novi doživel velik preporod in postal eno najrazvitejših turističnih mest.

Likovna obdelava znamke je delo Andreja Milenkovića iz Beograda po fotografiji stare gravure Hercega Novoga. Znamka je bila natisnjena v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25. Znamka je prišla v prodajo 28. oktobra, skupaj z ovitkom prvega dne FDC.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Jeklolivarna za darilo, ki sem ga prejel ob svojem predčasnem odhodu v pokoj. Obenem se zahvaljujem sindikatu Jeklolivarne in sindikatu železarne za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob svoji dolgotrajni bolezn.

Sodelavcem želim še veliko delovnih uspehov pri nadaljnjem delu.

Ivan Štruc

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem CTP in navijalnice — TOZD ETS za izkazano pozornost in lepa darila, tovarišu Bertalanču pa za prijazne besede ob slovesu.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov in da bi še naprej ostali dobri ljudje.

Pavla Grajner

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem delavcem TOZD Kovinarstva za prejeta darila, kot tudi predsedniku IO OOSZ za poslovilne besede. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Anton Brentin

ZAHVALA

Ob svojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem svojim sodelavcem v tozdu RPT za prejeta darila. Posebno se zahvalim tov. Ivanu Pepevniku za poslovilne besede. Nikoli vas ne bom pozabila, zato vam ob tej priliki želim še veliko sreče pri delu.

Marija Mihev

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega dragega Jožeta Prašničkera se iskreno zahvalimo vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovlili od njega in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za tolažilne in sožalne besede, hvala sosedom in prijateljem za pomoč v težkih dneh.

Zahvala tudi pevskeemu zboru Fužinar in Pihalnemu orkestru ravenških železarjev. S pesmijo in glasbo, ki ju je vse življenje iskreno ljubil, ste ga pospremili na njegovi poslednji poti. Hvala tudi g. župniku za pogrebni obred in iskrene besede slovesa.

Zalujoci: žena, hčerka, brat, sestre in drugi sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in dedka Ivana Svetca se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Jeklolivarne oddelka mini li-varne za prispevek ob nakupu venca.

Hčerka Danica z družino

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta Mihe Ferlina se zahvaljujem vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala tudi sosedom, prijateljem in znancem, ki so mi stali ob strani v težkih trenutkih. Posebna hvala železarski godbi, gospodu župniku, govorniku tov. Florjančiču, tov. Klepu, kakor tudi predsedniku strelske družine »Knez Pepi« Adiju Hirtlu, še posebej pa njegovemu vojnemu tovarišu Roku Salamonu.

Zalujoca žena Terezija in sin Vinko z družino.

BODICE IZ JEKLARNE

Če zaposleni odnašajo razne predmete iz tovarne, je to materializem (pa ne dialektični), če pa v tovarno kaj prinašajo, je to alkoholizem...

Tako dolgo se je izobraževal ob delu, da je sedaj pokazal, kako se ne dela.

Precej štipendistov se izobražuje usmerjeno — pa menda ja ne bodo vsi prometniki...

Marjan Vesonik

Izdaja delavski svet Zelarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar,

Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar

Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Keber, F. Rotar, Z. Strgar in oddelek za informiranje.